

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

MLX 127456

การศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติ ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย
กับการสอนแบบปกติ เรื่อง ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

นายกฤษฎา วงศ์งาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2562

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : การศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย กับการสอนแบบปกติ
เรื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้วิจัย : นายกฤษฎา วงศ์งาม

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐชัย จันทชุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรณคำ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ต.ดร.อริณ ชูยกระเดื่อง)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิลิน จุมปาแผลด)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พงษ์ธร โพธิ์พลศักดิ์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเวท ทองบุ)

การศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติ ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย
กับการสอนแบบปกติ เรื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

นายกฤษฎา วงศ์งาม

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. ๒๕๖๒

การศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติ ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย
กับการสอนแบบปกติ เรื่อง ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

นายกฤษฎา วงศ์งาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. ๒๕๖๒

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

- ชื่อเรื่อง** : การศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติ ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ เรื่อง ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- ผู้วิจัย** : นายกฤษฎา วงศ์งาม
- ปริญญา** : ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา วิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- อาจารย์ที่ปรึกษา** : อาจารย์ ดร.พงศธร โพธิ์พลศักดิ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรวาท ทองบุ
- ปีการศึกษา** : 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย (2) เปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) หลังการสอนตามรูปแบบจากครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ และ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4 ต่อการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)

ผลการวิจัยพบว่า (1) การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย มี 10 ขั้นตอน คือ 1) เล่นให้ดู 2) สังเกตความสนใจ 3) ลองให้จับ 4) ให้กำลังใจ 5) ทำให้ลอง 6) สอนง่ายๆ 7) ลองดูใหม่ 8) เด็กชอบใจ 9) เอาจริง 10) วัดผลและประเมินผล (2) การศึกษาผลการนำไปใช้โดยเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) หลังการสอนตามรูปแบบจากครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยมีคะแนนทักษะปฏิบัติสูงกว่านักเรียนที่สอนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) พบว่า กลุ่มทดลองใช้การเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนจากครูภูมิปัญญาไทย มีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) อยู่ในระดับดีมากและกลุ่มควบคุมที่สอนด้วยวิธีปกติมีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) อยู่ในระดับดี

คำสำคัญ : ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ทักษะการเล่น ครูภูมิปัญญาไทย

Title : The comparison of performance skills approaching to teaching by Thai wisdom and normal, Folk music (Phin) for Prathomsuksa 4 students.

Author : Mr.Krissada wong-ngam

Degree : Master of Education (Research and Evaluation)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Dr. Phongtorn Phopoonsak
Associate Professor Dr. Surawat Thongbu

Year : 2019

ABSTRACT

The aims of this research study were (1) to develop the instructional innovative lesson plans according to local Isan folk music (Spinnet) with the teaching style of Thai wisdom teachers, (2) To compare the practicing musical skills according to teaching styles between the Thai wisdom teaching and conventional teaching styles with the local Isan folk music (Spinnet), and (3) to assess the satisfactions of primary students at the 4th grade level to their practicing local Isan music (Spinnet).

The results have found that: (1) developing the instructional innovative lesson plans according to the local Isan folk music (Spinnet) through Thai wisdom teaching style including 10 practicing teaching steps, such as; 1) Playing demonstration, 2) Interesting observation, 3) Catching spinet musical instrument, 4) Giving encouragement, 5) Challenge to try playing music, 6) Getting easily teaching, 7) Re-practicing technical skills, 8) students' performance of their fondness, 9) Authentic learning really, 10) Monitoring and evaluation. (2) Students' learning outcomes of their local Thai wisdom teaching indicates that practicing skills of their mean scores are higher than their practicing skills' outcomes from the conventional teaching style toward their playing the spinet instrument is differentiated, significantly. (3) Students' responses of their satisfactions to their practicing local Isan folk music (Spinnet) skills with Thai wisdom teaching style indicates of very good satisfied level and

satisfactions of the conventional teaching style students indicates of good satisfied level.

Keywords : Normal Folk Music (Spinnet), Performance Skills, Thai Wisdom

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตากรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรัญญา ชูยกระเดื่อง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสัน จุ่มปาแฝด กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.พงศ์ธร โพธิ์พลศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.สุรวาท ทองบุ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้สละเวลาอันมีค่าคอยให้คำแนะนำสนับสนุนการสรรหาข้อมูลความรู้และเอกสารที่เป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่และให้กำลังใจมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะท่านผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมาน เอกพิมพ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพศาล เอกกุล นายพรชัย มานะดี นายวิโรจน์ ธรรมคำ และนายณัฐดนัย ศรีโท ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยพร้อมคำแนะนำต่างๆตลอด จนครุภูมิปัญญาไทยด้านศิลปะการแสดงดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลและความรู้โดยไม่ปิดบังอันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยเพื่อนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) ต่อไป

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ ท่านรองผู้อำนวยการ คณะครูและขอใจนักเรียนโรงเรียนชุมชนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลเมืองนครพนม

ขอขอบคุณผู้ให้การสนับสนุนด้านทุนการวิจัยและทุนการศึกษา และขอขอบใจภรรยาและบุตรที่ช่วยเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ ญาติพี่น้อง ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่ช่วยชี้แนะให้คำแนะนำอบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยเป็นคนดี มีคุณธรรม

นายกฤษฎา วงศ์งาม

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉุ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาแล้วความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 นิยามคำศัพท์เฉพาะ	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	6
2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551	6
2.2 ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)	11
2.3 แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)	19
2.4 ครูภูมิปัญญาไทย	44
2.5 ทักษะปฏิบัติ	52
2.6 ความพึงพอใจ	55
2.7 บริบทของโรงเรียน	57
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63
2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย	67
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	69
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	69
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	70
3.3 การสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ	70

หัวเรื่อง	หน้า
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	79
3.5 การออกแบบการทดลอง	80
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	80
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	80
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
4.1 พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ตามรูปแบบการสอน ของครูภูมิปัญญาไทย	82
4.2 เปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) หลังการสอน ตามรูปแบบจากครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ	93
4.3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้ ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)	93
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	96
5.1 สรุปผลการวิจัย	96
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	97
5.3 ข้อเสนอแนะ	103
บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก	107
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	108
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ	110
ภาคผนวก ค แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)	116
ภาคผนวก ง เครื่องมือในการวิจัย	167
ประวัติผู้วิจัย	178

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 7
2.2	มาตรฐาน ศ.2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล 10
2.3	สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ศิลปะ 19
2.4	มาตรฐาน ศ.2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล 21
2.5	โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) 22
2.6	โครงสร้างแผนการจัดการจัดการการเรียนรู้วิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) 24
2.7	เกณฑ์การให้คะแนนทักษะปฏิบัติในการอ่านตัวโน้ต 28
2.8	เกณฑ์การให้คะแนนทักษะปฏิบัติในการไล่ตัวโน้ต 32
2.9	เกณฑ์การให้คะแนนทักษะปฏิบัติในการดีดพิณพื้นบ้านอีสาน 39
2.10	เกณฑ์การให้คะแนนทักษะปฏิบัติในการเข้าจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน 42
2.11	เกณฑ์การให้คะแนนทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) 43
2.12	ข้อมูลผู้เรียนปฐมวัยตั้งแต่อายุ 4 ปีถึงอายุ 6 ปี 60
2.13	ข้อมูลผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 60
2.14	ข้อมูลบุคลากร 61
2.15	โครงสร้างการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติ 68
3.1	การกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนแบบวัดทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) เกณฑ์การให้คะแนน ข้อ 1 74
3.2	การกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนแบบวัดทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) เกณฑ์การให้คะแนน ข้อ 2 74
3.3	การกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนแบบวัดทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) เกณฑ์การให้คะแนน ข้อ 3 75

ตารางที่	หน้า
3.4 การกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนแบบวัดทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) เกณฑ์การให้คะแนน ข้อ 4	75
3.5 เกณฑ์ให้คะแนนทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) คะแนนหลังเรียน	76
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) จากครุภูมิปัญญาไทย	83
4.2 รูปแบบการสอนของครุภูมิปัญญาไทย	89
4.3 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)	91
4.4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนจากครุภูมิปัญญาไทย และแบบปกติ	93
4.5 ผลความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)	93
4.6 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) จำแนกตามวิธีแบบปกติและแบบภูมิปัญญาไทย	94

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ส่วนประกอบของพิน	13
2.2 พินโปร่ง	15
2.3 พินไฟฟ้า	15
2.4 พินโปร่งไฟฟ้า	16
2.5 พินสองสาย	16
2.6 พินสามสาย	16
2.7 พินสี่สาย	17
2.8 พินหัวเดี่ยว	17
2.9 พินสองหัว	17
2.10 การเขียนโน้ต มี 4 รูปแบบ	26
2.11 การอ่านออกเสียงต่ำ	26
2.12 การอ่านออกเสียงกลาง	26
2.13 การอ่านออกเสียงสูง	27
2.14 ลายเตี้ยโขง	27
2.15 แบบประเมินการอ่านตัวโน้ต	27
2.16 แบบวัดทักษะปฏิบัติในการอ่านตัวโน้ต	28
2.17 ตำแหน่งนิ้วมือด้านซ้าย (สำหรับคนที่ถนัดมือขวา) แต่ละนิ้วมีหน้าที่วางตามตัวโน้ต	29
2.18 การไล่ระดับเสียงแบบทั่วไป (แบบสากล)	30
2.19 ตัวอย่างแบบจำลองชั้นระดับเสียงพินพื้นบ้านอีสาน	30
2.20 การไล่โน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิน)	30
2.21 ตัวอย่างแบบจำลองชั้นระดับเสียงพินพื้นบ้านอีสาน	31
2.22 แบบประเมินการทำงานร่วมกันระหว่างมือซ้ายและมือขวา	31
2.23 แบบวัดทักษะปฏิบัติในการไล่ตัวโน้ต	32
2.24 การจับปิ๊กและการวางนิ้ว เป็นขั้นตอนสำคัญของการเริ่มต้นสำหรับ การตีพิน (สายที่ 1)	34
2.25 การจับปิ๊กและการวางนิ้ว เป็นขั้นตอนสำคัญของการเริ่มต้นสำหรับ การตีพิน (สายที่ 2)	34

ภาพที่	หน้า
2.26 การจับปีกและการวางนิ้ว เป็นขั้นตอนสำคัญของการเริ่มต้นสำหรับการตีคอร์ด (สายที่ 3)	35
2.27 ลายเตี้ยโขงท่อนที่ 1 ___ ล/_ซมล/_ซดล/_ซมล	35
2.28 ลายเตี้ยโขงท่อนที่ 2 ___ ล/_ซมล/_ซดล/_ซมล	36
2.29 ลายเตี้ยโขงท่อนที่ 3 ___ ซม/_รตม/_รซม/_รดล	36
2.30 ลายเตี้ยโขงท่อนที่ 4 _ดรม/รดซล/_ดรม/รดซล	37
2.31 แบบประเมินการจับปีกดีดและการวางนิ้วมือ	38
2.32 แบบวัดทักษะปฏิบัติในการตีคอร์ดที่บ้านอีสาน	38
2.33 จังหวะของลายเพลงพื้นบ้าน ใช้ลายเตี้ยโขงในการทดสอบ	41
2.34 แบบประเมินการนับจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน	41
2.35 แบบวัดทักษะปฏิบัติในการเข้าจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน	42
2.36 แบบวัดทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) คະแนนหลังเรียน	43
2.37 โน้ตการฝึกไล่ระดับเสียง ขึ้น – ลง	49
2.38 โน้ตลายเตี้ยโขง	49
2.39 โน้ตลายโปงกลาง	49
2.40 โน้ตดนตรี เพลงลอยกระทง	50
2.41 วิธีการตีคอร์ดลักษณะที่ 1	50
2.42 วิธีการตีคอร์ดลักษณะที่ 2	50
2.43 ลายโปงกลาง (สำหรับฝึกตีคอร์ดพื้นฐาน)	51
2.44 ลายโปงกลาง (สำหรับฝึกตีคอร์ดพื้นฐาน) กลับต้น ลูกหมด	51
2.45 กรอบแนวคิดการวิจัย	68

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์มีความเกี่ยวข้องกับดนตรีตั้งแต่แรกเกิดจนตาย ไม่ว่าจะเป็นดนตรีจากเพลงกล่อมเด็ก ดนตรีจากพิธีกรรมทางศาสนา ล้วนแต่มีความจำเป็นทั้งสิ้น ซึ่งมนุษย์ทุกเชื้อชาติทุกวรรณะสามารถฟัง และเข้าใจได้โดยไม่ต้องอธิบาย ดนตรียังก่อให้เกิดอารมณ์คล้ายตาม เกิดความสบายใจ ผ่อนคลาย ความตึงเครียด นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่สะท้อนสังคมเป็นการแสดงออกทางศิลปะ และถ่ายทอด เหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมออกมาในรูปของ บทเพลงทั้งทางตรงและทางอ้อม (บุญเทิด เต็มรักษ์, 2557) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาของชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ควบคู่ไปกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง ดนตรีพื้นบ้านอีสานเป็นดนตรีที่ตรงกับ ความต้องการ ของท้องถิ่น ดนตรีได้รับการบรรจุไว้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิด สร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่าซึ่งมีผลต่อคุณภาพ ชีวิตของมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐาน ในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ (มนัสพงศ์ ภูบาลชื่น, 2556, น.2) โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่า ของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญได้แก่ ทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้ศึกษาศิลปะ คือ ดนตรี มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรี แสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล ร้องเพลง และเล่นดนตรี ในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ เสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรียะ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณี วัฒนธรรมและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, น. 1)

วิชาดนตรีนั้นถูกบรรจุเข้าในหลักสูตรการศึกษา ซึ่งได้รับรองจากนักการศึกษาว่า ดนตรีสนับสนุนวิชาอื่น ๆ ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพ เป็นต้น ปัจจุบันวิชาดนตรีได้รับการยอมรับว่าเป็นวิชาที่มีเนื้อหาสาระสำคัญเป็นของตัวเอง ดังนั้นวงการศึกษาก็จัดวิชาดนตรีไว้ในกลุ่มของวิชาศิลปะ ในวิชาดนตรีสนับสนุนการทำงานร่วมกันของร่างกายและสมอง สิ่งนี้จึงถือได้ว่าเป็นคุณสมบัติสำคัญสำหรับวิชาที่เป็นพื้นฐาน (สุชัชฌา รักษิณี และ ณิชฐรดี ผลผลาหาร, 2557)

การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ(ดนตรีพื้นบ้าน) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)ถือได้ว่าเป็นความสำคัญอย่างมากในการจัดทำวงโปงลาง และวงกลองยาวของโรงเรียน เพื่อการให้บริการชุมชนในงานประเพณีต่างๆ โดยปัจจุบันทางโรงเรียนชุมชนเทศบาล 3(พินิจพิทยานุสรณ์) สนับสนุนให้มีการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งใช้หลักสูตรการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2 ตามโครงการสร้างจิตสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน(กิจกรรมส่งเสริมดนตรีนาฏศิลป์ไทยและพื้นบ้าน) แต่เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวตั้งแต่ปีการศึกษา 2556-2558 พบปัญหาคะแนนทักษะปฏิบัติในการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) อยู่ในระดับต่ำ โดยมีผู้ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 25 - 47 (ระเบียบคะแนนนักเรียน ปถ.05 ปี 2556-2558, โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3 พินิจพิทยานุสรณ์) ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะศึกษารูปแบบการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)ที่สามารถยกระดับทักษะปฏิบัติให้สูงขึ้น ซึ่งจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การยกระดับทักษะปฏิบัติสามารถใช้วิธีการสอนของภูมิปัญญาไทยได้ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ยกย่องเชิดชูเกียรติให้ ครูภูมิปัญญาไทย ด้านศิลปกรรม(การแสดงดนตรีพื้นบ้านพิณอีสาน ถ่ายทอดองค์ความรู้และเพิ่มทักษะปฏิบัติในการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551, น. 10)

การถ่ายทอดความรู้ของครูภูมิปัญญาไทยมีการสอนหรือเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลายมีความเหมาะสมผู้รับบริการ ลักษณะความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดี และสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการได้ดี เช่น การบรรยาย การลงมือปฏิบัติจริง การสาธิต การทดลอง การนำเอาของจริงมาช่วยในการสอนเพื่อให้ผู้รับบริการได้เกิดการเรียนรู้จริง อีกทั้งมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เพื่อให้เป็นแหล่งสำหรับการถ่ายทอดภูมิปัญญาไทย(ธิดารัตน์ ศิริรัตน์, 2557, น.23) จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนาทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ของนักเรียน โดยนำรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยมาใช้ในการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3 พินิจพิทยานุสรณ์

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) หลังการสอนตามรูปแบบจากครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ

1.2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบของครูภูมิปัญญาไทย มีทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) สูงกว่าการสอนแบบปกติ

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม จำนวน 3 ห้องเรียน ได้แก่ ป.4/1 จำนวน 40 คน ป.4/2 จำนวน 35 คน และ ป.4/3 จำนวน 37 คน รวมทั้งหมด จำนวน 112 คน

1.4.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม จำนวน 2 ห้องเรียน ประกอบด้วย ห้องทดลอง ป.4/2 จำนวน 35 คน และห้องควบคุม ป.4/3 จำนวน 37 คน รวมทั้งหมด 72 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

1.4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1.4.3.1 ตัวแปรอิสระคือ รูปแบบการสอน แบ่งเป็น รูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยและรูปแบบการสอนแบบปกติ

1.4.3.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)

1.4.4 เนื้อหาการสอน เน้นทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) มี 4 เรื่อง ดังนี้

1.4.4.1 แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านจำตัวโน้ต

1.4.4.2 แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การไล่ตัวโน้ต

1.4.4.3 แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การตีตพิณ

1.4.4.4 แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การเข้าจังหวะ

1.4.5 ระยะเวลาในการทำวิจัย

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“ดนตรีพื้นบ้าน (พิณ)” หมายถึง เครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานสำหรับตีตนิยมทำจากไม้ขนุน ไม้มะหาด ไม้พะยุง เป็นต้น ที่ใช้ในการฝึกทักษะปฏิบัติของการวิจัยครั้งนี้

“ครูภูมิปัญญาไทย” หมายถึง บุคคลผู้ทรงภูมิปัญญาด้านศิลปกรรม การแสดงดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) เป็นผู้สร้างสรรค์และสืบสานภูมิปัญญาดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง จนเป็นที่ยอมรับในสังคมและชุมชน ได้รับการคัดสรรและเชิดชูเกียรติโดย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษา ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามนัย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

“รูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย” หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้าน(พิณ) ตามวิธีสอนของครูทองใส ทับถนนวน ครูภูมิปัญญาไทยรุ่นที่ 2 ปี พ.ศ. 2545 ด้านศิลปกรรม (การแสดงดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ))

“การสอนแบบปกติ” หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้วิธีสอนตามหลักสูตร การสอนดนตรีพื้นบ้านอีสาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2

“ทักษะปฏิบัติ” หมายถึง การปฏิบัติเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) ให้เกิดความถูกต้อง โดยพิจารณาในเรื่อง การอ่านจำตัวโน้ต การไล่ตัวโน้ต การตีตพิณ และการเข้าจังหวะ โดยอาศัย การวัดด้วยเครื่องมือวัดทักษะปฏิบัติแบบ Rubric Score

“ความพึงพอใจ” หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อเพิ่มทักษะปฏิบัติในการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) ให้สูงยิ่งขึ้น

1.6.2 เป็นข้อมูลใช้ในการจัดทำโครงการเพื่อของบประมาณการดำเนินโครงการอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ เรื่อง ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งผู้วิจัยได้จัดลำดับตามสาระดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
2. ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)
3. แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)
4. ครูภูมิปัญญาไทย
5. ทักษะปฏิบัติ
6. ความพึงพอใจ
7. บริบทของโรงเรียน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในเรื่อง ดนตรี ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, น. 1)

2.1.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ศิลปะ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, น. 2) คือ

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

2.1.2 คุณภาพผู้เรียน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาคุณภาพผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 -6 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, น. 4) ดังนี้

2.1.2.1 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1) รู้และเข้าใจเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงร้อง เครื่องดนตรี และบทบาทหน้าที่ รู้ถึงการเคลื่อนที่ขึ้น ลง ของทำนองเพลง องค์ประกอบของดนตรี ศัพท์สังคีตในบทเพลง ประโยคและอารมณ์ของบทเพลงที่ฟัง ร้องและบรรเลงเครื่องดนตรี ด้นสดอย่างง่าย ใช้และเก็บรักษาเครื่องดนตรีอย่างถูกวิธี อ่าน เขียนโน้ตไทยและสากลในรูปแบบต่าง ๆ รู้ลักษณะของผู้ที่จะเล่นดนตรีได้ดี แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกของบทเพลงที่ฟัง สามารถใช้ดนตรีประกอบกิจกรรมทางนาฏศิลป์และการเล่าเรื่อง

2) รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมต่าง ๆ เรื่องราวดนตรีในประวัติศาสตร์ อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อดนตรี รู้คุณค่าดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์

2.1.3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, น. 20 - 22) ดังนี้

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์วิเคราะห์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 2.1

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.4	1. บอกประโยคเพลงอย่างง่าย	<ul style="list-style-type: none"> ● โครงสร้างของบทเพลง - ความหมายของประโยคเพลง - การแบ่งประโยคเพลง
	2. จำแนกประเภทของเครื่องดนตรีที่ใช้ในเพลงที่ฟัง	<ul style="list-style-type: none"> ● ประเภทของเครื่องดนตรี ● เสียงของเครื่องดนตรีแต่ละประเภท

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	3. ระบุทิศทางการเคลื่อนที่ขึ้น – ลง ง่าย ๆ ของทำนอง รูปแบบจังหวะ และความเร็วของจังหวะในเพลงที่ ฟัง	<ul style="list-style-type: none"> ● การเคลื่อนที่ขึ้น - ลงของทำนอง ● รูปแบบจังหวะของทำนองจังหวะ ● รูปแบบจังหวะ ● ความช้า - เร็วของจังหวะ
	4. อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและ สากล	<ul style="list-style-type: none"> ● เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - กุญแจประจำหลัก - บรรทัดห้าเส้น - โน้ตและเครื่องหมายหยุด - เส้นกันห้อง ● โครงสร้างโน้ตเพลงไทย <ul style="list-style-type: none"> - การแบ่งห้อง - การแบ่งจังหวะ
	5. ร้องเพลงโดยใช้ช่วงเสียงที่ เหมาะสมกับตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> ● การขับร้องเพลงในบันไดเสียงที่เหมาะสมกับ ตนเอง
	6. ใช้และเก็บเครื่องดนตรีอย่าง ถูกต้องและปลอดภัย	<ul style="list-style-type: none"> ● การใช้และการดูแลรักษาเครื่องดนตรี ของ ตน
	7. ระบุว่าดนตรีสามารถใช้ในการสื่อ เรื่องราว	<ul style="list-style-type: none"> ● ความหมายของเนื้อหาในบทเพลง
ป.5	1. ระบุองค์ประกอบดนตรีในเพลงที่ ใช้ในการสื่ออารมณ์	<ul style="list-style-type: none"> ● การสื่ออารมณ์ของบทเพลงด้วยองค์ประกอบ ดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - จังหวะกับอารมณ์ของบทเพลง - ทำนองกับอารมณ์ของบทเพลง
	2. จำแนกลักษณะของเสียงขับร้อง และเครื่องดนตรีที่อยู่ในวงดนตรี ประเภทต่าง ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● ลักษณะของเสียงนักร้องกลุ่มต่าง ๆ ● ลักษณะเสียงของวงดนตรีประเภทต่าง ๆ

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	3. อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล 5 ระดับเสียง	<ul style="list-style-type: none"> ● เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี - บันไดเสียง 5 เสียง Pentatonic scale - โน้ตเพลงในบันไดเสียง 5 เสียง Pentatonic scale
	4. ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงจังหวะและทำนอง	<ul style="list-style-type: none"> ● การบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะ ● การบรรเลงทำนองด้วยเครื่องดนตรี
	5. ร้องเพลงไทยหรือเพลงสากลหรือเพลงไทยสากลที่เหมาะสมกับวัย	<ul style="list-style-type: none"> ● การร้องเพลงไทยในอัตราจังหวะสองชั้น ● การร้องเพลงสากล หรือไทยสากล ● การร้องเพลงประสานเสียงแบบ Canon Round
	6. ด้นสดง่าย ๆ โดยใช้ประโยคเพลงแบบถามตอบ	<ul style="list-style-type: none"> ● การสร้างสรรค์ประโยคเพลงถาม-ตอบ
	7. ใช้ดนตรีร่วมกับกิจกรรมในการแสดงออกตามจินตนาการ	<ul style="list-style-type: none"> ● การบรรเลงดนตรีประกอบกิจกรรมนาฏศิลป์
ป.6	1. บรรยายเพลงที่ฟัง โดยอาศัยองค์ประกอบดนตรี และศัพท์สังคีต	<ul style="list-style-type: none"> ● การสร้างสรรค์เสียงประกอบการเล่าเรื่อง ● องค์ประกอบดนตรีและศัพท์สังคีต
	2. จำแนกประเภทและบทบาทหน้าที่เครื่องดนตรีไทยและเครื่องดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● เครื่องดนตรีไทยแต่ละภาค ● บทบาทและหน้าที่ของเครื่องดนตรี ● ประเภทของเครื่องดนตรีสากล
	3. อ่าน เขียนโน้ตไทย และโน้ตสากล ทำนองง่าย ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี ● โน้ตบทเพลงไทย อัตราจังหวะสองชั้น ● โน้ตบทเพลงสากลในบันไดเสียง C Major
	4. ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการร้องเพลง ด้นสด ที่มีจังหวะและทำนองง่าย ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● การร้องเพลงประกอบดนตรี ● การสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะและทำนองด้วยเครื่องดนตรี

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
5.	บรรยายความรู้สึกที่มีต่อดนตรี	● การบรรยายความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อบทเพลง
6.	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทำนอง จังหวะการประสานเสียง และคุณภาพเสียงของเพลงที่ฟัง	- เนื้อหาในบทเพลง - องค์ประกอบในบทเพลง - คุณภาพเสียงในบทเพลง

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตารางที่ 2.2

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.4	1. บอกแหล่งที่มาและความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตไทย ที่สะท้อนในดนตรี และเพลงท้องถิ่น	● ความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตกับผลงานดนตรี - เนื้อหาเรื่องราวในบทเพลงกับวิถีชีวิต - โอกาสในการบรรเลงดนตรี
	2. ระบุความสำคัญในการอนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรมทางดนตรี	● การอนุรักษ์วัฒนธรรมทางดนตรี - ความสำคัญและความจำเป็นในการอนุรักษ์ - แนวทางในการอนุรักษ์
ป.5	1. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีในวัฒนธรรมต่าง ๆ	● ดนตรีกับงานประเพณี - บทเพลงในงานประเพณีในท้องถิ่น - บทบาทของดนตรีในแต่ละประเพณี

(ต่อ)

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	2. อธิบายคุณค่าของคนตรีที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน	<ul style="list-style-type: none"> ● คุณค่าของคนตรีจากแหล่งวัฒนธรรม - คุณค่าทางสังคม - คุณค่าทางประวัติศาสตร์
ป.6	1. อธิบายเรื่องราวของคนตรีไทยในประวัติศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> ● คนตรีไทยในประวัติศาสตร์ - คนตรีในเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์
	2. จำแนกคนตรีที่มาจากยุคสมัยที่ต่างกัน	<ul style="list-style-type: none"> - คนตรีในยุคสมัยต่าง ๆ
	3. อภิปรายอิทธิพลของวัฒนธรรมต่อคนตรีในท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> - อิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีต่อคนตรี

2.2 คนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลคนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 (2553, น. 20) ได้กล่าวถึง เครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)ไว้ว่า พิณเป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานประเภทเครื่องสายถูกนำมารวมวงและเล่นกันในยามว่างงาน เพื่อความสนุกสนานครั้นเครื่องคล้ายเครื่องอย่างหนึ่งของชาวอีสานเมื่อเสร็จจากการทำงาน จึงได้นำมาเล่นแบบเดี่ยวและเล่นเป็นวงกับคนตรีที่มีพิณบรรเลงประกอบ ได้แก่ วงโปงลาง วงกลองยาว และวงหมอลำ ในที่นี้จึงใคร่ขอนำเสนอสาระความรู้เกี่ยวกับพิณให้เป็นพื้นฐานดังต่อไปนี้

2.2.1 ประวัติความเป็นมาของพิณ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 (2553, น. 23-26) ได้กล่าวว่า 1) พิณเป็นเครื่องดนตรีในสกุลเครื่องสายซึ่งประกอบด้วย กะโหลกและคอ มีสายซึงใช้ดีด อาจดีดด้วยมือแผ่นพลาสติกหรือแม้แต่เศษวัสดุที่เป็นแผ่นถากออกมาจากเขาสัตว์หรือกระดองเต่า (Midgley, 1978, pp. 167-179) มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ตตะ หมายถึง เครื่องดนตรีที่มีสายสำหรับดีดเป็นเสียงสันนิษฐานว่า ตตะนี้คงจะได้แบบอย่างมาจากที่ใช้สายขึงคันทนู เกิดการสั่นสะเทือน แต่สายธนูที่ทำหน้าที่เป็นตัวสั่นสะเทือนนั้นจะแตกต่างกันไปตามความยาว สันของคันทนู มีเสียงดังไม่มากนัก หาวัดดูที่ช่วยให้ การเปล่งเสียงมากขึ้น จึงใช้วัตถุที่กลวงโดยเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติเช่น ผลไม้เต้า กะโหลกมะพร้าว กระบอกไม้ไผ่หรือไม้ที่ขุดทะลุทะลวงตลอด จึงเรียกส่วนนี้ว่า “วิณโปกขร” หรือกระพุงพิณ (Resonator) 2) พิณของชนเผ่าสุเมเรียน ที่เรียกว่า ไลร์ มีมาแล้วก่อนคริสตศักราชถึง 3,000 ปี

และใช้กันอย่างกว้างขวางในกลุ่มชนอียิปต์โบราณ กรีกโบราณและยุโรปสมัยกลาง ในแอฟริกา มันถูกใช้เล่นประกอบในพิธีกรรมบางอย่าง (Lsaacs and Martin, 1982 pp. 225-226) ในลัทธิของศาสนาพราหมณ์มีความเชื่อมั่นว่าการบูชาด้วยเสียงดนตรีที่มีสายติดต่อกันเป็นระยะเวลายาวนาน เป็นวิถีอันที่จะบรรลุถึงซึ่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับพระศิวะได้ 3) ในทางพุทธศาสนานั้น วิถีพระโพธิญาณ ของสมเด็จพระมหาโพธิสัตว์ก็ได้อาศัยสายกลางแห่งพิณที่สมเด็จพระอัมรินทราธิราชทรงตีถวายถึงได้ตรัสรู้สำเร็จสมโพธิญาณว่า การบำเพ็ญเพียรแสวงหาโมกขธรรมนั้น ถ้าเคร่งครัดนักก็เปรียบเสมือนการขึ้นสายพิณให้ตึงเกินไปติดแล้วยอมขาดถ้าหย่อนยานนักยอมไม่มีเสียงไพเราะเหมือนขึ้นสายพิณหย่อน แต่ถ้าทำอยู่ในขั้นมัชฌิมาปานกลาง ก็เปรียบเสมือนการขึ้นสายแต่เพียงพอดีกับระดับเสียงย่อมจะให้เสียงดังกังวานไพเราะแจ่มใส ดังใจความในวรรณคดีเรื่อง พระปฐมสมโพธิกลางถึงพิณไว้ในตอนทุกกิริยาปริวรรต ปริเฉทที่ 8 ว่า ขณะนั้น สมเด็จพระอัมรินทราธิราชทราบในข้อปริวิตก ดังนั้น จึงทรงซึ่งพิณทิพย์ สามสายลงมาตีถวายพระมหาสัตว์ สายหนึ่งเคร่งนัก พอตีก็ขาดออกไป สายหนึ่งหย่อนนักตีเข้าก็ไม่บันลือเสียงและสายหนึ่งนั้นไม่เคร่งไม่หย่อนเป็นปานกลางตีเข้าก็บันลือศัพท์ ไพเราะเจริญจิต พระมหาสัตว์ได้สดับเสียงพิณก็ถือเอานิมิตอันนั้นทรงพิจารณาแจ้งว่า มัชฌิมปฏิบัตินี้เป็นหนทางพระโพธิญาณ 4) วรรณคดีเรื่องสักกปัญหสูตร ได้กล่าวถึงพิณที่พระปัญจสังขรตีไว้ในสักกปัญหสูตรที่ขนิภายมหาวรรคไว้ว่า “พิณมีสี่เหลี่ยมเหมือนผลมะตูมสุก กระพุ่มพิณนั้นแล้วด้วยทองทิพย์ คั้นพิณแล้วด้วยแก้วอินทนิล สายนั้นแล้วด้วยเงินงามลูกบิดแล้วด้วยแก้วประพาฬ พลงขึ้นสายทั้ง 50 ให้ได้เสียงแล้วจึงตีพิณให้เปล่งเสียงอันไพเราะ” นอกจากจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ฉลาดในการยังพิณให้เปล่งเสียงแล้ว พระปัญจสังขรยังคิดแต่งเพลงขับได้อย่างไพเราะไว้เป็น “คีตูปสณฺหิโตธมโม” ธรรมประกอบบคิตอีกด้วย บรมครูทางดนตรีไทยถึงได้ยกย่องบูชาพระปัญจสังขรว่า เป็นครูทางดนตรีไทยถึงได้ยกย่องบูชาพระปัญจสังขรว่าเป็นครูทางดนตรี (การเปล่งเสียงจากสาย) จึงได้บรรจุไว้ในโองการไหว้ครูดุริยดนตรีไทยว่า “พระปัญจสังขร พระกรเธอถือพิณติดตั้งเสนาสนั้น”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 (2553, น. 26-27) กล่าวไว้อีกว่า ในวรรณกรรมอีสาน 7 เรื่อง ได้กล่าวถึงพิณไว้ดังตัวอย่างดังนี้

เรื่องขุนนางอ้ว ได้กล่าวถึงพิณว่า

ค้อมมาแล้ว ตีเสบนั่นเนื่อง

พิณโพนขับ หน่อพุทธโธเมืองฟ้า

เรื่องท้าวกำกาดำ ได้กล่าวถึงพิณว่า

ดุริยาพร้อม ดนตรีพิณพาทย์

ระบำต่อยต้อย ซอได้ต้อยสาย

เรื่องผาแดงนางไอ่ ได้กล่าวถึงพิณว่า

มีทั้ง สมณาเจ้า ไหลมาเดียระดาษ
ฝูงหมู่ พิณพาทย์ซ้อง ดังก้องสนั่นเมือง

เรื่องสังข์ศิลป์ชัย ได้กล่าวถึงพิณว่า

ฝูงเคยเหล่าน ตีตะโพนพิณพาทย์
ขับแข่งฮ้อง โคลงฟ้ากาพย์สาร

เรื่อง กาหะเกษ ได้กล่าวถึงพิณว่า

เขาก็ ตีตะโพนพิณเสพสวนเสียงห้าว
ตาตีตั้ง ภาวแพรฮั้บราช

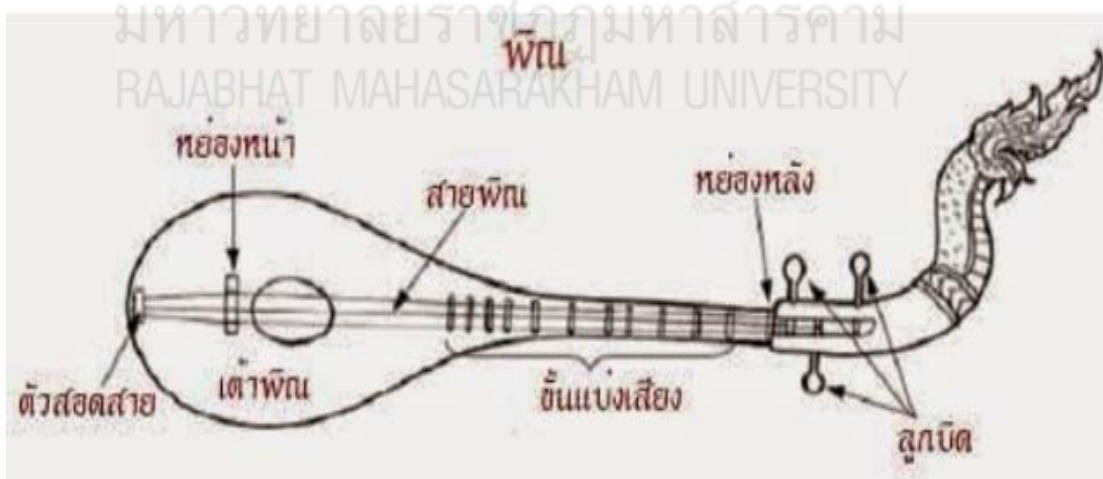
เรื่อง จำปาสีทัน ได้กล่าววว่า

ฟุ้งยี่นครควนก้อง คุรียาม่วนมีพุ่นเยอ
พิณพาทย์ซ้อง ยวงย้ายย่างเชิง

เรื่องพญาคนคาก ได้กล่าววว่า

คิ่น ๆ ก้อง เสียงเสพนันตีพุ่นเยอ
ควน ๆ เสียง พาทย์พิณแคนได้

2.2.2 ส่วนประกอบของพิณ

ภาพที่ 2.1 ส่วนประกอบของพิณ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 (2553, น. 54-59) ได้อธิบายส่วนประกอบของพิณไว้ดังต่อไปนี้

1. เต้าพิณ กรณีเป็นพิณโปร่ง เต้าพิณคือส่วนที่เป็นโพรง ซึ่งเป็นส่วนที่จะขยายสัญญาณเสียงให้ดังขึ้นนั่นเอง

2. คอพิณ คือ ส่วนที่ต่อออกมาจากตัวเต้าพิณ โຕประมาณพอกำได้ ยาวประมาณ 2 ฟุต หรือประมาณหนึ่งช่วงแขน

3. หัวพิณ คือ ส่วนที่ต่อจากคอพิณไป เป็นส่วนประกอบเพื่อให้พิณสมบูรณ์สวยงาม สมัยก่อน มักทำพิณด้วยไม้ท่อนเดียว นิยมทำเป็นรูปหัวพญานาค แต่ช่างพิณบางคน ทำเป็นรูปหัวหงส์ ก็มี

4. ชั้นแบ่งเสียง คือ ตัวแบ่งสเกลระดับเสียง หรือตัวแบ่งโน้ต ทำจากซีไม้ใผ่แบนๆ นำมาติดเข้ากับคอพิณ หันด้านผิวไม้ขึ้นรองรับสาย สมัยก่อน ติดชั้นพิณด้วยขี้สูด แต่ปัจจุบันใช้กาวติด นอกจากนั้น ปัจจุบัน นิยมทำชั้นพิณโดยใช้แท่งโลหะเล็กๆ เช่นลวด เป็นต้น

5. หย่อง คือ ตัวควบคุมคีย์ของสายพิณขณะดีดสายเปล่า ซึ่งมีสองตัวคือ หย่องหน้าหรือหย่องเต้าพิณ ติดอยู่ที่ด้านหน้าเต้าพิณ และหย่องท้ายหรือหย่องด้านหัวพิณ จะติดด้านปลายคอพิณ ถัดจากชั้นพิณอันสุดท้าย

6. ลูกบิดขึ้นสาย เป็นตัวยึดสายพิณ และปรับระดับคีย์ของสายพิณแต่ละสาย

7. สายพิณ สมัยก่อน เนื่องจากสายกีตาร์ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย จึงนิยมใช้สายเบรกรถจักรยาน มาทำเป็นสายพิณ แต่ปัจจุบันนิยมใช้สายกีตาร์ เพราะหาง่าย ให้คุณภาพเสียงที่ดีกว่าโดยพิณโปร่ง ใช้สายกีตาร์โปร่ง พิณไฟฟ้า ใช้สายกีตาร์ไฟฟ้า

8. ปิ๊ก หรือที่ดีดสายพิณ สมัยก่อน ทำจากเขาควาย หรือหากไม่มีเขาควายก็ใช้ไม้เนื้อแข็ง เหลาให้บาง ด้านปลายแหลมมน ต่อมา ก็ใช้ขวดพลาสติก เช่น แกลลอนน้ำมัน เป็นต้น

2.2.3 ประเภทของพิณ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 (2553, น. 84) ได้แบ่งจำแนกประเภทพิณได้หลายลักษณะ เช่น

ประเภทของพิณ (แบบที่ 1)

1. พิณโปร่ง

ภาพที่ 2.2 พิณโปร่ง

พิณโปร่ง หมายถึง พิณซึ่งเต้าพิณมีรูโพรง เพื่อให้เกิดเสียงดังตามธรรมชาติ นิยมทำจากไม้เนื้ออ่อนเพราะการก้องกังวานจะดีกว่าไม้เนื้อแข็ง ไม้ที่นิยมใช้ได้แก่ ไม้ขนุน ไม้โมก เป็นต้น

2. พิณไฟฟ้า

ภาพที่ 2.3 พิณไฟฟ้า

พิณไฟฟ้า หมายถึง พิณซึ่งเต้าพิณไม่มีรูโพรง แต่ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เรียกว่า คอนแท็ก และอื่นๆ ที่เต้าพิณแทน โดยพิณไฟฟ้า จะต้องต่อกับอุปกรณ์กำเนิดเสียงไฟฟ้าเท่านั้น จึงจะให้เสียงดัง

3. พิณโปร่งไฟฟ้า

ภาพที่ 2.4 พิณโปร่งไฟฟ้า

พิณโปร่งไฟฟ้า หมายถึง พิณโปร่งกับพิณไฟฟ้าผสมกัน คือ นำพิณโปร่งมาติดคอนแท็ก เพื่อให้สามารถนำพิณโปร่ง ไปต่อเข้าเครื่องเสียงได้ ซึ่งพิณโปร่งมีเสียงกังวานอยู่แล้ว เมื่อติดคอนแท็ก เข้าไปก็จะให้เสียงกังวาน ไพเราะไปอีกแบบ

ประเภทของพิณ (แบบที่ 2)

1. พิณสองสาย

ภาพที่ 2.5 พิณสองสาย

พิณสองสาย หมายถึง พิณที่ใช้สายสองสาย

2. พิณสามสาย

ภาพที่ 2.6 พิณสามสาย

พิณสามสาย หมายถึง พิณที่ใช้สายสามสาย

3. พิณสี่สาย

ภาพที่ 2.7 พิณสี่สาย

พิณสี่สาย หมายถึง พิณที่ใช้สายสี่สาย

ประเภทของพิณ (แบบที่ 3)

1. พิณหัวเดียว

ภาพที่ 2.8 พิณหัวเดียว

พิณหัวเดียว หมายถึง พิณที่มีคอพิณอันเดียว

2. พิณสองหัว

ภาพที่ 2.9 พิณสองหัว

พิณสองหัว หมายถึง พิณที่มีคอพิณสองอัน คอล่างตั้งเสียงโทนต่ำ (ลายใหญ่) คอบนตั้งเสียงโทนสูง (ลายน้อย)

2.2.4 ความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

มนัสพงศ์ ภูบาลชื่น (2556, น. 20) กล่าวถึงความสำคัญของดนตรีพื้นบ้านอีสานว่า เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความละเอียดอ่อน งดงาม และมีคุณค่า ดำรงความเป็นเอกลักษณ์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยเป็นที่ยอมรับ และเชื่อถือกันว่าดนตรีเป็นภาษาชนิดหนึ่งของมนุษย์ชาติใดที่มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง ก็มักจะมีดนตรีเป็นของตนเองด้วย เพราะดนตรีและเพลงร้อง

เป็นสิ่งที่พัฒนามาพร้อมกับภาษาพูดของแต่ละประเทศนั้น ๆ เครื่องดนตรีน่าจะมีลักษณะการเกิดในแนวเดียวกันคือ เริ่มต้นที่การตี เคาะ และการกระทบทุ้มหรือกระทบก้อให้เกิดจังหวะเป็นการเริ่มต้นของดนตรี นอกจากนั้นการเป่าจึงเกิดขึ้นตามมาเพราะคนเราต้องหายใจ จนแม้แต่การพูด การผิวปาก ก็คือการเป่าด้วย และการที่มนุษย์เราใช้ธนูในการล่าสัตว์ เพื่อหาเลี้ยงชีพ การดีดของธนูทำให้เกิดเสียง เป็นจุดเริ่มต้นของการหาวัสดุในการดีด ทำให้เป็นดนตรีหรือเสียงด้วย การตั้งสายที่สูงต่ำต่างกันออกไป จนเกิดเป็นเครื่องดนตรีประเภทดีด โดยเฉพาะเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)ของชาวอีสานที่มีความสำคัญกับวิถีชีวิตของชาวอีสาน ประเพณีและวัฒนธรรม เช่น งานประเพณีทางศาสนา งานแต่งงาน งานบุญบั้งไฟ งานบุญพระเวส และงานบุญประเพณีอื่นๆ

สุชัชฌา รักยินดี และ ญัฐรดี ผลผลาหาร (2557, น. 1) กล่าวถึงความสำคัญและคุณค่าของดนตรีว่า วิชาดนตรีนั้นถูกบรรจุเข้าในหลักสูตรการศึกษา ซึ่งได้รับรองจากนักการศึกษาว่า ดนตรีสนับสนุนวิชาอื่น ๆ ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพ เป็นต้น ปัจจุบันวิชาดนตรีได้รับการยอมรับว่าเป็นวิชาที่มีเนื้อหาสาระสำคัญเป็นของตัวเอง ดังนั้นวงการศึกษาก็จึงจัดวิชาดนตรีไว้ในกลุ่มของวิชาศิลปะ ในวิชาดนตรีสนับสนุนการทำงานร่วมกันของร่างกายและสมอง สิ่งนี้จึงถือได้ว่าเป็นคุณสมบัติสำคัญสำหรับวิชาที่เป็นพื้นฐาน ดังนั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรีและศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงามมีสุนทรียภาพ ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้

บุญเทิด เต็มรักษ์ (2557, น. 1) กล่าวถึงความสำคัญของดนตรีว่า มนุษย์เราได้ยินเสียงก้อไม่เสียดสีกันเป็นเสียง จึงได้มีการพัฒนาสร้างคันชักสำหรับสีขึ้น ซึ่งก็กลายเป็นเครื่องดนตรีประเภทสีขึ้นมาในที่สุด ดังนั้นจากอดีตจนถึงปัจจุบันชีวิตของมนุษย์เรามีความเกี่ยวพันกับดนตรีตั้งแต่แรกเกิดจนตาย ไม่ว่าจะเป็นครีจากเพลงกล่อมเด็ก ดนตรีจากพิธีกรรมทางศาสนา ล้วนแต่มีความจำเป็นทั้งสิ้น ซึ่งมนุษย์ทุกเชื้อชาติทุกวรรณะสามารถฟังและเข้าใจได้โดยไม่ต้องอธิบาย ดนตรียังก่อให้เกิดอารมณ์คล้อยตาม เกิดความสบายใจ ผ่อนคลายความตึงเครียด นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่สะท้อนสังคม เป็นการแสดงออกทางศิลปะ และถ่ายทอดเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมออกมาในรูปของ บทเพลงทั้งทางตรงและทางอ้อม

จากการศึกษาความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) ทำให้ทราบว่า ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) มีความจำเป็นมากกับวัฒนธรรมและประเพณีของชนภาคอีสาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีประโยชน์กับโรงเรียนชุมชนเทศบาล 3(พินิจพิทยานุสรณ์) สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ที่เป็นต้นแบบของโรงเรียนส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน ดังจะเห็นได้จากการรับงานแสดงวงโปงลางและวงกลองยาว ที่ให้บริการชุมชนในโอกาสต่าง ๆ และงานประจำปี

ของจังหวัดนครพนม ผู้วิจัยจึงต้องศึกษาทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) เพื่อให้ นักเรียนมีการพัฒนาตนเอง และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสานสืบไป

2.3 แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)

ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้สอนรายวิชา ดนตรี – นาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะรวมเวลาสอนทักษะปฏิบัติ จำนวน 10 ชั่วโมง สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลเมืองนครพนม ซึ่งการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้าน อีสาน(พิณ)ตามหลักการผู้วิจัยขอเสนอต่อไปนี้

2.3.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาระและมาตรฐานการเรียนรู้ศิลปะ(สำนักวิชาการและมาตรฐาน การ ศึกษา,2551, น. 2) คือ

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 2.3

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.4	1. บอกประโยคเพลงอย่างง่าย	<ul style="list-style-type: none"> ● โครงสร้างของบทเพลง - ความหมายของประโยคเพลง - การแบ่งประโยคเพลง
	2. จำแนกประเภทของเครื่องดนตรีที่ ใช้ในเพลงที่ฟัง	<ul style="list-style-type: none"> ● ประเภทของเครื่องดนตรี ● เสียงของเครื่องดนตรีแต่ละประเภท

(ต่อ)

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
3.	ระบุทิศทางการเคลื่อนที่ขึ้น - ลง ง่าย ๆ ของทำนอง รูปแบบจังหวะ และความเร็ว ของจังหวะในเพลงที่ ฟัง	<ul style="list-style-type: none"> ● การเคลื่อนที่ขึ้น - ลงของทำนอง ● รูปแบบจังหวะของทำนองจังหวะ ● รูปแบบจังหวะ ● ความช้า - เร็วของจังหวะ
4.	อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล	<ul style="list-style-type: none"> ● เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - กุญแจประจำหลัก - บรรทัดห้าเส้น - โน้ตและเครื่องหมายหยุด - เส้นกันห้อง ● โครงสร้างโน้ตเพลงไทย <ul style="list-style-type: none"> - การแบ่งห้อง - การแบ่งจังหวะ
5.	ร้องเพลงโดยใช้ช่วงเสียงที่ เหมาะสมกับตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> ● การขับร้องเพลงในบันไดเสียงที่เหมาะสมกับ ตนเอง
6.	ใช้และเก็บเครื่องดนตรีอย่าง ถูกต้องและปลอดภัย	<ul style="list-style-type: none"> ● การใช้และการดูแลรักษาเครื่องดนตรี ของ ตน
7.	ระบุว่าดนตรีสามารถใช้ในการสื่อ เรื่องราว	<ul style="list-style-type: none"> ● ความหมายของเนื้อหาในบทเพลง

ตารางที่ 2.4

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.4	1. บอกแหล่งที่มาและความสัมพันธ์ ของ วิถีชีวิตไทยที่สะท้อนในดนตรี และ เพลงท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> ● ความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตกับผลงานดนตรี - เนื้อหาเรื่องราวในบทเพลงกับวิถีชีวิต - โอกาสในการบรรเลงดนตรี
	2. ระบุความสำคัญในการอนุรักษ์ส่งเสริม วัฒนธรรมทางดนตรี	<ul style="list-style-type: none"> ● การอนุรักษ์วัฒนธรรมทางดนตรี - ความสำคัญและความจำเป็นในการอนุรักษ์ - แนวทางในการอนุรักษ์

2.3.1.1 คุณภาพผู้เรียน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาคุณภาพผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 -6 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการ ศึกษา, 2551, น. 4) ดังนี้

2.3.1.2 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1) รู้และเข้าใจเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงร้อง เครื่องดนตรี และบทบาทหน้าที่ รู้ถึงการ เคลื่อนที่ขึ้น ลง ของทำนองเพลง องค์ประกอบของดนตรี ศัพท์สังคีตในบทเพลง ประโยค และอารมณ์ ของบทเพลงที่ฟัง ร้องและบรรเลงเครื่องดนตรี ด้นสดอย่างง่าย ใช้และเก็บรักษา เครื่องดนตรีอย่างถูก วิธี อ่าน เขียนโน้ตไทยและสากลในรูปแบบต่าง ๆ รู้ลักษณะของผู้ที่จะเล่นดนตรีได้ดี แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกของบทเพลงที่ฟัง สามารถใช้ดนตรีประกอบกิจกรรม ทางนาฏศิลป์และ การเล่าเรื่อง

2) รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมไทย และ วัฒนธรรมต่าง ๆ เรื่องราวดนตรีในประวัติศาสตร์ อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อดนตรี รู้คุณค่าดนตรีที่มา จากวัฒนธรรมต่าง กัน เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์

ในปัจจุบันโรงเรียนชุมชนเทศบาล 3(พินิจพิทยานุสรณ์) เปิดทำการสอน ใน 2 ระดับ คือ ก่อนประถมศึกษา และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปฐมวัยถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2551

2.3.2 วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา (School Vision)

ภายในปี 2558 “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม นำความรู้ เชิดชูวัฒนธรรมไทย ก้าวไกลเทคโนโลยีสื่อสารการท่องเที่ยว มีสุขภาพแข็งแรง เสริมแหล่งเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน”

เพื่อให้การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีที่บ้านอีสาน(พิณ)สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อมุ่งเน้นประโยชน์ในการสอนทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีที่บ้านอีสาน(พิณ) ขอนำเสนอดังต่อไปนี้

2.3.2.1 โครงสร้างรายวิชาดนตรีที่บ้านอีสาน (พิณ) รวมเวลาสอนทักษะปฏิบัติการจำนวน 10 ชั่วโมง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

ตารางที่ 2.5

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีที่บ้านอีสาน (พิณ)

ที่	แผนการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระสำคัญและ การเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
1	การอ่านตัวโน้ตดนตรี ที่บ้านอีสาน(พิณ) ศ 2.1 ป.4/4	1) เพื่อให้นักเรียนรู้จักตัว โน้ตสากลที่ประยุกต์กับ ดนตรีที่บ้านอีสาน (พิณ) 2) เพื่อให้นักเรียนสามารถ อ่านออกเสียงของตัว โน้ตได้ 3) เพื่อให้นักเรียนสามารถ อ่านจำตัวโน้ตได้	การอ่านและการ อ่านจำลายเพลง	2	5
2	การไล่ตัวโน้ตดนตรี ที่บ้านอีสาน(พิณ) ศ 2.1 ป.4/4	1) เพื่อให้นักเรียนสามารถ บอกตำแหน่งของตัว โน้ตได้ 2) เพื่อให้นักเรียนวางนิ้ว มือบนตำแหน่งตัวโน้ต ได้อย่างถูกต้อง 3) เพื่อให้นักเรียนขยับนิ้ว มือตามเสียงของตัวโน้ต ได้อย่างถูกต้อง	การวางนิ้วและ การไล่ระดับเสียง	2	5

(ต่อ)

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ที่	แผนการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระสำคัญและ การเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
3	การติดดนตรีพื้นบ้าน อีสาน(พิน) ศ 2.1 ป.4/4 , ป.4/6	1) เพื่อให้นักเรียนจับและ วางนิ้วมือได้อย่าง ถูกต้อง 2) เพื่อให้นักเรียนสามารถ ติดพินได้อย่างถูกต้อง 3) นักเรียนสามารถจัดเก็บ และดูแลรักษาพินได้ อย่างถูกต้อง	การเล่นติดพิน และการปฏิบัติกับ พิน	4	5
4	การเข้าจังหวะดนตรี พื้นบ้านอีสาน(พิน) ศ 2.1 ป.4/3 , ป.4/4	1) เพื่อให้นักเรียนสามารถ รู้จักจังหวะพื้นฐาน ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิน) 2) เพื่อให้นักเรียนสามารถ นับจังหวะดนตรีพื้นบ้าน อีสาน(พิน)และปฏิบัติ ได้ถูกต้อง	การเข้าจังหวะ พื้นฐานในการเล่น ดนตรีพื้นบ้าน อีสาน(พิน)	2	5
รวมทดสอบระหว่างเรียน					20
ทดสอบหลังเรียน					12

2.3.2.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิน) ดังนี้

ตารางที่ 2.6

โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)

ที่	เนื้อหา	จุดประสงค์	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมสำคัญ	สื่อ/อุปกรณ์	จำนวน (ชั่วโมง)
1	การอ่านตัวโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)	1) เพื่อให้นักเรียนรู้จักตัวโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) 2) เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงของตัวโน้ตได้ 3) เพื่อให้ นักเรียนสามารถอ่านจำตัวโน้ตได้	การอ่าน และ การอ่านจำลายเพลง	1)การอ่านตัวโน้ต 2)การอ่านออกเสียงของตัวโน้ต 3) การอ่านจำตัวโน้ตลายเพลง	1)แบบฝึก การอ่าน 2)แบบฝึก การท่องโน้ตลายเพลง	2
2	การไล่ตัวโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)	1) เพื่อให้ นักเรียนสามารถบอกตำแหน่งของตัวโน้ตได้ 2) เพื่อให้ นักเรียนวางนิ้วมือบนตำแหน่งตัวโน้ตได้อย่างถูกต้อง 3) เพื่อให้ นักเรียนขยับนิ้วมือตามเสียงของตัวโน้ตได้อย่างถูกต้อง	การวางนิ้ว และการไล่เสียง	1) การวางนิ้ว 2) การไล่เสียง	1) แบบฝึกไล่ตัวโน้ตพิณ 2) ตัวจำลองดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)	2
3	การตีตพิณดนตรีพื้นบ้านอีสาน	1) เพื่อให้ นักเรียนจับและวางนิ้วมือได้อย่างถูกต้อง 2) เพื่อให้ นักเรียนสามารถตีตพิณได้อย่างถูกต้อง 3) นักเรียนสามารถจัดเก็บและดูแลรักษาพิณได้อย่างถูกต้อง	การเล่นตีตพิณและการปฏิบัติกับพิณ	1)การจับ ปี่ก และการวางนิ้วมือ 2) การตีตพิณ 3)การปฏิบัติกับพิณก่อนใช้และหลังใช้งาน	1)แบบฝึก ตีตพิณ 2)พิณอีสาน	4

(ต่อ)

ตารางที่ 2.6 (ต่อ)

ที่	เนื้อหา	จุดประสงค์	สาระการเรียนรู้	กิจกรรมสำคัญ	สื่อ/อุปกรณ์	จำนวน (ชั่วโมง)
4	การเข้า จังหวะดนตรี พื้นบ้าน อีสาน(พิณ)	1) เพื่อให้นักเรียน สามารถรู้จักจังหวะ พื้นฐานดนตรีพื้นบ้าน อีสาน(พิณ)	การเข้า จังหวะพื้น ฐานในการ เล่นดนตรี	1)การนับ จังหวะช้า จังหวะปาน กลางและ จังหวะเร็ว	1)แบบฝึก ทักษะ จังหวะ กลอง	2
		2) เพื่อให้นักเรียน สามารถนับจังหวะ ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)และปฏิบัติได้ ถูกต้อง	พื้นบ้าน อีสาน(พิณ)	2)การเข้า จังหวะของ ลายเพลง พื้นบ้าน	2)กลองยาว อีสาน 3)เครื่องเล่น VCD พร้อม แผ่น จังหวะ กลองและ ตู้ขยาย เสียง	

2.3.3 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) รายวิชา ดนตรี – นาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เวลาสอนทักษะปฏิบัติ จำนวน 2 ชั่วโมง สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 มีองค์ประกอบดังนี้

2.3.3.1 มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด ศ 2.1 ป.4/4 อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล

2.3.3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) เพื่อให้นักเรียนรู้จักตัวโน้ตสากลที่ประยุกต์กับดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)
- 2) เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงของตัวโน้ตได้
- 3) เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านจำตัวโน้ตได้

2.3.3.3 สารสำคัญ/ความคิดรวบยอด

1) การอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ซึ่งต้องเรียนตัวโน้ตสากล แล้วนำมาเทียบกับการอ่านโน้ตดนตรีไทยที่นำมาประยุกต์กับดนตรีพื้นบ้าน และฝึกการออกเสียงเป็นโน้ตดนตรีพื้นบ้าน

2) การอ่านจำลายเพลง ซึ่งต้องอ่านจำตัวโน้ต การออกเสียง และท่วงทำนองจังหวะเพลง

2.3.3.4 สารการเรียนรู้

1) การอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) โดยมีขั้นตอนดังนี้

แบบที่ 1	โด	เร	มี	ฟา	ซอล	ลา	ที
แบบที่ 2	ด	ร	ม	ฟ	ช	ล	ท
แบบที่ 3	C	D	E	F	G	A	B
แบบที่ 4	1	2	3	4	5	6	7

ภาพที่ 2.10 การเขียนโน้ต มี 4 รูปแบบ

หมายเหตุ. ตัวโน้ตแถวที่สองนำมาใช้กับดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

2) ให้นักเรียนฝึกการออกเสียงอ่านตัวโน้ตดนตรีพื้นบ้าน ดังนี้

ตัวโน้ต	ม	ช	ล
การอ่านออกเสียง	หมี่	ช่อน	หล่า
สัญลักษณ์	ม	ช	ล

ภาพที่ 2.11 การอ่านออกเสียงต่ำ

ตัวโน้ต	ด	ร	ม	ฟ	ช	ล	ท
การอ่านออกเสียง	โด	เร	มี	ฟา	ซอล	ลา	ที
สัญลักษณ์	ด	ร	ม	ฟ	ช	ล	ท

ภาพที่ 2.12 การอ่านออกเสียงกลาง

ตัวโน้ต	ด	ร	ม
การอ่านออกเสียง	โต้	เร	มี
สัญลักษณ์	ดํ	รํ	มํ

ภาพที่ 2.13 การอ่านออกเสียงสูง

3) การอ่านจำลายเพลง โดยมีขั้นตอน คือ
เทคนิคการใช้ตัวโน้ตเพลงง่ายๆ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการฝึกท่องจำ เช่น

โน้ตเพลง	___ ล/ _ซมล/ _ซดล/ _ซมล 1	___ ล/ _ซมล/ _ซดล/ _ซมล 2
การท่อง	--- ลา/-ซอลมีลา/-ซอลโต้ลา/-ซอลมีลา	--- ลา/-ซอลมีลา/-ซอลโต้ลา/-ซอลมีลา
โน้ตเพลง		
โน้ตเพลง	__ ซม/ _รตม/ _รซม/ _รตล 3	_ดรม/รดซล/ _ดรม/รดซล 4
การท่อง	--ซอลมี/-เรโดมี/-เรซอลมี/-เรโดหล่า	-โดเรมี/เรโดซอลลา/-โดเรมี/เรโดซอลลา
โน้ตเพลง		

ภาพที่ 2.14 ลายเต้ยโขง

หมายเหตุ. ตัวเลขที่กำกับหมายถึงการแบ่งท่อนเพื่อท่องจำ คือ ท่องจำทีละท่อนจนกว่าจะจำได้ค่อยเปลี่ยนท่อน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.3.3.5 การประเมินผล

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	เสียงต่ำ		เสียงกลาง		เสียงสูง	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน

ภาพที่ 2.15 แบบประเมินการอ่านตัวโน้ต

หมายเหตุ. ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการอ่านตัวโน้ตด้วยการประเมินตามเกณฑ์การพิจารณาแล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับการพิจารณา

เกณฑ์การพิจารณา

ผ่าน = การใช้น้ำเสียง และการออกเสียงชัดเจน

ไม่ผ่าน = การใช้น้ำเสียงไม่ถูกต้อง และการออกเสียงไม่ชัดเจน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	รวมคะแนน
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(5)

ภาพที่ 2.16 แบบวัดทักษะปฏิบัติในการอ่านตัวโน้ต

หมายเหตุ. ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการอ่านตัวโน้ตด้วยการประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนน แล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับคะแนน

ตารางที่ 2.7

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะปฏิบัติในการอ่านตัวโน้ต

ทักษะปฏิบัติ	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
การอ่านตัวโน้ตลาย	1. จำตัวโน้ตได้ทั้ง 4 ท่อน	มีคุณสมบัติตามเกณฑ์	มีคุณสมบัติตามเกณฑ์	มีคุณสมบัติตามเกณฑ์	ไม่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์
เต้ยโขง	2. มีความมั่นใจอ่านได้อย่างราบรื่น	ระดับดีเยี่ยม จำนวน 3 ข้อ	ระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ	ระดับดี จำนวน 1 ข้อ	ระดับดีเยี่ยม
	3. การออกเสียงถูกต้อง				
	4. การอ่านถูกท่วงทำนอง				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การไล่น็อตดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) รายวิชา ดนตรี – นาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เวลาสอนทักษะปฏิบัติ จำนวน 2 ชั่วโมง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 มีองค์ประกอบดังนี้

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด ศ 2.1 ป.4/4 อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกตำแหน่งของตัวโน้ตได้

2.2 เพื่อให้นักเรียนวางนิ้วมือบนตำแหน่งตัวโน้ตได้อย่างถูกต้อง

2.3 เพื่อให้นักเรียนขยับนิ้วมือตามเสียงของตัวโน้ตได้อย่างถูกต้อง

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

3.1 การวางนิ้วมือ เป็นการใช้นิ้ววางให้ถูกกับตัวโน้ต เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการจำตัวโน้ตที่นิ้วแต่ละนิ้วทำหน้าที่ในการวาง ซึ่งเป็นการใช้นิ้วให้สัมพันธ์กับตาและสมองอย่างแม่นยำ

3.2 การไล่เสียง เป็นการฝึกไล่ระดับเสียงบนชิ้นเสียงของพิณพื้นบ้านอีสาน คือ เสียงต่ำ เสียงกลางและเสียงสูง เพื่อเกิดการจำเบื้องต้น ซึ่งจะทำให้สามารถเข้าใจตำแหน่งของตัวโน้ตพิณพื้นบ้านอีสานได้เร็วขึ้น

4. สาระการเรียนรู้

4.1 การวางนิ้วมือ คือ การวางนิ้วมือให้ถูกตำแหน่งของเสียงตัวโน้ตพิณพื้นบ้านอีสาน โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1.1 กำหนดตำแหน่งนิ้วมือนิ้วด้านซ้าย (สำหรับคนที่ถนัดมือขวา) แต่ละนิ้วมีหน้าที่วางตามตัวโน้ต คือ

มือซ้าย	กदनิ้วชี้	กदनิ้วกลาง	กदनิ้วนาง
หน้าที่วางนิ้วตามตัวโน้ต	ซ ด ซ	ร ล	ด ร

ภาพที่ 2.17 ตำแหน่งนิ้วมือนิ้วด้านซ้าย (สำหรับคนที่ถนัดมือขวา) แต่ละนิ้วมีหน้าที่วางตามตัวโน้ต

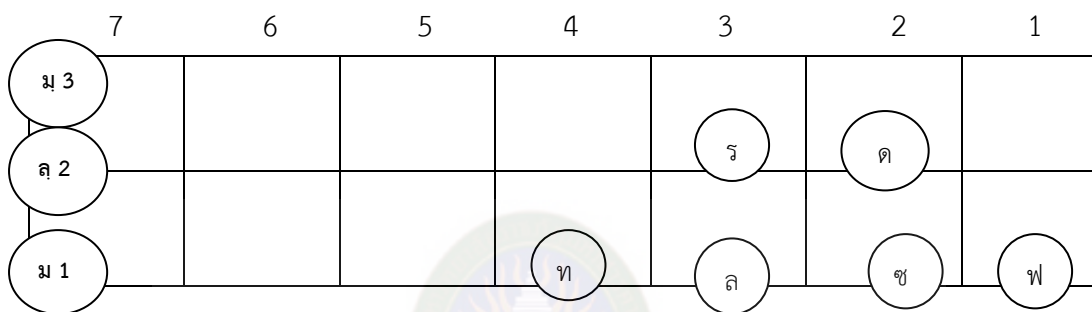
4.1.2 การจำการวางนิ้วมือกอด คือ ให้ใช้นิ้วมือซ้ายแต่ละนิ้วจับเข้าหาหน้าไป พร้อมให้ออกเสียงตามตัวโน้ตที่นิ้วแต่ละนิ้วรับผิดชอบ

4.1.3 การใช้นิ้วมือสองข้างให้สัมพันธ์กัน โดยใช้นิ้วมือขวาจับทำจับปีก ซึ่งจะทำการทำดีไปพร้อมกับนิ้วซ้ายขณะทำหน้าที่ขยับ และให้นักเรียนออกเสียงตัวโน้ตที่ใช้นิ้ววางตามหลักการอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน

4.2 การไล่ระดับเสียง คือ การวางนิ้วตามตำแหน่งของเสียงตัวโน้ต เพื่อการทดสอบความถูกต้องของเสียงต่ำ เสียงกลางและเสียงสูง หรือลำดับของตัวโน้ต ดังนี้

ครั้งที่ 1	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท
ครั้งที่ 2	ท	ล	ซ	ฟ	ม	ร	ด

ภาพที่ 2.18 การไล่ระดับเสียงแบบทั่วไป(แบบสากล)

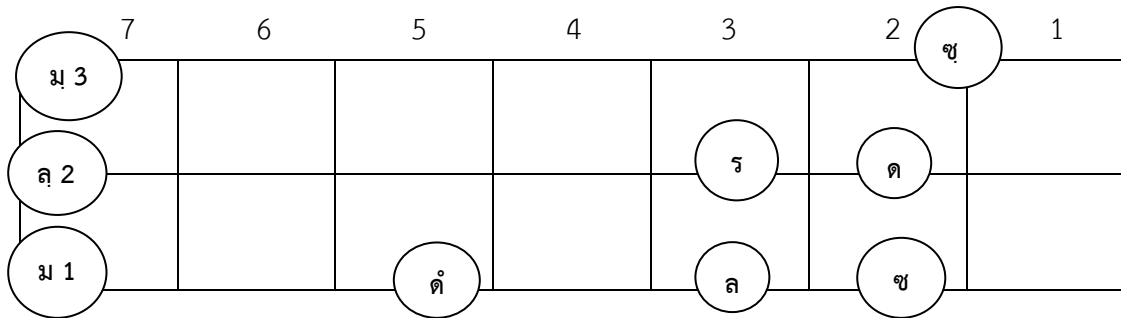
ภาพที่ 2.19 ตัวอย่างแบบจำลองชั้นระดับเสียงพิณพื้นบ้านอีสาน

หมายเหตุ . สัญลักษณ์ \bigcirc คือ การวางนิ้วมือกดตามตัวโน้ต

ดีดสายเปล่า สายที่ 1 = ม \bigcirc ม 1 , สายที่ 2 = ล \bigcirc ล 2 ,สายที่ 3 = ม \bigcirc ม 3

ครั้งที่ 1	ซ	ล	ด	ร	ม	ซ	ล	ดี
ครั้งที่ 2	ดี	ล	ซ	ม	ร	ด	ล	ซ

ภาพที่ 2.20 การไล่โน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

ภาพที่ 2.21 ตัวอย่างแบบจำลองชั้นระดับเสียงพินพื้นบ้านอีสาน

หมายเหตุ.

- สัญลักษณ์ คือ การวางนิ้วมือกดตามตัวโน้ต
- ดัดสายเปล่า สายที่ 1 = ม , สายที่ 2 = ล , สายที่ 3 = ม
- มือขวาจับท่าจับปีก ซึ่งจะทำการตีไปพร้อมกับนิ้วซ้ายขณะทำหน้าที่ขยับตามตัวโน้ต

5. การประเมินผล

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	มือซ้าย		มือขวา	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน

ภาพที่ 2.22 แบบประเมินการทำงานร่วมกันระหว่างมือซ้ายและมือขวา

หมายเหตุ. ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการทำงานร่วมกันระหว่างมือซ้ายและมือขวาด้วยการประเมินตามเกณฑ์การพิจารณา แล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับการพิจารณา

เกณฑ์การพิจารณา

ผ่าน = การใช้นิ้วมือด้านซ้ายนิ้วจับเข้าหานิ้วไปตรงตามตัวโน้ต และมือขวาขยับสัมพันธ์กัน

ไม่ผ่าน = การใช้นิ้วมือด้านซ้ายนิ้วจับเข้าหานิ้วไปไม่ตรงตามตัวโน้ต และมือขวาขยับไม่

สัมพันธ์กัน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	รวมคะแนน
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(5)

ภาพที่ 2.23 แบบวัดทักษะปฏิบัติในการไล่อ้วน

หมายเหตุ. ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการไล่อ้วนด้วยการประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนน แล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับคะแนน

ตารางที่ 2.8

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะปฏิบัติในการไล่อ้วน

ทักษะปฏิบัติ	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
การไล่อ้วน	1. การวางนิ้วมือ	มีคุณสมบัติ	มีคุณสมบัติ	มีคุณสมบัติ	ไม่มี
โน้ตดนตรี	ถูกตำแหน่ง	ตามเกณฑ์	ตามเกณฑ์	ตามเกณฑ์	คุณสมบัติ
พื้นบ้าน	2. การใช้นิ้ว	ระดับดีเยี่ยม	ระดับดีมาก	ระดับดี	ตามเกณฑ์
อีสาน(พิน)	ถูกต้องกับโน้ต	จำนวน 3 ข้อ	จำนวน 2 ข้อ	จำนวน 1 ข้อ	การผ่าน
	3. ไล่อ้วนอย่าง				
	คล่องแคล่ว				
	4. ความสัมพันธ์				
	ของมือทั้งสอง				
	ข้าง				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การตีตพินดนตรีพื้นบ้านอีสาน รายวิชา ดนตรี – นาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เวลาสอนทักษะปฏิบัติ จำนวน 4 ชั่วโมง สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 มีองค์ประกอบดังนี้

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด ศ 2.1 ป.4/4 อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล

ศ 2.1 ป.4/6 ใช้และเก็บเครื่องดนตรีอย่างถูกต้องและปลอดภัย

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 เพื่อให้นักเรียนจับและวางนิ้วมือได้อย่างถูกต้อง

2.2 เพื่อให้นักเรียนสามารถตีตพินได้อย่างถูกต้อง

2.3 นักเรียนสามารถจับเก็บและดูแลรักษาพินได้อย่างถูกต้อง

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

3.1 การจับปิ๊กและการวางนิ้วมือ เป็นการสอนวิธีการจับปิ๊กและตีตพินบริเวณที่ทำให้เกิดเสียงไพเราะที่สุด และการวางนิ้วบนตำแหน่งขึ้นเสียงตัวโน้ต ซึ่งสามารถขยับนิ้วได้ทันตามท่วงทำนองเพลง

3.2 การตีตพิน เป็นการฝึกทักษะปฏิบัติในการจับปิ๊กตีตพิน และการวางนิ้วมือ กดตัวโน้ตการตีตพิน – ลง และน้ำหนักของการตีตพินให้ถูกต้อง ซึ่งสามารถตีตพินตามหลายเพลงที่กำหนดได้ถูกวิธี

3.3 การปฏิบัติกับพินก่อนใช้และหลังใช้งาน เป็นการฝึกปฏิบัติกับพินพื้นบ้านอีสานด้วยความเคารพ และรู้จักการดูแลรักษาปฏิบัติกับพินพื้นบ้านอีสาน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเป็นนักดนตรีที่ดี

4. สาระการเรียนรู้

4.1 การจับปิ๊กและการวางนิ้ว เป็นขั้นตอนสำคัญของการเริ่มต้นสำหรับการตีตพินมีขั้นตอนดังนี้

4.1.1 ใช้มือขวาจับปิ๊กตามรูปแบบที่ครูสอน ไว้ตำแหน่งที่กำหนด

4.1.2 ใช้นิ้วมือซ้ายกดตำแหน่งตัวโน้ตบนขึ้นเสียงของพินแบบจำลอง

4.1.3 ให้ฝึกการใช้มือทั้งสองข้างด้วยการตีตพินไล่ตัวโน้ตไปทีละเส้น ตามภาพรูป

จำลองตัวพินดังนี้

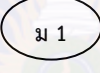
สายที่ 1

ครั้งที่ 1	ม	ช	ล	ด
ครั้งที่ 2	ด	ล	ช	ม

7	6	5	4	3	2	1
ม 1		ด		ล	ช	

ภาพที่ 2.24 การจับปีกและการวางนิ้ว เป็นขั้นตอนสำคัญของการเริ่มต้นสำหรับการตีตีพิน (สายที่ 1)

หมายเหตุ.

- สัญลักษณ์ คือ การวางนิ้วมือกดตามตัวโน้ต
- ตีสายเปล่า สายที่ 1 = ม
- มือขวาจับท่าจับปีก ซึ่งจะทำการตีตีไปพร้อมกับนิ้วซ้ายขณะทำหน้าที่ขยับตามตัวโน้ต

สายที่ 2

ครั้งที่ 1	ล	ด	ร
ครั้งที่ 2	ร	ด	ล

7	6	5	4	3	2	1
ล 2				ร	ด	

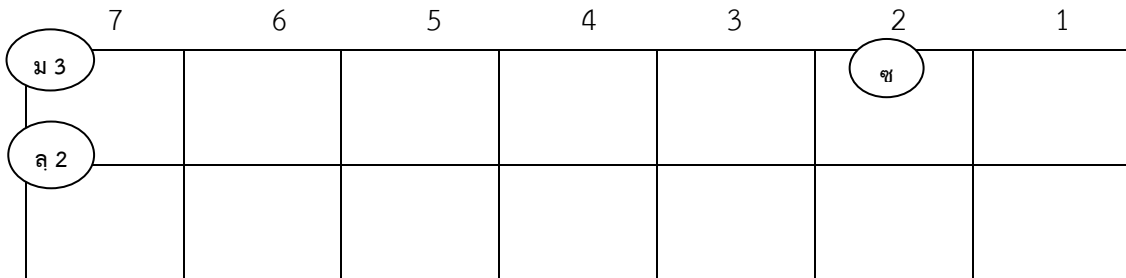
ภาพที่ 2.25 การจับปีกและการวางนิ้ว เป็นขั้นตอนสำคัญของการเริ่มต้นสำหรับการตีตีพิน (สายที่ 2)

หมายเหตุ.

- สัญลักษณ์ คือ การวางนิ้วมือกดตามตัวโน้ต
- ตีสายเปล่า สายที่ 2 = ล
- มือขวาจับท่าจับปีก ซึ่งจะทำการตีตีไปพร้อมกับนิ้วซ้ายขณะทำหน้าที่ขยับตามตัวโน้ต

สายที่ 3

ครั้งที่ 1	ม	ช	ล
ครั้งที่ 2	ล	ช	ม

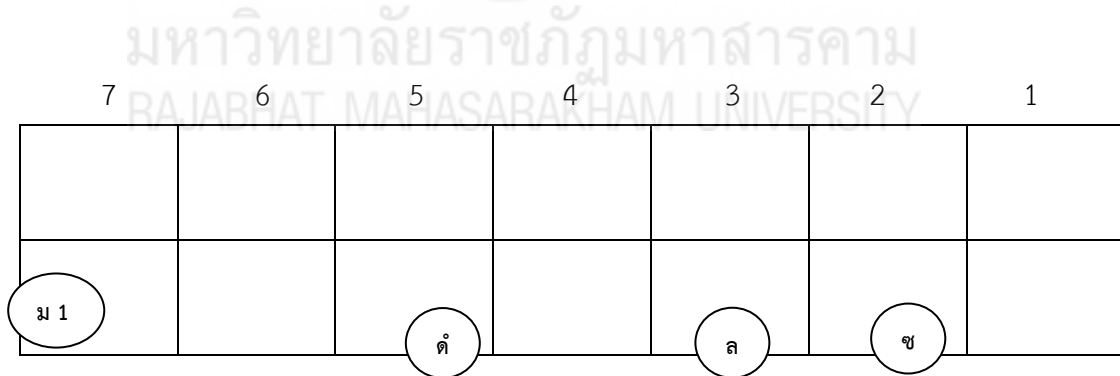
ภาพที่ 2.26 การจับปิ๊กและการวางนิ้ว เป็นขั้นตอนสำคัญของการเริ่มต้นสำหรับการตีคอร์ด (สายที่ 3)

หมายเหตุ.

- สัญลักษณ์ คือ การวางนิ้วมือกดตามตัวโน้ต
- ตีคอร์ดสายเปล่า สายที่ 2 = ล สายที่ 3 = ม
- มือขวาจับท่าจับปิ๊ก ซึ่งจะทำการตีคอร์ดไปพร้อมกับนิ้วซ้ายขณะทำหน้าที่ขยับตามตัวโน้ต

4.2 การตีคอร์ด เป็นการฝึกตีและขยับนิ้วตามตัวโน้ตด้วยการใช้พิณพื้นบ้านอีสาน สามารถวางนิ้วและตีคอร์ดให้ถูกต้องตามตัวโน้ต ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

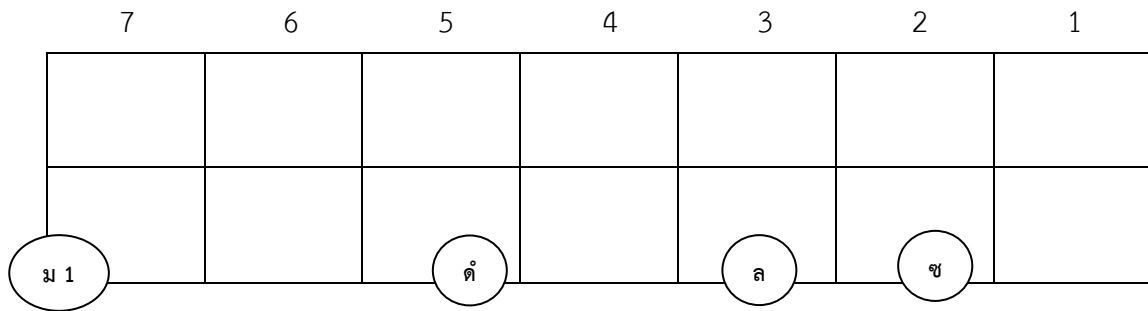
4.2.1 ใช้สายเพลงในการฝึกทีละท่อน ได้แก่

ภาพที่ 2.27 สายเดี่ยวท่อนที่ 1 ___ ล/___ชมล/___ชดล/___ชมล

หมายเหตุ.

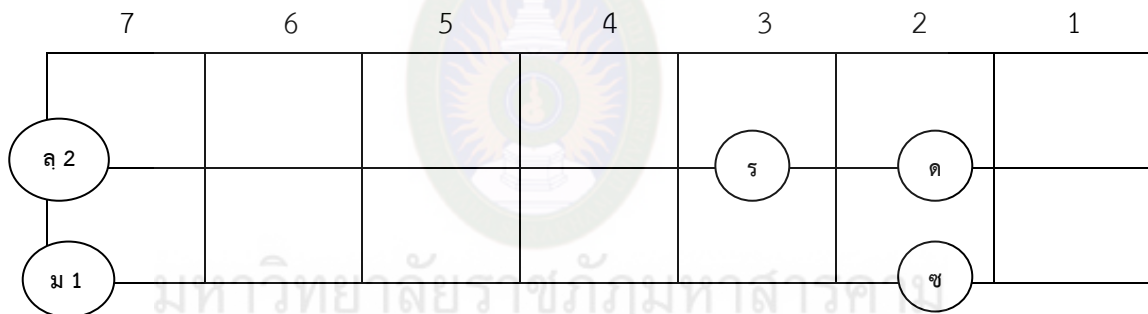
- สัญลักษณ์ คือ การวางนิ้วมือกดตามตัวโน้ต
- ตีคอร์ดสายเปล่า สายที่ 1 = ม , สายที่ 2 = ล , สายที่ 3 = ม
- มือขวาจับปิ๊กตีคอร์ดให้ถูกตำแหน่ง

ภาพที่ 2.28 ลายเตี้ยโขงท่อนที่ 2 ___ ล/ชมล/ชดล/ชมล

หมายเหตุ.

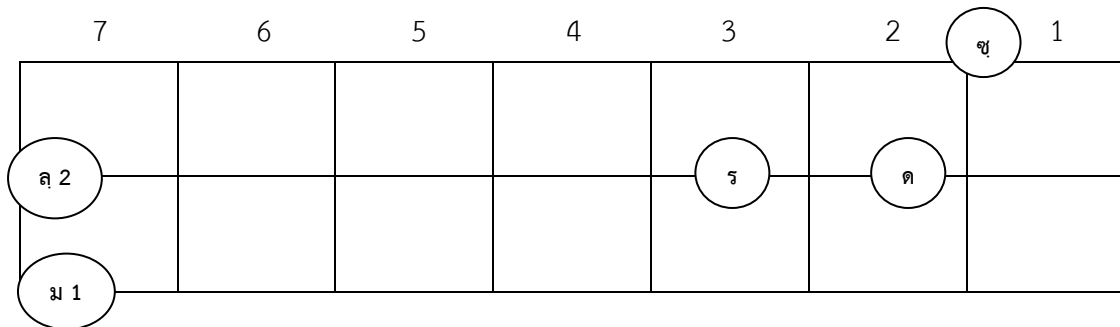
- สัญลักษณ์ คือ การวางนิ้วกดตามตัวโน้ต
- ดัดสายเปล่า สายที่ 1 = ม , สายที่ 2 = ล , สายที่ 3 = ม
- มือขวาจับปิ๊กดีดให้ถูกตำแหน่ง

ภาพที่ 2.29 ลายเตี้ยโขงท่อนที่ 3 ___ ชม/รดม/รชม/รดล

หมายเหตุ.

- สัญลักษณ์ คือ การวางนิ้วมือกดตามตัวโน้ต
- ดัดสายเปล่า สายที่ 1 = ม , สายที่ 2 = ล , สายที่ 3 = ม
- มือขวาจับปิ๊กดีดให้ถูกตำแหน่ง

ภาพที่ 2.30 ลายเตี้ยโขงท่อนที่ 4 _ดรม/รดชล/_ดรม/รดชล

หมายเหตุ.

- สัญลักษณ์ ราวางนิ้วมือกดตามตัวโน้ต
- ดัดสายเปล่า สายที่ 1 = ม , สายที่ 2 = ล , สายที่ 3 = ม
- มือขวาจับปิ๊กติดให้ถูกตำแหน่ง

4.3 การปฏิบัติกับพิณก่อนใช้และหลังใช้งาน มีขั้นตอนดังนี้

4.3.1 ก่อนใช้งานพิณพื้นบ้านอีสานต้องทำความสะอาดด้วยการไหว้ 1 ครั้ง เพื่อระลึกถึงครูบาอาจารย์ และชาวอีสานเชื่อว่าพิณเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของพระอินทร์ เป็นเครื่องดนตรี กล่อมโลกให้คลายทุกข์ ต้องไหว้ทุกครั้งก่อนและหลังเล่น

4.3.2 ผู้ที่เล่นพิณพื้นบ้านอีสาน ต้องรักษาศีลเว้นจากการทำความชั่วถึงจะเข้าถึง ความรู้สึกที่เรียกว่า เป็นทิพย์ต้องใช้ดอกไม้พวงมาลัยไหว้ทุกครั้งก่อนทำการแสดง

4.3.3 หลังการใช้งานต้องเก็บไว้ในที่สูงกว่าระดับเอว และห้ามวางไว้ที่ต่ำ ใช้พวงมาลัยไหว้ที่หัวพิณในวันพระทุกครั้ง ตลอดจนห้ามเดินข้าม ถ้าได้ล่วงเกินไปแล้วต้องรีบขอมา ด้วยการไหว้พร้อมกล่าวคำว่า ข้าน้อยลูกหลานไม่ได้ตั้งใจขอมาโทษด้วย

5. การประเมินผล

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	จับปึกติด		การวางนิ้ว	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน

ภาพที่ 2.31 แบบประเมินการจับปึกติดและการวางนิ้วมือ

หมายเหตุ. ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการจับปึกและการติดตามตัวโน้ตด้วยการประเมินตามเกณฑ์การพิจารณา แล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับการพิจารณา

เกณฑ์การพิจารณา

ผ่าน = การจับปึกติดถูกตำแหน่งติดตรงตามสายพิณที่กำหนดและการขยับนิ้วเปลี่ยนตัวโน้ต

ถูกต้อง

ไม่ผ่าน = การจับปึกติดไม่ถูกตำแหน่งติดตรงตามสายพิณที่กำหนดและการขยับนิ้วเปลี่ยนตัวโน้ตไม่ถูกต้อง

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	รวมคะแนน
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(5)

ภาพที่ 2.32 แบบวัดทักษะปฏิบัติในการตีพิณพื้นบ้านอีสาน

หมายเหตุ. ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการตีพิณพื้นบ้านอีสานด้วยการประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนน แล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับคะแนน

ตารางที่ 2.9

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะปฏิบัติในการตีตมพื้นบ้านอีสาน

ทักษะปฏิบัติ	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
การตีตมตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)	1. การจับปิ๊ก ถูกตำแหน่ง	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์	ไม่มี คุณสมบัติ
	2. การวางนิ้ว ถูกต้องตาม เพลง	ระดับดีเยี่ยม จำนวน 3 ข้อ	ระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ	ระดับดี จำนวน 1 ข้อ	ตามเกณฑ์ ระดับดีเยี่ยม
	3. การตีตมตัว โน้ตอย่าง คล่องแคล่ว				
	4. ความชัดเจนของ เสียงตัวโน้ต				

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การเข้าจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) รายวิชา ดนตรี – นาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เวลาสอนทักษะปฏิบัติ จำนวน 2 ชั่วโมง สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 มืองค์ประกอบดังนี้

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด ศ 2.1 ป.4/3 ระบุทิศทางการเคลื่อนที่ขึ้น – ลงง่าย ๆ ของทำนอง รูปแบบ จังหวะและ ความเร็วของจังหวะในเพลงที่ฟัง

ศ 2.1 ป.4/4 อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 เพื่อให้ นักเรียนสามารถรู้จักจังหวะพื้นฐานดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

2.2 เพื่อให้ นักเรียนสามารถนับจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)และปฏิบัติได้ถูกต้อง

3. สารสำคัญ/ความคิดรวบยอด

3.1 การนับจังหวะช้า จังหวะปานกลางและจังหวะเร็วของดนตรีพื้นบ้านอีสาน เป็นพื้นฐานสำคัญในการเข้าจังหวะ เพื่อให้โน้ตของดนตรีมีท่วงทำนองที่ต่อเนื่องและถูกต้อง ซึ่งเป็นตัวกลางในการรวมเสียงของดนตรีชนิดต่างๆเข้าด้วยกันเป็นวงดนตรี

3.2 การเข้าจังหวะของลายเพลงพื้นบ้าน เป็นการเข้าจังหวะด้วยการนำลายเพลงมา กำหนดตัวโน้ตลงในจังหวะกลอง เพื่อให้เสียงดนตรีไปในทิศทางเดียวกัน

4. สารการเรียนรู้

4.1 การนับจังหวะช้า จังหวะปานกลางและจังหวะเร็ว มีขั้นตอนดังนี้

4.1.1 กำหนดจังหวะเสียงกลองพื้นเมืองอีสาน 2 เสียง คือ เสียงปะ = มือซ้าย และเสียงเป็ง = มือขวา

4.1.2 ให้นักเรียนฝึกท่องจำนับจังหวะพื้นบ้านอีสานก่อนตี ดังนี้

จังหวะช้า(ภูไท)	ปะ ปะ เป็ง เป็ง เป็ง ปะ
จังหวะปานกลาง(เซิ้ง)	ปะ เป็ง เป็ง
จังหวะเร็ว(ลำเพลิน)	ปะ เป็ง เป็ง เป็ง ปะ เป็ง เป็ง

4.1.3 ให้นักเรียนตีฝ่ามือลงพื้นแทนหน้ากลอง ด้วยจังหวะพื้นบ้านอีสาน ดังนี้

จังหวะภูไท (จังหวะช้า)

ปะ ปะ เป็ง เป็ง เป็ง ปะ

มือซ้ายตี เสียง ปะ

มือขวาตี เสียง เป็ง

จังหวะเซิ้ง (จังหวะปานกลาง) เล่นกับลายเต้ยโงง

ปะ เป็ง เป็ง ปะ เป็ง เป็ง เป็ง ปะ เป็ง เป็ง

มือซ้ายตี เสียง ปะ

มือขวาตี เสียง เป็ง

จังหวะลำเพลิน (จังหวะเร็ว)

ปะ เป็ง เป็ง เป็ง ปะ เป็ง เป็ง ปะ เป็ง เป็ง เป็ง ปะ เป็ง เป็ง

มือซ้ายตี เสียง ปะ

มือขวาตี เสียง เป็ง

4.2 การเข้าจังหวะของลายเพลงพื้นบ้าน ใช้ลายเต้ยโขงในการทดสอบ ดังนี้

___ ล	_ชมล	_ชดัล	_ชมล
เป็้ง	ปะ เป็้ง เป็้ง	ปะ เป็้ง เป็้ง	ปะ เป็้ง เป็้ง
___ ล	_ชมล	_ชดัล	_ชมล
ปะ เป็้ง เป็้ง	ปะ เป็้ง เป็้ง	ปะ เป็้ง เป็้ง	ปะ เป็้ง เป็้ง
_ชม	_รตม	_รชม	_รตล
ปะ เป็้ง เป็้ง	ปะ เป็้ง เป็้ง	ปะ เป็้ง เป็้ง	ปะ เป็้ง เป็้ง
_ดรม	รดชล	_ดรม	รดชล
ปะ เป็้ง เป็้ง	ปะ เป็้ง เป็้ง	ปะ เป็้ง เป็้ง	ปะ เป็้ง เป็้ง

ภาพที่ 2.33 จังหวะของลายเพลงพื้นบ้าน ใช้ลายเต้ยโขงในการทดสอบ

หมายเหตุ.

1. ให้นักเรียนออกเสียงท่องโน้ตลายเต้ยโขง
2. ให้นักเรียนใช้มือตีพื้นไปพร้อมกับการท่อง
3. ครูตีกลองเพื่อคุมจังหวะไปพร้อมๆกับนักเรียน

5. การประเมินผล

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	จังหวะช้า		จังหวะปานกลาง		จังหวะเร็ว	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน

ภาพที่ 2.34 แบบประเมินการนับจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน

หมายเหตุ. ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในนับจังหวะตามตัวโน้ตด้วยการประเมินตามเกณฑ์การพิจารณา แล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับการพิจารณา

เกณฑ์การพิจารณา

ผ่าน = การนับจังหวะถูกต้อง และการใช้มือฝ่ามือแทนเสียงกลองตีลงพื้นชัดเจนแม่นยำ

ไม่ผ่าน = การนับจังหวะไม่ถูกต้อง และการใช้มือฝ่ามือแทนเสียงกลองตีลงพื้นไม่ชัดเจน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	รวมคะแนน
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(5)

ภาพที่ 2.35 แบบวัดทักษะปฏิบัติในการเข้าจังหวัดนครพนมที่บ้านอีสาน

หมายเหตุ ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการเข้าจังหวัดนครพนมที่บ้านอีสานด้วยการประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนน แล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับคะแนน

ตารางที่ 2.10

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะปฏิบัติในการเข้าจังหวัดนครพนมที่บ้านอีสาน

ทักษะปฏิบัติ	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
การเข้า	1. การอ่านตัว	มีคุณสมบัติ	มีคุณสมบัติ	มีคุณสมบัติ	ไม่มี
จังหวัดนครพนม	โน้ตสัมพันธ์	ตามเกณฑ์	ตามเกณฑ์	ตามเกณฑ์	คุณสมบัติ
ที่บ้านอีสาน	กับจังหวัด	ระดับดีเยี่ยม	ระดับดีมาก	ระดับดี	ตามเกณฑ์
	2. การวางฝ่ามือ	จำนวน 3 ข้อ	จำนวน 2 ข้อ	จำนวน 1 ข้อ	ระดับดี
	ถูกต้องตาม				เยี่ยม
	จังหวัด				
	3. การตีฝ่ามือ				
	อย่าง				
	คล่องแคล่ว				
	4. ความชัดเจน				
	ของจังหวัด				
	กับตัวโน้ต				

2.3.4 การวัดและประเมินผลหลังเรียน

หลังจากมีการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จึงทำการวัดทักษะปฏิบัติระหว่างเรียนทั้งหมด แล้วให้ครูผู้สอนทำการวัดหลังเรียนด้วยแบบวัดทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้าน ดังนี้

แบบวัดทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) คะแนนหลังเรียน						
ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	การอ่าน โน้ต (3)	การไล่ตัว โน้ต(3)	การดีด พิณ (3)	การเข้า จังหวะ(3)	รวมคะแนน (12)

ภาพที่ 2.36 แบบวัดทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) คะแนนหลังเรียน

หมายเหตุ. ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)ด้วยการประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนน แล้วเขียนคะแนนที่ตรงกับการประเมินของท่าน

ตารางที่ 2.11

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)

ทักษะปฏิบัติ	ดีมาก (3)	ดี(2)	พอใช้ (1)	ปรับปรุง(0)
การอ่าน ตัวโน้ต ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)	1. มีการอ่านจำได้ ถูกต้อง 2. อ่านออกเสียงได้ ถูกต้อง 3. มีความมั่นใจอ่าน อย่างราบรื่น	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดี จำนวน 1 ข้อ	ไม่มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดีมาก
การไล่ตัวโน้ตดนตรี พื้นบ้านอีสาน(พิณ)	1. การวางนิ้วมือถูก ตำแหน่ง 2. นิ้วมือสองข้าง สัมพันธ์กัน 3. สามารถไล่ตัวโน้ต อย่างคล่องแคล่ว	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดี จำนวน 1 ข้อ	ไม่มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดีมาก

(ต่อ)

ตารางที่ 2.11 (ต่อ)

ทักษะปฏิบัติ	ดีมาก (3)	ดี(2)	พอใช้ (1)	ปรับปรุง(0)
การติดตั้งดนตรี พื้นบ้านอีสาน(พิณ)	1. การติดตั้ง ตำแหน่ง	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดีมาก	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดี	ไม่มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดีมาก
	2. การวางนิ้วถูกต้อง ตามตัวโน้ตเพลง	จำนวน 2 ข้อ	จำนวน 1 ข้อ	
	3. การดีดมีความ ชัดเจนของเสียง			
การเข้าจังหวะ ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)	1. การวางฝ่ามือ ถูกต้องตาม จังหวะ	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดีมาก	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดี	ไม่มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดีมาก
	2. การอ่านจำ โน้ตเพลงสัมพันธ์ กับการเคาะ จังหวะ	จำนวน 2 ข้อ	จำนวน 1 ข้อ	
	3. การดีดพินเข้ากับ จังหวะกลอง			

2.4 ครูภูมิปัญญาไทย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลของครูภูมิปัญญาไทย ดังนี้

2.4.1 ความหมายของครูภูมิปัญญาไทย

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้ (2551, น 1) ได้ให้ความหมายไว้คือ

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทย ในด้านต่าง ๆ อันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกสรร ประยุกต์ พัฒนาและถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและ พัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมในแต่ละยุคสมัย

ครูภูมิปัญญาไทย หมายถึง บุคคลผู้ทรงภูมิปัญญาด้านหนึ่งด้านใด เป็นผู้สร้างสรรค์และสืบสานภูมิปัญญาดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง จนเป็นที่ยอมรับ ในสังคมและชุมชน เพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษา ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และการศึกษา

ตามอัยยาศัย ตามนัย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

2.4.2 ประเภทของภูมิปัญญาไทย

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาศึกษา (2551, น. 2) แบ่งประเภทของครุภูมิปัญญาไทยออกได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ภูมิปัญญาพื้นบ้าน คือ องค์ความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ที่สั่งสมและสืบทอดกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาในการปรับตัวโดยมีการเรียนรู้และ สืบทอดต่อกันมาจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ของคนในพื้นที่นั้น ๆ หรือเป็นวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวบ้าน ในพื้นที่

2. ภูมิปัญญาชาวบ้าน คือ ความรู้ ทักษะและวิธีการปฏิบัติของชาวบ้าน ที่ได้มาจากประสบการณ์แต่ละเรื่องและแต่ละสภาพแวดล้อม โดยมีเงื่อนไข ของปัจจัยเฉพาะแตกต่างกันไป สำหรับการนำมาใช้แก้ปัญหา ทั้งนี้ ต้องอาศัย ศักยภาพที่มีอยู่โดยชาวบ้านคิดเอง เป็นความรู้ที่สร้างสรรค์และมีส่วนเสริมสร้าง การผลิต รวมทั้งเป็นความรู้ของชาวบ้านที่สั่งสมมา ส่งผลให้มีโครงสร้างความรู้ ที่มีหลักการ มีเหตุและมีผลในตัวเอง จนกระทั่งเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรม และเป็นความรู้ที่ปฏิบัติได้มีพลังและสำคัญยิ่ง เหล่านี้ช่วยให้ชาวบ้าน มีชีวิตอยู่รอด สร้างสรรค์การผลิตและช่วยในด้านการทำงาน

3. ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ ความรู้ที่มีอยู่ทั่วไป ในสังคม ชุมชนและ ในตัวผู้รู้เอง เป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนนั้น ๆ สิ่งทีเรียนรู้ ผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต คิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติจนเกิดปัญญาใน แต่ละท้องถิ่นนั้น ๆ จนกระทั่งสิ่งที่เรียนรู้มาจากหลาย ๆ เรื่องได้ถูกประกอบกันขึ้น แล้วตกผลึกเป็นองค์ความรู้ ซึ่งจัดว่าเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่ช่วย ในการเรียนรู้เพื่อการแก้ปัญหา ช่วยการจัดการและปรับตัวในการดำเนินชีวิต ของคนเรา จึงควรมีการสืบค้น รวบรวม ศึกษา ถ่ายทอด พัฒนาและนำไป ใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง

2.4.3 การถ่ายทอดความรู้ของครุภูมิปัญญาไทย

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาศึกษา (2551, น. 10) ได้กล่าวถึงการถ่ายทอดความรู้ของครุภูมิปัญญาไทย ไว้ว่า ครุภูมิปัญญาไทยเป็นพลังสำคัญในการจัดการความรู้ ที่เกิดจากการกระทำจริงแล้วนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์มวลประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอ่องแท้ ชัดเจนในประเด็นต่าง ๆ แล้วเกิดการคิดรวบยอดเกิดความรู้หรือเกิดข้อสรุป และการจัดการความรู้ของครุภูมิปัญญาไทยนั้นสามารถเป็นแนวคิดสู่การปฏิบัติในสถานการณ์จริงในชุมชนได้ อีกทั้งองค์ความรู้ของครุภูมิปัญญาไทยยังสามารถนำความรู้ไปพัฒนาการศึกษาได้โดยให้เกิดในชุมชนได้ทั้ง 3 รูปแบบไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัยยาศัยประการสำคัญกระบวนการเรียนรู้ของครูภูมิปัญญาไทยยังมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนในชุมชนอีกด้วย

ธิดารัตน์ ศิริรัตน์ (2557, น. 2) ได้วิจัยการถ่ายทอดความรู้ของครูภูมิปัญญาไทย พบว่า ครูภูมิปัญญาไทยมีการสอนหรือเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลายมีความเหมาะสมผู้รับบริการ ลักษณะความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดี และสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการได้ดี เช่น การบรรยาย การลงมือปฏิบัติจริง การสาธิต การทดลอง การนำเอาของจริงมาช่วยในการสอนเพื่อให้ผู้รับบริการได้เกิดการเรียนรู้จริง อีกทั้งมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เพื่อให้เป็นแหล่งสำหรับการถ่ายทอดภูมิปัญญาไทยของชุมชน เช่น บ้านตนเอง วัด ศาลา เวทีชาวบ้าน พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

สรุปจากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ครูภูมิปัญญาไทย มีการถ่ายทอดองค์ความรู้และมีทักษะปฏิบัติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในระดับชำนาญการและ/หรือเชี่ยวชาญใน การใช้ความรู้ของตนเองเพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดในรูปแบบการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการสอนทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) ต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ของครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมีประโยชน์มากในการนำมาใช้จัดการเรียนการสอน เพื่อแก้ปัญหาทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)ของหลักสูตรการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)ที่โรงเรียนใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในปัจจุบัน

2.4.4 ประวัติของครูภูมิปัญญาไทยด้านศิลปกรรม (การแสดงดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ))

จากการสืบค้นเอกสารครูภูมิปัญญาไทยด้านศิลปกรรม (การแสดงดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)) จากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติที่ประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติไว้ พบว่า ครูภูมิปัญญาไทยด้านศิลปกรรม(การแสดงดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)) รุ่น 2 ปี 2545 มีอยู่ท่านเดียว คือ ครูทองใส ทับถนนวน ซึ่งผู้วิจัยจะขออนุญาตนำเสนอประวัติพอสังเขป ดังนี้

ครูทองใส ทับถนนวน เกิดเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2490 ที่บ้านหนองกินเพล เลขที่ 13 หมู่ 3 ตำบลหนองกินเพล อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นบุตรของนายปิ่น และนางหนู ทับถนนวน โดยสืบเชื้อสายศิลปินจากนายปิ่นผู้เป็นพ่อซึ่งมีความสามารถด้านหมอลำพื้น บ้าน และการแสดงหนังบักต้อ (หนังปราโมทย์) ครูทองใส ทับถนนวนเริ่มฝึกตีพิณเมื่ออายุ 4 ปี โดยมีครูบุญ บ้านท่าออย อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบล ราชธานี เป็นผู้ฝึกสอนการตีพิณเป็นคนแรก จนอายุได้ 8 ปี จึงได้เล่นพิณประกอบคณะหมอลำของนายปิ่น ทับถนนวน ผู้เป็นพ่อ จากนั้นจึงได้เรียนรู้ลายพิณโบราณกับครูบุญชู โนนแก้ว แห่งบ้านโนนสังข์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ศิลปินมือพิณพื้นบ้านตาพิการ เมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงได้ตระเวนเล่นดนตรีกับคณะหมอลำปิ่น ทับถนนวนเรื่อยมา ครั้น ย่างสู่วัยหนุ่มเมื่ออายุได้ 21 ปี ครูทองใส ทับถนนวน ได้เข้าประจำการเป็นทหารเกณฑ์ที่กองพันทหารปืนใหญ่ ค่ายสรรพสิทธิประสงค์ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี จึงได้มีโอกาสเป็นนักดนตรีวงดนตรีสากล

ประจำกองพันทหารปืนใหญ่ ได้นำพิณมาประยุกต์กับดนตรีสากลสมัยใหม่ และเรียนรู้การเล่นดนตรีตามแบบสากลนับแต่นั้นเป็นต้นมา

หลังพ้นเกณฑ์ทหารในปี 2513 ครูทองใส ทับถนนจึงกลับมาใช้ชีวิตที่บ้านเกิดและได้สมัครเข้าเป็นนักดนตรีคณะ “ลูกทุ่งอีสาน” ของครูนพดล ดวงพร ภายใต้ฉายา “ทองใส หัวนาค” ทั้งนี้เพราะมีพิณแกะสลักเป็นรูปพญานาคเป็นเครื่องดนตรีคู่กาย ต่อมาในปี 2514 ครูนพดล ดวงพร ได้รับเชิญให้นำวงดนตรีลูกทุ่งอีสานประยุกต์ไปแสดงถวายหน้าพระที่ประทับที่ เขื่อนน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ครูนพดล ดวงพรร่วมกับครูทองใส ทับถนน ได้ถวายพิณแด่พระ บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 พระองค์ทรงตรัสว่า “เพชรนี้เป็นเพชรน้ำเอก” ของเครื่องดนตรีอีสานยังความปลื้มปิติแก่ นพดล ดวงพร และชาวคณะเป็นอย่างมาก จึงได้เปลี่ยนชื่อวงดนตรี “ลูกทุ่งอีสาน” พิณประยุกต์ มาเป็นวง “เพชรพิณทอง” ซึ่งถือว่าเป็นนามมงคลอันเกิดจากการถวายพิณในครั้งนั้น

ต่อมาครูทองใส ทับถนนได้นำเอาคอนแทรกไฟฟ้ามาประกอบกับพิณ และถือว่าเป็นพิณไฟฟ้าตัวแรกของเมืองไทย และได้เล่นดนตรีกับวงดนตรี “เพชรพิณทอง” ตลอดมาตั้งแต่ปี 2514 จนได้ยุติวง แต่มนต์ขลังเสียงพิณของครูทองใส ทับถนน ยังดังก้องอยู่ในหัวใจของแฟนเพลงตลอดมา ในการทำงานนั้นครูทองใส ทับถนน ได้ยึดมั่นในคุณธรรม 4 ประการ ในการทำงานคือ ความเพียร ความอดทน มีน้ำใจ และมีความซื่อสัตย์สุจริต ตลอดทั้งมีหลักการในการทำงานให้มีความสุข สนุกสนานกับเพื่อนร่วมงาน ผสมผสานชีวิตทำงานกับครอบครัว พัฒนางานฝีมืออยู่เสมอ และถ่ายทอดความรู้โดยไม่ปิดบังผล จากการสั่งสมประสบการณ์ในการเล่นพิณและให้ความช่วยเหลือสังคม ชุมชน ตลอดมาจึงทำให้ผลงานของครูทองใส ทับถนนเป็นที่ประจักษ์เรื่อยมาจนได้รับการประกาศเกียรติคุณดังนี้

ปี 2543 ได้รับการคัดเลือกให้เป็นศิลปินดีเด่นสาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีอีสาน) จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

ปี 2544 ได้รับประกาศเกียรติคุณผู้ให้การสนับสนุนกิจกรรมวัฒนธรรมดีเด่น จากสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 10

ปี 2545 ได้รับการคัดเลือกให้เป็นครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 2 ปี 2545

ปี 2548 ได้รับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ดนตรีศึกษา) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

2.4.5 รูปแบบการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2 (2553, น. 19 – 27) ได้จัดทำหลักสูตรการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสานขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาและครูผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายใช้เป็นแนวทางในการจัดทำ

หลักสูตร จัดทำแผนการเรียนรู้และประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนานักเรียนตามบริบทของโรงเรียน โดยมีสาระ
หลักสูตรการเรียนรู้พินพื้นบ้านอีสาน ดังนี้

2.4.5.1 จุดมุ่งหมาย

- 1) อธิบายประวัติความเป็นมาของพินได้
- 2) สามารถเล่นพินอย่างง่ายได้
- 3) มีความรักและห่วงหาพันธุกรรมท้องถิ่นของตนเอง

2.4.5.2 สาระหลักสูตร

- 1) พินมรดกล้ำค่า
 - 1.1) ประวัติความเป็นมาของพิน
 - 1.2) ส่วนประกอบของพิน
 - 1.3) ประเภทของพิน
- 2) ลวดลายภาษาพิน
การตั้งสายพิน
- 3) สอนศิลป์พินบรรเลง
 - 3.1) ขั้นตอนการฝึกเล่นพินอย่างง่าย
 - 3.1.1) ศึกษาเรียนรู้เรื่องพินให้เข้าใจอย่างชัดเจนทุกด้าน
 - 3.1.2) ฝึกการถือพิน การนับชั้นพิน การตีตพิน ในลักษณะ
ที่ถูกต้อง
ฝึกการถือพิน นิยมใช้สายสะพาย โดยให้พินอยู่ด้านหน้า
หันหน้าพินออกนอกลำตัวระดับสะดือ หัวพินตั้งขึ้นหันไปทางซ้ายมือ เค้าพินอยู่ทางด้านขวามือ
การนับชั้นพิน ใช้มือซ้าย โดยให้คอพินอยู่ระหว่างนิ้วหัวแม่มือ
กับนิ้วชี้ การนับชั้นพินใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง นี้วนาง และนิ้วก้อย การฝึกเล่นห้ามใช้นิ้วเดียนับ
การตีตพิน ใช้มือขวา โดยใช้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ในการจับปักตีต
3.1.3) ทำความรู้จักกับตำแหน่งตัวโน้ต โดยฝึกการนับไล่ระดับ
เสียง จาก โด ถึง ที และ ที ถึง โด โดยใช้สองนิ้วก่อน (ชี้และกลาง) ซึ่งโน้ตหลักจะเริ่มจากส่วน
ทางด้านหัวพินจนถึงขั้นที่หก โดยใช้การตั้งสายพินแบบลายใหญ่ (สายล่าง = มี, สายกลาง = ลา,
สายบน = มีต่ำ) ฝึกนับชั้นและทำความรู้จักกับตำแหน่งตัวโน้ตให้ชำนาญ
 - 3.1.4) ฝึกเล่นโน้ตอย่างง่าย เช่น ลายเตี้ยโขง ลายโปงกลาง
เพลงลอยกระทง

3.1.5) การฝึกเล่นดนตรีทุกชนิดจะต้อง อดทน ฝึกสม่ำเสมอ
และเชื่อฟังผู้ฝึกสอนด้วยความเคารพ

3.2) ตัวอย่างโน้ตอย่างง่าย

___ ด	___ ร	___ ม	___ ฟ	___ ซ	___ ล	___ ท	___ ดี่
___ ดี่	___ ท	___ ล	___ ซ	___ ฟ	___ ม	___ ร	___ ด

ภาพที่ 2.37 โน้ตการฝึกไล่ระดับเสียง ขึ้น - ลง

_____	___ ล	___ ซ	_ ม _ ล	___ ซ	_ ด _ ล	___ ซ	_ ม _ ล
_____	___ ล	___ ซ	_ ม _ ล	___ ซ	_ ด _ ล	___ ซ	_ ม _ ล
_____	_ ซ _ ม	___ ร	_ ด _ ม	___ ร	_ ซ _ ม	___ ร	_ ด _ ล
___ ด	_ ร _ ม	_ ร _ ด	_ ซ _ ล	___ ด	_ ร _ ม	_ ร _ ด	_ ซ _ ล

ภาพที่ 2.38 โน้ตลายเต้ยโขง

_____	___ ม	_ ซ _ ล	_ ซ _ ล	___ ล	___ ร	_ ด _ ล	_ ซ _ ล
___ ล	___ ด	_ ร _ ม	_ ร _ ม	___ ม	___ ล	_ ซ _ ม	_ ร _ ม
___ ม	___ ม	_ ซ _ ล	_ ซ _ ล	___ ล	___ ร	_ ดี่ _ ล	_ ซ _ ล
___ ล	___ ซ	_ ม _ ล	_ ซ _ ม	___ ม	___ ด	_ ร _ ซ	_ ร _ ม
___ ม	___ ซ	_ ม _ ล	_ ซ _ ม	___ ม	___ ด	_ ร _ ซ	_ ร _ ม
___ ม	_ ร _ ม	_ ด _ ล	_ ซ _ ล	___ ล	_ ม _ ร	_ ด _ ล	_ ซ _ ล
_ ม _ ม	_ ซ _ ร	_ ด _ ล	_ ซ _ ล				

ภาพที่ 2.39 โน้ตลายโปงลาง

_____	_ช_ช	_ม_ช	_ล_ด	____ร	_ด_ล	____ช	____ม
____ช	_ล_ด	____ล	_ด____	_ช_ล	_ด_ร	_ด_ล	_ช_ช
_____	____ด	_ด_ด	__ด_ด	_____	____ช	_ช_ช	__ช_ช
____ด	__ด_ด	____ร	_ม____	_ม_ร	_ด_ล	_ม_ช_ล	_ด_ร
_ร_ร	_ม_ม	_ม_ม	__ม_ม	_____	_ด_ด	_ด_ด	__ด_ด
____ด	__ล_ช	_ล_ด	_ล_ด	____ด	__ล_ช	_ล_ด	_ล_ด

ภาพที่ 2.40 โน้ตดนตรี เพลงลอยกระทง

1 2 3 4	- 2 3 4	-- 3 4	--- 4				
---------	---------	--------	-------	--	--	--	--

ภาพที่ 2.41 วิธีการตีตีพินลักษณะที่ 1

หมายเหตุ.

- ตัวโน้ตตัวที่ 1 และตัวที่ 3 ให้ตีขึ้น
- ตัวโน้ตตัวที่ 2 และตัวที่ 4 ให้ตีลง

- 2 - 4							
---------	--	--	--	--	--	--	--

ภาพที่ 2.42 วิธีการตีตีพินลักษณะที่ 2

หมายเหตุ.

- ตัวโน้ตตัวที่ 2 ให้ตีขึ้น
- ตัวโน้ตตัวที่ 4 ให้ตีลง

การวางนิ้ว

- 1 หมายถึง สายเปล่าสายที่ 1
- 2 หมายถึง สายเปล่าสายที่ 2
- 3 หมายถึง สายเปล่าสายที่ 3
- ช หมายถึง นิ้วชี้
- ก หมายถึง นิ้วกลาง
- น หมายถึง นิ้วนาง

-----	---- ม	- ช - ล	- ช - ล	-----	---- ร	- ด - ล	- ช - ล
-----	---- 3	- ช - 2	- ช - 2	-----	---- ก	- ช - 2	- ช - 2
-----	---- ด	- ร - ม	- ร - ม	-----	---- ล	- ช - ม	- ร - ม
-----	---- ช	- ก - 1	- ก - 1	-----	---- ก	- ช - 1	- ก - 1
-----	---- ม	- ช - ล	- ช - ล	-----	---- ร	- ด - ล	- ช - ล
-----	---- 1	- ช - ก	- ช - ก	-----	---- น	- ก - ช	- ช - ช
-----	---- ช	- ม - ล	- ช - ม	-----	- ช - ด	- ร - ช	- ร - ม
-----	---- ช	- 1 - ก	- ช - 1	-----	- ช - ช	- ก - 1	- ก - 1
-----	---- ช	- ม - ล	- ช - ม	-----	- ช - ด	- ร - ช	- ร - ม
-----	---- ช	- 1 - ก	- ช - 1	-----	- ช - ช	- ก - 1	- ก - 1
---- ม	- ช - ร	- ด - ล	- ช - ล	---- ม	- ช - ร	- ด - ล	- ช - ล
--- 1	- ช - ก	- ช - 2	- ช - 2	--- 1	- ช - ก	- ช - 2	- ช - 2

ภาพที่ 2.43 ลายโป่งกลาง (สำหรับฝึกติดพินพื้นฐาน)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กลับต้น

ลูกหมุด

- ม - ด	- ม - ร	ม ร ด ล	- ช - ล
- 1 - ช	- 1 - ก	- ช - 2	- ช - 2

ภาพที่ 2.44 ลายโป่งกลาง (สำหรับฝึกติดพินพื้นฐาน) กลับต้น ลูกหมุด

2.5 ทักษะปฏิบัติ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎี หลักการ และแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะพิสัย (Psycho – Motor Domain) รูปแบบการเรียนการสอนในหมวดนี้เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ การกระทำ หรือการแสดงออกต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้หลักการวิธีการที่แตกต่างไปจากการพัฒนาทางด้านจิตพิสัยหรือพุทธิพิสัย รูปแบบที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในด้านนี้ ที่สำคัญ ซึ่งจะนำเสนอในที่นี้ มี 3 รูปแบบ (คันธรัตน์ ธรรมธร, 2557, น. 1-3) ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน (Instructional Model Based on Simpson's Process for Psycho – motor Skill Development)

ก. ทฤษฎี / หลักการ / แนวคิดของรูปแบบ ซิมป์สัน (ทิตินา แคมณี, 2545, น. 242-243) กล่าวว่า ทักษะเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางกายของผู้เรียน เป็นความสามารถในการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อหรือร่างกาย ในการทำงานที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อหลาย ๆ ส่วน การทำงานเกิดขึ้นได้จากการสั่งงานของสมอง ซึ่งต้องมีปฏิสัมพันธ์กับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกฝนที่ดีแล้ว จะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญการ และความคงทนผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็วความแม่นยำ ความแรง หรือความราบรื่นในการจัดการ

ข. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติหรือทำงานที่ต้องอาศัยการเคลื่อนไหวหรือการประสานงานของกล้ามเนื้อทั้งหลายได้อย่างดี มีความถูกต้อง และมีความชำนาญ

ค. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ (Perception) เป็นขั้นการให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่จะทำ โดยการให้ผู้เรียนสังเกตการทำงานนั้นอย่างตั้งใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นการเตรียมความพร้อม (Readiness) เป็นขั้นการเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อการทำงานหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยการปรับตัวให้พร้อมที่จะทำการเคลื่อนไหวหรือแสดง ทักษะนั้น ๆ และมีจิตใจและสภาพอารมณ์ที่ดีต่อการที่จะทำหรือแสดงทักษะนั้น ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม (Guided Response) เป็นขั้นที่ให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ ซึ่งอาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนเลียนแบบการกระทำ หรือการแสดง

ทักษะนั้น หรืออาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนลองผิดลองถูก (trial and error) จนกระทั่งตอบสนองได้อย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 4 ขั้นการให้ลงมือกระทำ จนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง (Mechanism) เป็นขั้นที่ช่วย

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ (Complex Overt Response) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการกระทำนั้น ๆ จนผู้เรียนสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญเป็นไปโดยอัตโนมัติ และด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง

ขั้นที่ 6 ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงทักษะหรือการปฏิบัติของตนเองให้ดียิ่งขึ้น และประยุกต์ใช้ทักษะที่ตนได้รับการพัฒนาในสถานการณ์ต่าง ๆ

ขั้นที่ 7 ขั้นการคิดริเริ่ม เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างชำนาญ และสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลายแล้ว ผู้ปฏิบัติจะเริ่มเกิดความคิดใหม่ ๆ ในการกระทำหรือปรับการกระทำนั้นให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ

ง. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

ผู้เรียนจะสามารถกระทำหรือแสดงออกอย่างคล่องแคล่ว ชำนาญ ในสิ่งสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และความอกทนให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนด้วย

2. รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์วีย์ (Harrow's Instructional Model for Psychomotor Domain)

ก. ทฤษฎี / หลักการ / แนวคิดของรูปแบบ แฮร์วีย์ (ทศนา เขมณี, 2545, น. 243-244) ได้จัดลำดับขั้นของการเรียนรู้ทางทักษะปฏิบัติไว้ 5 ขั้น โดยเริ่มจากระดับที่ซับซ้อนน้อยไปจนถึงระดับที่มีความซับซ้อนมากดังนั้นการกระทำจึงเริ่มจากการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ไปจนถึงกล้ามเนื้อย่อย ลำดับขั้นดังกล่าว ได้แก่ การเลียนแบบ การลงมือกระทำตามคำสั่ง การกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ การแสดงออกและการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ

ข. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ รูปแบบนี้มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสามารถทางด้านทักษะปฏิบัติต่าง ๆ กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถ ปฏิบัติหรือกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ และชำนาญ

ค. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ขั้นที่ 1 ขั้นการเลียนแบบ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนสังเกตการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ ซึ่งผู้เรียนย่อมจะรับรู้หรือสังเกตเห็นรายละเอียดต่าง ๆ ได้ไม่ครบถ้วน แต่อย่างน้อยผู้เรียนจะสามารถบอกได้ว่า ขั้นตอนหลักของการกระทำนั้น ๆ มีอะไรบ้าง

ขั้นที่ 2 ขั้นการลงมือกระทำตามคำสั่ง เมื่อผู้เรียนได้เห็นและสามารถบอกขั้นตอนของการกระทำที่ต้องการเรียนรู้แล้ว ให้ผู้เรียนลงมือทำโดยไม่มีแบบอย่างให้เห็น ผู้เรียนอาจลงมือทำตามคำสั่งของผู้สอน หรือทำตามคำสั่งของผู้สอนเขียนไว้ในคู่มือก็ได้ การลงมือปฏิบัติตามคำสั่งนี้

แม้ผู้เรียนจะยังไม่สามารถทำได้อย่างสมบูรณ์แต่อย่างน้อยผู้เรียนก็ได้ประสบการณ์ในการลงมือทำ และค้นพบปัญหาต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และการปรับการกระทำให้ถูกต้องสมบูรณ์ขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นการกระทำที่ถูกต้องสมบูรณ์ (precision) ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนจนสามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์โดยไม่จำเป็นต้องมีแบบอย่างหรือมีคำสั่งนำทางการกระทำ การกระทำที่ถูกต้องแม่นยำ พอดี สมบูรณ์แบบ เป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องสามารถกระทำได้ในขั้นนี้

ขั้นที่ 4 ขั้นการแสดงออก (articulation) ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนมากขึ้นจนสามารถกระทำสิ่งนั้นได้ถูกต้องสมบูรณ์แบบอย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว ราบรื่น และด้วยความมั่นใจ

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ (naturalization) ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างสบายๆ เป็นไปอย่างอัตโนมัติ โดยไม่รู้สึกรู้ว่าต้องใช้ความสามารถเป็นพิเศษ ซึ่งต้องอาศัยการปฏิบัติบ่อย ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย

ง. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ ผู้เรียนจะเกิดการพัฒนาทักษะการปฏิบัติ จนสามารถกระทำได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์

3. รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ (Davie's Instructional Model for Psychomotor Domain)

ก. ทฤษฎี / หลักการ / แนวคิดของรูปแบบเดวีส์ (ทิตนา แชมณี, 2545 น. 244- 245) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันไปเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น

ข. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ รูปแบบนี้มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถด้านทักษะปฏิบัติของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะที่ประกอบด้วยทักษะย่อยจำนวนมาก

ค. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะหรือการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวม โดยการสาธิตให้ผู้เรียนดูทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ ทักษะหรือการกระทำที่สาธิตให้ผู้เรียนดูนั้น จะต้องเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ไม่ซ้ำหรือเร็วเกินไปปกติ ก่อนการสาธิต ครูควรให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการสังเกต ควรชี้แนะจุดสำคัญที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในการสังเกต

ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย เมื่อผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของการกระทำหรือทักษะทั้งหมดแล้ว ผู้สอนควรแตกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อย ๆ หรือแบ่งสิ่งที่กระทำออกเป็นส่วนย่อย ๆ และสาธิตส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกตและทำตามไปที่ละส่วนอย่างช้า ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยโดยไม่มีการสาธิตหรือการแสดงแบบอย่างให้ดู หากติดขัดจุดใด ผู้สอนควรให้คำชี้แนะ และช่วยแก้ไขจนกระทั่งผู้เรียนทำได้ เมื่อได้แล้วผู้สอนจึงเริ่มสาธิตทักษะย่อยส่วนต่อไป และให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนทำได้ ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งครบทุกส่วน

ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้สอนอาจจะแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนนั้นทำงานได้ดีขึ้น เช่น ทำได้ประณีตสวยงามขึ้น ทำได้รวดเร็วขึ้น ทำได้ง่ายขึ้น หรือสิ้นเปลืองน้อยลง เป็นต้น

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้ แล้วจึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้งจนสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างชำนาญ

ง. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติทักษะได้อย่างดี มีประสิทธิภาพ

2.6 ความพึงพอใจ

ผู้วิจัยได้ขอแนะนำเสนอความรู้เกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนเป็นพื้นฐานจากงานวิจัยของวิชชดา คัมภีร์เวช (2556 , น. 15) มีดังนี้

2.6.1 ความหมายของความพึงพอใจ

กล่าวสรุปความหมายของความพึงพอใจได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคล ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความความคาดหวัง ความพยายาม ผลงาน รางวัลที่ได้รับ การให้คุณค่าของรางวัลพึงพอใจ จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองหรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่ง

2.6.2 ความสำคัญของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้งานประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานเกี่ยวกับการให้บริการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญประการแรกที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความเจริญก้าวหน้าของงานบริการ การที่จะให้องค์กรทางานประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาให้ลึกซึ้งถึงปัจจัยและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้มารับบริการเกิดความพึงพอใจ

2.6.3 ลักษณะของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจในการบริการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานด้านบริการเป็น เพื่อให้การบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงาน แต่ลักษณะของความพึงพอใจของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม และปัจจัยอื่นๆ ซึ่งความพึงพอใจมีลักษณะทั่วไปดังนี้

2.6.3.1 ความพึงพอใจเป็นการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกในทางบวกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดบุคคลจำเป็นต้องปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวการตอบสนองความต้องการส่วนบุคคลด้วยการโต้ตอบกับบุคคลอื่นและสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันทำให้แต่ละคนมีประสบการณ์การเรียนรู้สิ่งที่จะได้รับตอบแทนแตกต่างกันไปในสถานการณ์การบริการก็เป็นเช่นเดียวกันบุคคลรับรู้หลายสิ่งหลายอย่างเกี่ยวกับการบริการไม่ว่าจะเป็นประเภทของการบริการหรือคุณภาพของการบริการซึ่งประสบการณ์ที่ได้รับจากการสัมผัสบริการต่าง ๆ หากเป็นไปตามความต้องการของผู้รับบริการโดยสามารถทำให้ผู้รับบริการได้รับสิ่งที่คาดหวังก็ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีและพึงพอใจ

2.6.3.2 ความพึงพอใจเกิดจากการประเมินความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ได้รับจริงในสถานการณ์บริการก่อนลูกค้าจะมาใช้บริการใดก็ตามมักจะมีมาตรฐานของการบริการนั้นไว้ในใจก่อนอยู่แล้วซึ่งมีแหล่งอ้างอิงจากคุณค่าหรือเจตคติที่ยึดถือต่อบริการประสบการณ์ดั้งเดิมที่เคยใช้บริการการบอกเล่าของผู้อื่นการรับทราบข้อมูลการรับประกันการบริการจากโฆษณาการให้คำมั่นสัญญาของผู้ให้บริการเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ผู้รับบริการใช้เปรียบเทียบกับบริการที่ได้รับในวงจรของการให้บริการตลอดช่วงเวลาของความจริงสิ่งที่ผู้บริการได้รับรู้เกี่ยวกับการบริการก่อนที่ได้รับบริการหรือคาดหวังในสิ่งที่คิดควรจะได้รับ (Expectations) นี้มีอิทธิพลต่อช่วงเวลาของการเผชิญความจริงหรือการพบปะระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการเป็นอย่างมากเพราะผู้รับบริการจะประเมินเปรียบเทียบกับสิ่งที่ได้รับจริงในกระบวนการบริการที่เกิดขึ้น (Performance) กับสิ่งที่คาดหวังเอาไว้หากสิ่งที่ได้รับเป็นตามความคาดหวังถือว่าการยืนยันที่ถูกต้อง (Confirmation) กับความคาดหวังที่มีผู้บริการย่อมเกิดความพึงพอใจต่อการบริการดังกล่าวแต่ถ้าไม่เป็นไปตามที่คาดหวังอาจจะสูงหรือต่ำกว่านั้นเป็นการยืนยันที่คลาดเคลื่อน (Disconfirmation) กับความคาดหวังดังกล่าวทั้งนี้ช่วงความแตกต่าง (Discrepancy) ที่เกิดขึ้นจะชี้ให้เห็นระดับความพึงพอใจถ้าการยืนยันเบี่ยงเบนไปในทางบวกแสดงถึงความพึงพอใจถ้าไปในทางลบแสดงถึงความไม่พึงพอใจ

2.6.4 ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ

ความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกทางบวกของผู้รับบริการต่อการให้บริการซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการที่สำคัญๆ ดังนี้

2.6.4.1 สถานที่บริการ การเข้าถึงการบริการได้สะดวก เมื่อลูกค้ามีความต้องการยอม ก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการบริการทำเล ที่ตั้งและการกระจายสถานที่ให้บริการทั่วถึงเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าจึงเป็นเรื่องสำคัญซึ่งหากตรงกับความเชื่อถือที่มักก็มักจะมีความรู้สึกดีกับการบริการดังกล่าวอันเป็นแรงจูงใจผลักดันให้มีความต้องการตามมาได้

2.6.4.2 ผู้ให้บริการ เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติงานบริการ ให้ผู้ได้รับ บริการเกิดความความพึงพอใจทั้งสิ้น

2.6.4.3 สภาพแวดล้อมของการบริการโดยในสภาพแวดล้อม และบรรยากาศ ของการบริการมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของลูกค้าลูกค้ามักชื่นชมสภาพแวดล้อมของการบริการ เกี่ยวกับการออกแบบอาคารสถานที่ความสวยงามของการตกแต่งภายในด้วยเฟอร์นิเจอร์และการให้ สีสนัการจัดแบ่งพื้นที่เป็นส่วน

2.6.4.4 กระบวนการให้บริการ มีวิธีการนำเสนอบริการในกระบวนการเป็นส่วนที่ สำคัญในการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าและประสิทธิภาพการจัดระบบการบริการส่งผลให้ การปฏิบัติงานบริการแก่ลูกค้ามีความคล่องตัวและสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างถูกต้อง และมีคุณภาพ

2.6.4.5 ลักษณะส่วนตัวของผู้มารับบริการ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา เป็นต้น

2.7 บริบทของโรงเรียน

ผู้วิจัยขอแนะนำข้อมูลบริบทของโรงเรียนชุมชนเทศบาล 3(พินิจพิทยานุสรณ์) ดังต่อไปนี้

2.7.1 สภาพทั่วไป

2.7.1.1 ชื่อและที่ตั้ง

โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3(พินิจพิทยานุสรณ์) ตั้งอยู่เลขที่ 231/3 ถนนศรีเทพ ตำบล ในเมือง อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม โทรศัพท์ 042-511539 โทรสาร 042-511539 สังกัด กองการศึกษา เทศบาลเมืองนครพนม กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย e-mail : tessaban3npk@hotmail.com Web site : www.t3pinit.ac.th

2.7.1.2 ประวัติความเป็นมา

โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) ตั้งอยู่เลขที่ 231/3 ถ.ศรีเทพ อ.เมือง จ.นครพนม เดิม ชื่อ “โรงเรียนถนนศรีเทพ (พินิจพิทยานุสรณ์)” แยกมาจากโรงเรียนเทศบาล 2 (ผดุงยุวชน) อยู่ใน สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ เปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2497 ในระดับชั้นประถมปีที่ 1-4

มีเนื้อที่ 6 ไร่ 2 งาน 52 ตารางวา โดยขอซื้อที่ดินจากขุนอนุสรณ์ภรณ์ อดีต ส.ส.นครพนม และอดีต นายกเทศมนตรีเมืองนครพนม ในราคา 20,000 บาท (สองหมื่นบาทถ้วน)

ปี พ.ศ. 2506 ได้โอนมาสังกัดกระทรวงมหาดไทย เปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์)

ปี พ.ศ. 2512 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารไม้ 2 ชั้น เป็นเงิน 500,000 บาท

ปี พ.ศ. 2518 ได้รับงบประมาณจากเทศบาลก่อสร้างอาคารไม้สำหรับชั้นอนุบาล 1 ชั้น เป็นเงิน 20,000 บาท

ปี พ.ศ. 2520 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนคอนกรีต 2 ชั้น เพื่อใช้เป็นอาคารเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษา เป็นเงิน 1,800,000 บาท

ปี พ.ศ. 2524 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดให้เป็นโรงเรียนของชุมชน และเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3(พินิจพิทยานุสรณ์)”

ปี พ.ศ. 2537 กรมการปกครองได้อนุมัติให้เปิดเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ปี พ.ศ. 2538 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนคอนกรีต 3 ชั้น เพื่อรองรับการขยายโอกาสทางการศึกษา

ปี พ.ศ. 2542 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนคอนกรีต 4 ชั้น 12 ห้องเรียน ใช้สำหรับการเรียนการสอนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 งบประมาณ จากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ 8,00,000 บาท กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ปี พ.ศ. 2545 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนคอนกรีต 4 ชั้น 12 ห้องเรียน (แทนอาคารไม้ 2 ชั้น) จากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ 6,400,000 บาท กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ปี พ.ศ. 2547 รับงบประมาณสร้างอาคารเรียนคอนกรีต 1 ชั้น 6 ห้องเรียน (อาคารเรียนอนุบาล) จากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ 1,700,000 บาท กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ปี พ.ศ. 2547 ได้รับการคัดเลือกจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นโรงเรียนเทศบาลต้นแบบ จนถึง ปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2550 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนคอนกรีต 4 ชั้น 12 ห้องเรียน จากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ 8,600,000 บาท กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ปี พ.ศ. 2552 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนคอนกรีต 3 ชั้น 12 ห้องเรียน จากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ 7,600,000 บาท กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ปี พ.ศ. 2554 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนคอนกรีต 4 ชั้น 12 ห้องเรียน จากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ 10,600,000 บาท กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย

ปัจจุบัน โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3(พินิจพิทยานุสรณ์) เปิดทำการสอน ใน 2 ระดับ คือ ก่อนประถมศึกษา และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6) โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2551

2.7.1.3 วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา (School Vision)

ภายในปี 2558 “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม นำความรู้ เชิดชูวัฒนธรรมไทย ก้าวไกลเทคโนโลยีสื่อสารการท่องเที่ยว มีสุขภาพแข็งแรง เสริมแหล่งเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน”

2.7.1.4 สัญลักษณ์

โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) ได้ใช้ตราสัญลักษณ์ของเทศบาลเมืองนครพนมมีรูปพระธาตุพนมอันเป็นปูชนียสถานที่เคารพนับถือของชาวจังหวัดนครพนมและพุทธศาสนิกชนทั่วไป ด้านหน้ามีนางฟ้าโปรยดอกไม้ โดยขอบบนของตราสัญลักษณ์จะมีชื่อโรงเรียนปรากฏอยู่

2.7.1.5 สีประจำโรงเรียน

สีชมพู - ฟ้า

2.7.2 ข้อมูลพื้นฐาน

2.7.2.1 บุคลากร

ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3(พินิจพิทยานุสรณ์) เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัย ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,525 คน ครูประจำการ 64 คน ครูจ้างสอน 10 คน ภารโรง 2 คน แม่บ้าน 4 คน)

1) ข้อมูลผู้เรียนปฐมวัย

ตารางที่ 2.12

ข้อมูลผู้เรียนปฐมวัยตั้งแต่อายุ 4 ปีถึงอายุ 6 ปี

ระดับชั้น	การจัดกลุ่มอายุ (ปี)	จำนวน (ห้อง)	จำนวนเด็ก (คน)			รวม
			ชาย	หญิง	เด็กพิเศษ	
โรงเรียนอนุบาล	-	-	-	-	-	-
เตรียมอนุบาล	-	-	-	-	-	-
อนุบาล 1	4 ปี	3	56	45	-	101
อนุบาล 2	5 ปี	3	50	60	-	110
อนุบาล 3	6 ปี	3	56	48	-	104
รวมทั้งสิ้น		9	162	153	-	315

2) ข้อมูลผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 2.13

ข้อมูลผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6

ระดับชั้นที่เปิดสอน	จำนวน ห้อง	จำนวนผู้เรียน (คน)			รวม
		ชาย	หญิง	เด็กพิเศษ	
ประถมศึกษาปีที่ 1	3	58	54	-	112
ประถมศึกษาปีที่ 2	3	67	53	-	120
ประถมศึกษาปีที่ 3	3	53	71	-	124
ประถมศึกษาปีที่ 4	3	55	57	-	112
ประถมศึกษาปีที่ 5	3	55	68	-	123
ประถมศึกษาปีที่ 6	3	57	59	-	116
รวม	18	359	364	-	723
มัธยมศึกษาปีที่ 1	3	52	52	-	104
มัธยมศึกษาปีที่ 2	3	55	55	-	110
มัธยมศึกษาปีที่ 3	3	66	61	-	127
มัธยมศึกษาปีที่ 4	2	17	36	-	53
มัธยมศึกษาปีที่ 5	2	19	31	-	50
มัธยมศึกษาปีที่ 6	2	9	34	-	43
รวม	15	218	269	-	487
รวมทั้งสิ้น	33	577	633	-	1210

ตารางที่ 2.14

ข้อมูลบุคลากร

ประเภท / ตำแหน่ง	จำนวนบุคลากร (คน)				รวม
	ต่ำกว่า ป.ตรี	ป.ตรี	ป.โท	ป.เอก	
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	-	-	-	-	-
- ผู้อำนวยการ	-	-	1	-	1
- รองผู้อำนวยการ	-	-	3	-	3
- ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	-	-	-	-	-
- อื่นๆ	-	-	-	-	-
รวม			4		4
2. ผู้สอน	-	-	-	-	-
- ครู	-	51	13	-	64
- ครูอัตราจ้าง (ที่ทำสัญญาตั้งแต่ 9 เดือน ขึ้นไป)	1	6	2		9
- ครูต่างชาติ	-	1	-	-	1
- อื่นๆ	-	-	-	-	-
รวม	1	58	15		74
3. บุคลากร	-	-	-	-	-
- เจ้าหน้าที่	-	2	-	-	2
- ลูกจ้างประจำ	2	-	-	-	2
- ลูกจ้างชั่วคราว	4	-	-	-	4
รวม	6	2	-	-	8
รวมทั้งสิ้น	7	60	19		86

3) ข้อมูลเกี่ยวกับอาคารสถานที่

โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) จัดอยู่ในประเภทโรงเรียนขนาดใหญ่
(ขยายโอกาสทางการศึกษา) สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม

ถนนศรีเทพ ซึ่งเป็นถนนสายหลักที่ผ่านหน้าโรงเรียน ทำให้การคมนาคมสะดวก โรงเรียนมีเนื้อที่ประมาณ 6 ไร่ 2 งาน ประกอบด้วยสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ดังนี้

1. อาคารเรียน 4 ชั้น (ม.1-ม.6)จำนวน 24 ห้องเรียน
2. อาคารเทคโนโลยี 3 ชั้น จำนวน 4 ห้องเรียน
3. อาคารเรียน 3 ชั้นจำนวน 4 ห้องเรียน
4. อาคารเรียน 3 ชั้น (อนุบาล 1-3) จำนวน 13 ห้องเรียน
5. อาคารเรียน 4 ชั้น (ป.4-ป.6) จำนวน 12 ห้องเรียน
6. อาคารเรียน 4 ชั้น (ป.1-ป.3) จำนวน 12 ห้องเรียน
7. อาคารคหกรรม จำนวน 1 หลัง
8. โรงอาหาร จำนวน 1 ห้อง
9. ห้องสมุด จำนวน 1 ห้อง
10. ห้องสุขานักเรียนประถมศึกษา จำนวน 20 ห้อง
11. ห้องสุขานักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 12 ห้อง

นอกจากนี้ โรงเรียนได้จัดห้องปฏิบัติการพิเศษ ได้แก่

1. ห้องปฏิบัติการทางภาษา จำนวน 4 ห้อง
2. ห้องเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 1 ห้อง
3. ห้องคอมพิวเตอร์ จำนวน 2 ห้อง
4. ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ จำนวน 3 ห้อง
5. ห้องดนตรี จำนวน 1 ห้อง
6. ห้องนาฏศิลป์ จำนวน 1 ห้อง
7. ห้องคหกรรม จำนวน 1 ห้อง
8. ห้องคณิต-อังกฤษ จำนวน 1 ห้อง
9. ห้องวิทยบริการ จำนวน 1 ห้อง
10. ห้องสมุด จำนวน 1 ห้อง
11. ห้องแนะแนว จำนวน 1 ห้อง
12. ห้องศิลปศึกษา จำนวน 1 ห้อง
13. ห้องพลศึกษา จำนวน 1 ห้อง
14. ห้องทะเบียนวัดผล จำนวน 1 ห้อง
15. ห้องตัดผมชาย จำนวน 1 ห้อง
16. ห้องจริยธรรม จำนวน 1 ห้อง
17. ห้องศูนย์ GTX จำนวน 1 ห้อง
18. ห้องเรียนอาเซียน จำนวน 1 ห้อง
19. ห้องศูนย์การเรียนรู้การท่องเที่ยว จำนวน 1 ห้อง

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.8.1 เอกสารและงานวิจัยในประเทศ

วิวัฒน์ เพชรศรีและดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย (2551) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 พบว่า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ และเพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามปกติกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสฤติเดช อำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ซึ่งได้มาจากการจับฉลากห้องเรียนเป็นกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม จำนวน 2 ห้องเรียนๆละ 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วยแผน-การจัดการเรียนรู้ แบบวัดความคิดสร้างสรรค์แบบวัดทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์และแบบวัดผล-สัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ Hotelling' s T2 ผลการวิจัยสรุปได้ว่าได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ที่มีคุณภาพประกอบด้วยทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานหลัก การสำคัญของรูปแบบวัตถุประสงค์ กระบวนการและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอนบรรยากาศองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ปรากฏว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความคิดสร้างสรรค์ทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โยธิน พลเขต (2555) ได้ศึกษาวิจัยองค์ความรู้และภูมิปัญญาด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิน) พบว่า เทคนิคการถ่ายทอดการตีพิน ผู้บรรเลงพินต้องมีความชำนาญในลายพิน โดยต้องอาศัยประสบการณ์ในการฟัง การสังเกตและจดจำรู้จักจังหวะขึ้นจังหวะลง สอดคล้องกับจังหวะทำนอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สติการตีตีให้มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

ปัญญา เสนงูงา (2556, น. 1-3) ได้ศึกษาวิจัยการสังเคราะห์เอกสาร และคุณภาพเอกสารประกอบการเรียน สารคดีด้วยเทคนิคการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ (Co-op) การรวมวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน (วงโปงลาง) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย

พบว่า 1) ปัญหาารวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) ความเหมาะสมของเอกสารประกอบ การเรียนทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความพึงพอใจในเอกสารประกอบการเรียนรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) ผลการสังเคราะห์เอกสารประกอบการเรียนรวมทุกด้านมีคุณ ภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 6. คุณภาพเอกสารประกอบการเรียนรวมทุกส่วนมีค่าความเชื่อมั่น IOC เท่ากับ 0.95 ดังนี้ 6.1 ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัญหา 30 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น IOC เท่ากับ 0.95 6.2 ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความเหมาะสม 30 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น IOC เท่ากับ 0.97 6.3 ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจ 25 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น IOC เท่ากับ 0.94 2 6.4 ส่วนที่ 4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน – หลังการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนจำนวน 30 ข้อค่าความเชื่อมั่น IOC เท่ากับ 0.97 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน จำนวน 30 ข้อค่าความเชื่อมั่น IOC เท่ากับ 0.95 6.5 ส่วนที่ 5 แบบสังเคราะห์เอกสารประกอบการเรียน 18 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น IOC เท่ากับ 0.95 ผลที่ปรากฏเช่นนี้ เพราะนักเรียนได้เรียนรู้ และร่วมกิจกรรม ตามเทคนิค วิธีการรูปแบบ จากเอกสารประกอบการเรียน สารคดีด้วยเทคนิคการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ (Cooperative Learning) การรวมวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน (วงโปงลาง) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสร้างมิ่งประสิทธิ์ผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้ จำนวน 6 เล่มซึ่งผู้วิจัยจัดทำขึ้น พร้อมจัดกิจกรรมฝึกนักเรียนอย่างมุ่งมั่น ตั้งใจ เน้นการฝึกปฏิบัติจริง จึงส่งผลให้นักเรียนขยัน หมั่นเพียร ฝึกทักษะการเรียนรู้จนประสบผลสำเร็จ และมีคุณภาพอย่างยิ่ง

มนัสพงศ์ ภูบาลชื่น (2556, น. 156 - 157) ได้ศึกษาวิจัยการจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามแนวความคิดของโซล ตาน โคดาเย พบว่า ควรมีการจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ในเนื้อหาเกี่ยวกับ เครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานชนิดอื่นๆ เช่น พิณ แคน โหวด เป็นต้น และในรายวิชาอื่นๆ ที่เป็นปัญหาต่อไป และควรวิจัยซ้ำโดยการปรับปรุงเนื้อหาวิชา เพลงและกิจกรรมให้มีความเหมาะสมมากขึ้น โดยการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามแนวความคิดของโซล ตาน โคดาเย ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) หาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้กลุ่ม สาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามแนวความคิดของโซล ตาน โคดาเย 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระการ เรียนรู้ศิลปะ เรื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามแนวความคิดของโซล ตาน โคดาเย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย มหาสารคาม (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของโซลาน โคคาย เรื่อง ดนตรีพื้นบ้านอีสาน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม(ฝ่ายประถม) จำนวน 5 แผน ใช้เวลา
 เรียน 10 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน ชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และแบบวัด
 ความพึงพอใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ผลการวิจัย
 พบว่า 1) การจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน ชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 5 ตามแนวความคิดของโซลาน โคคาย ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.77/86.90
 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้
 ศิลปะ เรื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามแนวความคิดของโซลาน โคคาย มีค่า
 เท่ากับ 0.5969 หรือร้อยละ 59.69 หมายความว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 59.69 3) นักเรียน
 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องดนตรีพื้นบ้าน
 อีสาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามแนวความคิดของโซลาน โคคาย อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย = 4.07
 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.11

พัชรินทร์ กองสินแก้ว (2557, น. 1-3) ได้ศึกษาวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนวิชาศิลปะ
 พื้นฐาน(ดนตรี) ในระดับมัธยมศึกษา พบว่า ยังขาดสื่อการสอนที่เป็นแบบฝึกทักษะในการปฏิบัติ
 เครื่องดนตรีที่พอเพียงและหลากหลาย การพัฒนาแบบฝึกทักษะ การบรรเลงเครื่องดนตรีพื้นเมือง
 อีสาน(พิณ) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน
 มีแบบฝึกทักษะเป็นแนวในการปฏิบัติเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน สามารถแสวงหาความรู้โดย
 การฝึกฝนจากผู้สอนและฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตาม
 ศักยภาพของแต่ละบุคคล.กลุ่มตัวอย่างคือ..นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1/1โรงเรียนศิลาทองพิทยา
 สรรค์ อำเภอมือง จังหวัดยโสธร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 22 คน ได้มาโดยการสุ่ม
 แบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling).เครื่องมือที่ใช้.แผนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาศิลปะ
 พื้นฐาน (ดนตรี) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1โดยใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน
 (พิณ) จำนวน 8 แผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยชนิด
 เลือกตอบ จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ(B) อยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.90 และค่าความ
 เชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .93 5 แบบประเมินทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีแบบรูบริคส์
 จำนวน 4 รายการ แบบสอบถามความ พึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อการเรียน วิชาศิลปะ
 พื้นฐาน (ดนตรี) โดยใช้แบบฝึกทักษะ การบรรเลงดนตรีพื้นเมืองอีสาน (พิณ) เป็นแบบมาตราส่วน
 ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.23
 ถึง 0.80 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจ เท่ากับ 0.90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหา
 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและใช้การทดสอบสมมุติฐานด้วยสถิติ t-test ผลการวิจัย

พบว่า 1) แผนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ วิชาศิลปะพื้นฐาน (ดนตรี) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองอีสาน (พิณ) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.07/80.91 2) แผนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ วิชาศิลปะพื้นฐาน (ดนตรี) โดยใช้แบบฝึกทักษะการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองอีสาน(พิณ) มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.68 หมายความว่านักเรียน มีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 68.77 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้แบบฝึกทักษะการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองอีสาน (พิณ) มีทักษะการบรรเลง เครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน (พิณ) หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) นักเรียนที่เรียนด้วยแผนกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาศิลปะพื้นฐาน (ดนตรี) โดยใช้แบบฝึกทักษะบรรเลงเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน (พิณ) มีความพึงพอใจโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก

2.8.2 เอกสารและงานวิจัยต่างประเทศ

Sachs (1968, pp. 25-59) ได้ศึกษาวิจัยถึงการกำเนิดของเครื่องดนตรีหรือเครื่องกระทบ เริ่มจากการเคลื่อนไหวร่างกายที่เป็นจังหวะ การกระแทกเท้า การตบมือ การตบเข่า การตบสะโพก และส่วนอื่นๆ จากธรรมชาติของร่างกาย ในการประกอบการเล่นรำ รวมถึงการนำเอาวัสดุต่าง ๆ จากธรรมชาติ เพื่อมาทำเป็นเครื่องตีประเภทต่างๆ เช่น เครื่องเขย่า เครื่องกระทบ บั้งกระทบ เครื่องเคาะ และกลองประเภทต่างๆ ซึ่งภาคอีสานก็มีการนำกลองมาตีประกอบกับการบรรเลงพิณ

Marion (1975, pp. 178-179) ได้ศึกษาวิจัยในทางดนตรีไทย พบว่า บทเพลงไทยกว่าครึ่งของจำนวนทั้งหมดใช้หลักเสียงระบบ 5 เสียง หรือเพนตา โทนิค โหมด และมีการเปลี่ยนหลักเสียงชั่วคราวไปยังเพนตาโทนิค โหมด อาจกล่าวได้ว่าเพนตาโทนิค โหมด เป็นพื้นฐานเบื้องต้นของดนตรีไทย

Maceda (1981, p. 96) ได้ศึกษาวิจัยถึงเทคนิคและทฤษฎีต่างๆ ของสาขาดุริยางควิทยาที่ใช้ในการออกเก็บข้อมูลในงานสนาม โดยเน้นที่ดนตรีในชนบทท้องถิ่นต่างๆ ในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับดนตรีในราชสำนักต่างๆ เทคนิคต่างๆ ที่กล่าวถึงการใช้เครื่องมือ การทำรายงานข้อมูลที่ได้มาอย่างเป็นระบบทั้งข้อมูลเป็นมนุษยดุริยางควิทยา และข้อมูลทางดนตรีเทคนิคต่างๆ ดังกล่าวนั้นมีทั้งการปรับปรุงและเพิ่มเติมให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ด้านต่าง ๆ ที่แปรเปลี่ยนในด้านภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยกล่าวถึงตัวอย่างในการกำหนดบันไดเสียงที่มีความเหมือนกันในกลุ่มต่างๆ ในฟิลิปปินส์และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

Shinichi (1983, p. 95) ได้ศึกษาวิจัยการให้ความสำคัญกับเรื่องการสร้างแรงจูงใจในการเรียน ซุซูกิ พบว่า การสร้างอุปนิสัยให้เด็กเกิดความอยากที่จะเล่นไวโอลินด้วยตนเอง เมื่อเด็กเกิดความอยากที่จะเล่นขึ้นมา ก็เป็นเรื่องไม่ยากในการสอนไวโอลิน

Gamm (1992, p. 54) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องลักษณะและการวัดผลการสอนดนตรี โดยค้นหาเครื่องมือที่ใช้วัดมาตรฐานวิชาดนตรี พบว่า การสอนที่ยึดหลักนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การที่ยึดเนื้อหาวิชา และผู้เรียนเป็นหลัก การสอนที่ยึดงานกิจกรรม การสอนที่ยึดการแสดงดนตรี การยึดหลัก

ความร่วมมือและการยึดพื้นฐานแนวคิดในส่วนเฉพาะที่เป็นเนื้อหาวิชาเท่านั้น โดยลดการสอนด้วยคำพูดของครูน้อยที่สุด แต่มุ่งเน้นการเสาะแสวงหาความรู้ หรือการวิพากษ์วิจารณ์แทน เนื่องจากกระบวนการวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการที่ครูผู้สอนทำการตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียน หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีรูปแบบและวิธีการหลายวิธี บางวิธีสามารถวัดหรือประเมินผล การเรียนที่ปรากฏออกมาเป็นรูปธรรมได้ เช่น ผู้เรียนอ่านโน้ตออก ร้องเพลงได้ ปฏิบัติเครื่องดนตรี หรือบทเพลงที่ครูกำหนดให้ได้ แต่ผลการเรียนที่เป็นนามธรรมเราไม่สามารถวัดได้ หรือไม่สามารถวัดได้ในทันทีทันใด เช่น ความซาบซึ้ง ความรัก และทัศนคติที่ดีต่อวิชาดนตรี การที่นักเรียนคนหนึ่ง ต้องการเล่นดนตรีในระยะเวลาหนึ่ง ไม่สามารถสรุปได้ว่าเขามีใจรักและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาดนตรี แต่อาจเป็นเพราะต้องการทำตนให้เข้ากับสังคมเพื่อนๆ ที่รักวิชาดนตรีเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว

2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติ ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ เรื่อง ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีขั้นตอนดังนี้

2.9.1 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม ทำการหาประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) 80/80 แล้วนำไปใช้ทดลองสอน โดยมีเนื้อหา 4 เรื่อง ได้แก่

2.9.1.1 แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านจำตัวโน้ต

2.9.1.2 แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การไล่ตัวโน้ต

2.9.1.3 แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การดีดพิณ

2.9.1.4 แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การเข้าจังหวะ

2.9.2 สอนตามรูปแบบของครูภูมิปัญญาไทย (E)

2.9.3 สอนด้วยรูปแบบการสอนปกติ (C)

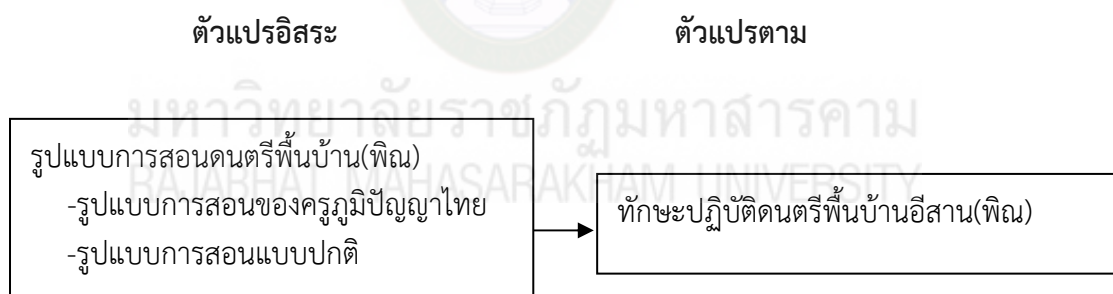
2.9.4 กำหนดโครงสร้างการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติ คือ

ตารางที่ 2.15

โครงสร้างการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติ

สอนตามรูปแบบของครูภูมิปัญญาไทย (E)	สอนด้วยรูปแบบการสอนปกติ (C)
1. ตามรูปแบบของครูทอง ไส้ทับถน	1. ตามรูปแบบการสอนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครพนมเขต 2
2. ขั้นตอนการสอน	2. ขั้นตอนการสอน
3. จำนวนผู้เรียน	3. จำนวนผู้เรียน
4. สื่อ/อุปกรณ์	4. สื่อ/อุปกรณ์
5. สถานที่	5. สถานที่
6. เวลา	6. เวลา

2.9.5 กำหนดรูปแบบการสอนดนตรีพื้นบ้าน (พิณ) เป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) และความพึงพอใจต่อดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) เป็นตัวแปรตาม (Dependent Variable) ดังนี้

ภาพที่ 2.45 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติ ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ เรื่อง ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการ โดยมีขั้นตอนขอเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การออกแบบการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอเสนอการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 กำหนดกลุ่มประชากร นักเรียนทั้งหมดจำนวน 112 คน ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 40 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 35 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 37 คน โดยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) ปีการศึกษา 2559 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบยกกลุ่ม (Cluster or Area Random Sampling) (ไพศาล วรคำ, 2558, น. 96) เนื่องจากทางโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนโดยคละความสามารถมีได้จำแนกห้องเก่ง ห้องอ่อน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 35 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 37 คน

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 4 ส่วน ประกอบด้วย

3.2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบสังเกต (Observe Schedule) เพื่อเก็บข้อมูลรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของครูภูมิปัญญาไทย

3.2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) และหลักสูตรการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2 (2553) มีแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยทั้งหมด 4 แผนการเรียนรู้ รวมเวลาเรียน 10 ชั่วโมง และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติทั้งหมด 4 แผนการเรียนรู้ รวมเวลาเรียน 10 ชั่วโมง

3.2.3 แบบวัดทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) เป็นการให้คะแนนแบบรูบริค (Scoring Rubric) โดยให้คะแนนทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ตามเกณฑ์ที่กำหนดระหว่างเรียน จำนวน 4 ข้อๆละ 5 คะแนน รวม 20 คะแนน และคะแนนหลังเรียนจำนวน 4 ข้อๆละ 3 คะแนน รวม 12 คะแนน

3.2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3(พินิจพิทยานุสรณ์) ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) ด้วยรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย กับการสอนแบบปกติ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ใช้มาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ (ไพศาล วรรค์, 2558) กำหนดคำถามเชิงบวก (Positive Statements) จำนวน 18 ข้อ

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ศึกษารูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติจากครูภูมิปัญญาไทย เพื่อนำข้อมูลทักษะการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) มาวิเคราะห์หาารูปแบบการสอน ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะปฏิบัติทางด้านดนตรี
2. หาข้อมูลและเรียบเรียงข้อมูลสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบสังเกต (สมนึก ภัททิยธนี, 2558, น. 37) สำหรับการถ่ายทอดการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) ของครูภูมิปัญญาไทย

3. ตรวจสอบความสอดคล้องของเครื่องมือกับวัตถุประสงค์การวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

3.1 ผศ.ดร. สมาน เอกพิมพ์ วุฒิกการศึกษา ปร.ด. (หลักสูตรและการเรียนการสอน ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

3.2 ผศ.ไพศาล เอกะกุล วุฒิกการศึกษา ศษ.ม. (การวัดผลและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินผล

3.3 นายพรชัย มานะดี การศึกษาปริญญาตรี คบ.ดนตรีศึกษา ตำแหน่งครูเชี่ยวชาญ อาจารย์สอนวิชาดนตรี และหัวหน้ากลุ่มสาระศิลปะ โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน

3.4 นายวิโรจน์ ธรรมคำ คบ.(ดนตรีศึกษา) ศษ.ม. (บริหารการศึกษา) ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ อาจารย์สอนวิชาดนตรี กลุ่มสาระศิลปะ โรงเรียนนครพนมวิทยาคม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน

3.5 นายณัฐดนัย ศรีโท การศึกษาปริญญาตรี ศป.บ. ดนตรีพื้นบ้านอีสานเอกพิน ปริญญาโท ศป.ม. ดุริยางคศิลป์ ตำแหน่งครูชำนาญการ อาจารย์สอนวิชาดนตรีและ หัวหน้ากลุ่มสาระศิลปะ โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน

รวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม ประเด็น (Index of Congruence : IOC) (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2557 น. 56) คัดเลือกเครื่องมือที่มีค่า $IOC \geq 0.50$ พบว่าความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าอยู่ระหว่าง .60-1.00 จำนวน 18 ข้อ

4. ปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และพิมพ์ฉบับสมบูรณ์

5. ปฏิบัติการภาคสนามลงพื้นที่เก็บข้อมูลรูปแบบการสอนของครูทองใส ทับถนน ครูภูมิปัญญาไทยด้านศิลปกรรม (การแสดงดนตรีพื้นบ้านอีสาน) จ.อุบลราชธานีด้วยตนเอง

ขั้นที่ 2 การสร้างแผนการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิน) ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) และหลักสูตรการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2 (2553) แล้วจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยทั้งหมด 4 แผนการเรียนรู้ รวมเวลาเรียน 10 ชั่วโมง และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติทั้งหมด 4 แผนการเรียนรู้ รวมเวลาเรียน 10 ชั่วโมง มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. นำประเด็นสำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จาก สำนักวิชาการและ

มาตรฐานการศึกษา (2551) และหลักสูตรการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสานของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครพนมเขต 2 (2553)

2. วิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระที่ 2 ดนตรี

3. กำหนดตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้

4. วิเคราะห์การวัดและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้

5. วิเคราะห์รูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย

6. เสนอรูปแบบการสอนจากข้อมูลวิเคราะห์ ให้ครูภูมิปัญญาไทยตรวจสอบความถูกต้อง ของรูปแบบการสอน

7. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ การสอนของครูภูมิปัญญาไทยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและตรวจสอบความถูกต้อง จำนวน 4 แผนการเรียนรู้ รวมเวลาเรียน 10 ชั่วโมง และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 4 แผนการเรียนรู้ รวมเวลาเรียน 10 ชั่วโมง โดยมีเนื้อหาการสอนทักษะปฏิบัติดังนี้

7.1 แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)

7.2 แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การไล่ตัวโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)

7.3 แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การตีพิณดนตรีพื้นบ้านอีสาน

7.4 แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การเข้าจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)

8. ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ที่จัดทำแล้วเสร็จโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

8.1 ผศ.ดร. สมาน เอกพิมพ์ วุฒิกการศึกษา ปร.ด.(หลักสูตรและการเรียนการสอน ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

8.2 ผศ.ไพศาล เอกะกุล วุฒิกการศึกษา ศษ.ม.(การวัดผลและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินผล

8.3 นายพรชัย มานะดี การศึกษาปริญญาตรี คบ.ดนตรีศึกษา ตำแหน่งครูเชี่ยวชาญ อาจารย์สอนวิชาดนตรี และหัวหน้ากลุ่มสาระศิลปะ โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน

8.4 นายวิโรจน์ ธรรมคำ คบ.(ดนตรีศึกษา) ศษ.ม. (บริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ อาจารย์สอนวิชาดนตรี กลุ่มสาระศิลปะ โรงเรียนนครพนมวิทยาคม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน

8.5 นายณัฐดนัย ศรีโท การศึกษาปริญญาตรี ศป.บ. ดนตรีพื้นบ้านอีสานเอกพิน ปริญญาโท ศป.ม. ดุริยางคศิลป์ ตำแหน่งครูชำนาญการ อาจารย์สอนวิชาดนตรีและ หัวหน้ากลุ่ม สาระศิลปะ โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน

ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของแผน โดยใช้แบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2558, น. 254)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง ระดับความเหมาะสมดีมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง ระดับความเหมาะสมดี

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง ระดับความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง ระดับความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

กำหนดคะแนนการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิน)ที่นำไปใช้ได้ ต้องมีระดับความเหมาะสมดี - ดีมาก หรือ ค่าเฉลี่ย ≥ 3.51 ได้รับการประเมินความเหมาะสม ของแผนจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับเหมาะสมดีมาก ($\bar{x} = 4.84$, $s.d. = 0.37$)

8. ทำการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

9. นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนชุมชน เทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ไม่ซ้ำกับกลุ่ม ทดลอง และกลุ่มควบคุม จำนวน 40 คน ซึ่งประกอบด้วยนักเรียนที่คละความสามารถ

10. ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิน) และเตรียมนำไปใช้กับ กลุ่มเป้าหมายต่อไป

ขั้นที่ 3 สร้างแบบวัดทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิน) เป็นแบบวัดทักษะปฏิบัติ คະแนนระหว่างเรียน จำนวน 4 ข้อๆละ 5 คະแนน รวม 20 คະแนน และคະแนนหลังเรียน จำนวน 4 ข้อๆละ 3 คະแนน รวม 12 คະแนน สร้างโดยวิธีการดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี ,2558, น. 5) โดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและตำราหลักการวัดผลทางการศึกษาที่สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา และนำมาพัฒนาต่อให้มีความเหมาะสมกับตัวแปรในงานวิจัยชิ้นนี้มากขึ้น

2. เลือกเทคนิคที่ใช้ในการวัดในครั้งนี้ คือ เทคนิคการกำหนดคะแนนในแต่ละรายการ ผู้วิจัยสร้างเกณฑ์การให้คะแนนขึ้น โดยใช้หลักการพัฒนาสมรรถนะทางดนตรีของ ดร.เด่น อยู่ประเสริฐ (2556) มีดังนี้

ตารางที่ 3.1

การกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนแบบวัดทักษะปฏิบัติดนตรีที่บ้านอีสาน (พิน) เกณฑ์การให้คะแนน ข้อ 1

ทักษะปฏิบัติ	ดีเยี่ยม (5คะแนน)	ดีมาก (4คะแนน)	ดี (3คะแนน)	พอใช้ (2คะแนน)	ปรับปรุง (1คะแนน)
การอ่านโน้ต	1. จำตัวโน้ตได้ ทั้ง 4 ท่อน	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์	ไม่มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์
	2. มีความ มั่นใจอ่านได้ อย่างราบรื่น	ระดับดีเยี่ยม จำนวน 3 ข้อ	ระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ	ระดับดี จำนวน 1 ข้อ	ระดับดีเยี่ยม
	3. การออก เสียงถูกต้อง				
	4. การอ่านถูก ท่วงทำนอง				

ตารางที่ 3.2

การกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนแบบวัดทักษะปฏิบัติดนตรีที่บ้านอีสาน (พิน) เกณฑ์การให้คะแนน ข้อ 2

ทักษะปฏิบัติ	ดีเยี่ยม (5คะแนน)	ดีมาก (4คะแนน)	ดี (3คะแนน)	พอใช้ (2คะแนน)	ปรับปรุง (1คะแนน)
การไล่ตัวโน้ต	1. การวางนิ้วมือถูก ตำแหน่ง	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์	ไม่มี คุณสมบัติ
	2. การใช้นิ้วถูกต้อง กับโน้ต	ระดับดีเยี่ยม จำนวน 3 ข้อ	ระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ	ระดับดี จำนวน 1 ข้อ	ตามเกณฑ์ ระดับดีเยี่ยม
	3. ไล่ตัวโน้ตอย่าง คล่องแคล่ว				
	4. ความสัมพันธ์ ของมือทั้งสองข้าง				

ตารางที่ 3.3

การกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนแบบวัดทักษะปฏิบัติดนตรีที่บ้านอีสาน (พิณ) เกณฑ์การให้คะแนน ข้อ 3

ทักษะปฏิบัติ	ดีเยี่ยม (5คะแนน)	ดีมาก (4คะแนน)	ดี (3คะแนน)	พอใช้ (2คะแนน)	ปรับปรุง (1คะแนน)
การตีตดนตรี พื้นบ้าน อีสาน(พิณ)	1. การจับปิ๊ก ถูกตำแหน่ง	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์	ไม่มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์
	2. การวางนิ้ว ถูกต้องตาม เพลง	ระดับดีเยี่ยม จำนวน 3 ข้อ	ระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ	ระดับดี จำนวน 1 ข้อ	ระดับดีเยี่ยม
	3. การตีตัว โน้ตอย่าง คล่องแคล่ว				
	4. ความ ชัดเจนของ เสียงตัวโน้ต				

ตารางที่ 3.4

การกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนแบบวัดทักษะปฏิบัติดนตรีที่บ้านอีสาน (พิณ) เกณฑ์การให้คะแนน ข้อ 4

ทักษะปฏิบัติ	ดีเยี่ยม (5คะแนน)	ดีมาก (4คะแนน)	ดี (3คะแนน)	พอใช้ (2คะแนน)	ปรับปรุง (1คะแนน)
การเข้าจังหวะ ดนตรีพื้นบ้าน อีสาน	1. การอ่านตัว โน้ตสัมพันธ์กับ จังหวะ	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดี เยี่ยม	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดี มาก	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดี	ไม่มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ ระดับดีเยี่ยม
	2. การวางฝ่ามือ ถูกต้องตาม จังหวะ	จำนวน 3 ข้อ	จำนวน 2 ข้อ	จำนวน 1 ข้อ	
	3. การตีฝ่ามือ อย่าง คล่องแคล่ว				
	4. ความชัดเจน ของจังหวะกับ ตัวโน้ต				

2.2 แบบวัดทักษะปฏิบัติดนตรีที่บ้านอีสาน(พิณ) คะแนนหลังเรียน

ผู้วิจัยสร้างเกณฑ์การให้คะแนนขึ้น โดยใช้หลักการพัฒนาสมรรถนะทางดนตรี
ของเด่น อยู่ประเสริฐ (2556) มีดังนี้

ตารางที่ 3.5

เกณฑ์ให้คะแนนทักษะปฏิบัติดนตรีที่บ้านอีสาน (พิณ) คะแนนหลังเรียน

ทักษะปฏิบัติ	ดีมาก (3)	ดี(2)	พอใช้ (1)	ปรับปรุง(0)
การอ่านโน้ตดนตรี ที่บ้านอีสาน(พิณ)	1.มีการอ่านจำได้ ถูกต้อง 2.อ่านออกเสียงได้ ถูกต้อง 3.มีความมั่นใจอ่าน อย่างราบรื่น	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดี จำนวน 1 ข้อ	ไม่มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดีมาก
การไล่ตัวโน้ตดนตรี ที่บ้านอีสาน(พิณ)	1.การวางนิ้วมือถูก ตำแหน่ง 2.นิ้วมือสองข้าง สัมพันธ์กัน 3.สามารถไล่ตัวโน้ต อย่างคล่องแคล่ว	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดี จำนวน 1 ข้อ	ไม่มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดีมาก
การตีตดนตรี ที่บ้านอีสาน(พิณ)	1.การตีตพิณถูก ตำแหน่ง 2.การวางนิ้วถูกต้อง ตามตัวโน้ตเพลง 3.การตีตมีความ ชัดเจนของเสียง	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดี จำนวน 1 ข้อ	ไม่มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดีมาก
การเข้าจังหวะ ดนตรีที่บ้านอีสาน (พิณ)	1.การวางฝ่ามือ ถูกต้องตาม จังหวะ 2.การอ่านจำ โน้ตเพลงสัมพันธ์กับ การเคาะจังหวะ 3.การตีตพิณเข้ากับ จังหวะกลอง	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ	มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดี จำนวน 1 ข้อ	ไม่มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์ระดับดีมาก

3. นำแบบวัดทักษะการเล่นดนตรีที่บ้านอีสาน(พิณ) ส่งให้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามประเด็น (Index of Congruence : IOC) (อรัญ ชูกระเดื่อง, 255, น. 56) คัดเลือกข้อความที่มีค่า IOC ≥ 0.50

4. ปรับปรุงแบบวัดทักษะปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 40 คน หาค่าดัชนีความเห็นพ้องกันของผู้ประเมิน (Rater Agreement Index : RAI) กรณีหลายพฤติกรรมหลายตัวอย่างสองผู้ประเมิน (ไพศาล วรคำ, 2555, น. 289) มีค่าเท่ากับ 0.96

5. พิมพ์เป็นฉบับจริงนำแบบวัดทักษะปฏิบัติการการเล่นดนตรีที่บ้านอีสาน(พิณ) ไปเก็บข้อมูลในการวิจัย

ขั้นที่ 4 การสร้างแบบวัดความพึงพอใจต่อดนตรีที่บ้านอีสานพิณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3(พินิจพิทยานุสรณ์) ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติการการเล่นดนตรีที่บ้านอีสาน(พิณ) ด้วยรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย กับการสอนแบบปกติ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ กำหนดคำถามเชิงบวก(Positive Statements) จำนวน 20 ข้อ ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2558, น. 252)

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ
2. ศึกษาวิธีสร้างแบบวัดความพึงพอใจ
3. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อดนตรีที่บ้านอีสาน(พิณ) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ทั้งหมด 20 ข้อ โดยการตั้งคำถามเชิงบวกดังนี้

3.1 สถานที่บริการ ข้อคำถามคือ

3.1.1 บริเวณการจัดการเรียนมีความเหมาะสม

3.1.2 สภาพการจัดให้บริการอย่างเหมาะสม

3.1.3 การจัดห้องเรียนมีความสวยงาม

3.1.4 มีพื้นที่นั่งเรียนเพียงพอ

3.2 ผู้ให้บริการ ข้อคำถามคือ

3.2.1 การจัดทำเอกสารการสอนเหมาะสม

3.2.2 การจัดทำเนื้อหาสาระและกิจกรรมชัดเจน

3.2.3 การเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

3.2.4 ใช้ภาษาและวิธีการสอนเข้าใจง่าย

3.3 สภาพแวดล้อมของการบริการ ข้อคำถามคือ

3.3.1 ห้องเรียนมีอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม

3.3.2 ห้องเรียน มีอากาศถ่ายเทสะดวก ไม่แออัด

3.3.3 การตกแต่งที่สวยงามมีบรรยากาศทางวิชาการด้านดนตรีที่บ้าน

3.3.4 ห้องเรียน มีป้ายแสดงคำแนะนำการใช้ห้อง

3.4 กระบวนการให้บริการ ข้อคำถามคือ

3.4.1 มีความเข้าใจในทักษะปฏิบัติที่ครูสอน

3.4.2 มีอุปกรณ์เครื่องมือและสื่อการสอนเหมาะสม

3.4.3 ครูดูแลรับผิดชอบนักเรียนได้ทั่วถึง

3.4.4 ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการฝึกทักษะปฏิบัติจริง

3.5 ลักษณะส่วนตัวของผู้มารับบริการ ข้อคำถามคือ

3.5.1 ดนตรีที่บ้านอีสาน (พิณ) เป็นเครื่องดนตรีที่เล่นได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง

3.5.2 การเรียนพิณเหมาะกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.5.3 เสียงของดนตรีที่บ้านอีสาน (พิณ) มีความไพเราะ

3.5.4 การเรียนดนตรีที่บ้านอีสาน (พิณ) ไม่น่าเบื่อ

4. นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อดนตรีที่บ้านอีสาน (พิณ) ที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อความและตรวจความเที่ยงตรงเพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแบบประเมิน แล้วเลือกข้อคำถาม ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ไพศาล วรคำ, 2558, น. 268) โดยใช้เกณฑ์การประเมินผลดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินตรงตามประเด็นการถามข้อนั้น

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบประเมินตรงตามประเด็นการถามข้อนั้นหรือไม่

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินไม่ตรงตามประเด็นการถามข้อนั้น

จากการนำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อดนตรีที่บ้านอีสาน(พิณ) ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อความและตรวจความเที่ยงตรง เพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) เลือกข้อคำถามจาก 20 ข้อ ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้จำนวน 18 ข้อคำถาม

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติ ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ เรื่อง ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสารงานวิจัยและตำราการวัดผลการศึกษา เพื่อศึกษาวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดแยกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์

ขั้นที่ 2 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกต รูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย

ขั้นที่ 3 การนำเครื่องมือหลังทดสอบการใช้ และผ่านผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำแนกได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ใช้การสอนทักษะปฏิบัติ ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย เรื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 35 คน แล้วจัดการเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้ เสร็จแล้วนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาใช้วัดตัวแปรที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. แบบวัดทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)
2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

กลุ่มที่ 2 การสอนทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้าน(พิณ) ตามรูปแบบปกติ คือ หลักสูตรการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2, (2553) เรื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 37 คน แล้วจัดจัดการเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้ เสร็จแล้วนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาใช้วัดตัวแปรที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. แบบวัดทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)
2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ))

ขั้นที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อความสะดวกนำไปวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. เก็บข้อมูลที่ได้จากกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม (กลุ่ม E = 35 คนและกลุ่ม C = 37 คน)
2. จัดเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปตาราง เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 การออกแบบการทดลอง

เพื่อให้ได้ข้อมูลในการศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติ ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ เรื่อง ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการออกแบบงานทดลองแบบแผนสุ่มกลุ่มควบคุมทดสอบหลังอย่างเดียว (Randomized Control Group Posttest Only Design)

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ เรื่อง ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง(Structured Interview) และแบบสังเกต เพื่อสรุปรูปแบบการสอนจากครูภูมิปัญญาไทย (อริญ ชุยกะเตื่อง ,2557, น. 72)

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลของตัวแปร เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของประชากรสองกลุ่มด้วย Independent-samples t-test (ไพศาล วรคำ, 2555, น. 345)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.7.1 สถิติพื้นฐาน ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ(%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.7.2 สถิติสำหรับหาคุณภาพเครื่องมือ

3.7.2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item – Objective Congruence Index: IOC) (ไพศาล วรคำ, 2555, น. 262) มีสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{n} \quad (3-1)$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามประเด็น
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.7.2.2 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน (Rater Agreement Index : RAI)

$$RAI = 1 - \frac{\sum_{k=1}^K \sum_{n=1}^N |R_{1nk} - R_{2nk}|}{KN(I-1)} \quad (3-2)$$

เมื่อ RAI แทน ค่าดัชนีความเห็นพ้องกันของผู้ประเมิน
 R_{1nk} แทน คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินคนที่ 1 ในพฤติกรรมที่ k ของตัวอย่างคนที่ n ($n=1,2,3,\dots,N$)
 R_{2nk} แทน คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินคนที่ 2 ในพฤติกรรมที่ k ของตัวอย่างคนที่ n ($n=1,2,3,\dots,N$)
 I แทน จำนวนคะแนนทั้งหมดที่เป็นไปได้ (Scoring Rubrics)

3.7.2.3 สถิติเปรียบเทียบ Independent-Samples t-test ทดสอบด้วยการใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติ ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ เรื่อง ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย
2. เปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) หลังการสอนตามรูปแบบจากครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ
3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลขอเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

4.1 การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย

แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) จากครูภูมิปัญญาไทย และ การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ตามรูปแบบการสอนจากครูภูมิปัญญาโดยผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) จากครูภูมิปัญญาไทย ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบสังเกต เพื่อสรุปรูปแบบการสอนจากครูภูมิปัญญาไทย โดยมีขั้นตอนดังนี้ (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2557, น. 73-78)

1. แยกข้อมูลจากการเรียบเรียงในการสัมภาษณ์เป็นส่วนย่อยและให้รหัสข้อมูลตามตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีที่บ้านอีสาน(พิน) จากครูภูมิปัญญาไทย

ลำดับที่	ผู้พูด	ข้อมูลส่วนย่อย	รหัสข้อมูล
1	ผู้วิจัย	ผู้วิจัยเดินทางไปถึงบ้าน ครูทองใส ทับถนน ครูภูมิปัญญาไทยด้านการแสดงดนตรีพื้นบ้าน(พิน) เวลา 06.30 น. ซึ่งตั้งอยู่บ้านเลขที่ 13 หมู่ 3 บ้านหนองกินเพล ตำบลหนองกินเพล อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นบ้านไม้สองชั้น และมีกระท่อมอยู่หน้าบ้านสำหรับสอนตีพิณให้กับลูกศิษย์	ที่ตั้งของบ้านครูภูมิปัญญาไทย
2	ผู้วิจัย	เมื่อไปถึงหน้าบ้านจะเห็นป้ายไม้ขนาดใหญ่เขียนว่า “ครูทองใส ทับถนน ครูภูมิปัญญาไทย (มือพิณนิ้วเพชร)” ติดไว้หน้าบ้าน พอเข้าไปในบริเวณบ้านก็พบกับครูทองใส ทับถนน ก็กล่าวทักทายกัน พร้อมบอกจุดประสงค์ที่มาหาครูทองใส ครูทองใสก็บอกต่อผู้วิจัยว่ายินดีให้ข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้	ครูภูมิปัญญาไทย
3	ผู้วิจัย	โดยรอบบริเวณบ้านและกระท่อมหน้าบ้าน พินแขวนอยู่ 10 กว่าอัน มีกลองยาว กลองรำมะนา ฉิ่ง ฉาบ และกีตาร์เบส เครื่องขยายเสียงสำหรับทดสอบเสียงกับไวร์รับงานแสดง	สภาพแวดล้อมของแหล่งเรียนรู้
4	ผู้ให้ข้อมูล	ครูทองใสบอกต่อผู้วิจัย ว่ากำลังทดสอบเสียงพินและเล่าลูกศิษย์ 8 คน ส่วนใหญ่กำลังฝึกหัด เริ่มมาหาคูตั้งตั้งแต่ 06.00 น. หรือบางวันเห็นมานั่งรอตั้งแต่ 05.30 น. แล้วแต่สะดวก ก็เรียนกันถึง 07.00 น. เพราะต้องไปเรียนหนังสือในวันจันทร์ ถึงศุกร์ แล้วหลังเลิกเรียนหลังจากช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านกินข้าวเย็นเสร็จก็จะมาเรียนตอน 18.00 น. – 20.00 น. ถ้าเป็นวันหยุดก็แล้วแต่จะเหนื่อยตอนไหนครับ วันไหนที่มีงานแสดง ตีตรุษระ และฝนตกหนักก็ไม่ได้สอน	การปฏิบัติการสอน
5	ผู้วิจัย	ผู้วิจัยก็ได้สังเกตการสอนของครูทองใส จากสภาพจริงโดยยังไม่ได้ถามอะไรปล่อยให้ครูทองใสได้สอนตามปกติ หลังจากเด็ก ๆ กลับบ้านเวลา 07.20 เพราะต้องรีบไปโรงเรียน จึงได้พูดคุยกันถึงเทคนิคการสอนของครูทองใส และประวัติการเล่นพินของครู	การปฏิบัติการสอน

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ผู้พูด	ข้อมูลส่วนย่อ	รหัสข้อมูล
6	ผู้ให้ข้อมูล	ครูทองใสบอกว่า ตัวครูเองเริ่มหัดเล่นพิณตั้งแต่ 4 ขวบ เพราะครอบครัวและญาติพี่น้องทำอาชีพการแสดงหมอลำ ส่วนคุณพ่อของครูก็ฉายหนังบักต้อ(หนังตะลุง) ก็เอาพิณไปเล่นเพิ่มความสนุกสนานด้วย ก็เลยจำจากพ่อและอาจารย์ที่นับถือหลายคน ใครดีดพิณเก่งๆ ก็ไปฟังเสียง ดุวิธีการดีด การขึ้นสาย แล้วนำมาฝึกเองที่บ้าน พอเล่นไปสักพักก็เล่นได้ แล้วก็แสวงหาเสียงพิณที่ไพเราะจากวงหมอลำบ้าง มีอพิณขจรเล่นขอข้าวบ้าง จากเสียงเพลงในวิทยุบ้าง ก็พยายามเรียนแบบให้เหมือนเขา และดัดแปลงผสมผสาน เรียบเรียงให้เป็นของตนเอง จะให้เหมือนเขาก็ไม่เชิง เป็นลายเพลงของเราถนัด และก็ฟังแล้วสบายใจ คนอื่นฟังแล้วม่วนคักๆ ครูทองใสหัวเราะ	ครูภูมิ ปัญญาไทย
7	ผู้วิจัย	ผู้วิจัยเริ่มตั้งคำถามเกี่ยวกับการสอนพิณของครูทองใส โดยถามว่าทำอย่างไรเด็กสมัยใหม่จะเล่นพิณ และอยากอนุรักษ์การดีดพิณ พร้อมกับขอความคิดเห็นว่าทำไมอพิณหลายคนจึงไม่อยากถ่ายทอดการดีดพิณ ด้วยคำที่บอกต่อกันมาว่าถ้าสอนให้คนอื่นที่ไม่ใช่ญาติอายุจะสั้น มีอพิณหลายคนจึงกลัวไม่กล้าสอนให้คนอื่นนอกจากลูกหลาน จึงทำให้คนเล่นพิณได้น้อยมากจริงหรือไม่ครับ	สภาพการ สอนดีด พิณใน ปัจจุบัน
8	ผู้ให้ข้อมูล	ครูทองใสบอกว่า “ไม่จริงหรือเรื่องการสอนพิณคนอื่นที่ไม่ใช่ลูกหลาน แล้วอายุสั้น ผมคิดว่าน่าจะเป็นอุปสรรคของคนเล่นพิณสมัยก่อน เพื่อไม่ให้ครอบครัวตนเองขาดงานแสดง เนื่องจากถ้าสอนดีดพิณให้คนอื่นแล้วจะทำให้เกิดการแย่งงานกัน ที่บอกว่าอายุสั้นน่าจะมาจากอายุรับงานแสดงดีดพิณมากกว่าครับ”	สภาพการ สอนดีด พิณใน ปัจจุบัน
9	ผู้ให้ข้อมูล	การเล่นพิณของเด็กสมัยนี้ ยากที่จะให้ชอบทั้งหมดเหมือนสมัยก่อน สมัยนั้นมีแต่คนอยากเล่นเป็น แต่ไม่มีครูสอนจริงๆ ง่ายๆ เรียกได้ว่าหนุ่มๆสมัยนั้นต้องเล่นพิณเป็น ถ้าไม่จำเป็นหาแฟนไม่ได้เลย เช่นเดียวกับสมัยนี้ก็มิกิดาร์มาแทนพิณ จึงทำให้เด็กสมัยนี้เล่นพิณลดน้อยลงไป เพราะค่านิยมเปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมต่างประเทศ แต่ก็ยังดีใจที่ต่างประเทศยังชื่นชอบต้นตาดต้นใจกับเสียงพิณ ดังจะเห็นได้จากลูกศิษย์ที่ออกทัวร์เล่นตามประเทศต่างๆ ผมคิดว่าดนตรีสามารถฟังร่วมกันได้ทุกภาษาเข้าได้กับทุกประเทศครับ	สภาพการ สอนดีด พิณใน ปัจจุบัน

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ผู้พูด	ข้อมูลส่วนย่อย	รหัสข้อมูล
10	ผู้ให้ข้อมูล	เรื่องที่จะให้เด็กไทยอนุรักษ์การเล่นพินนั้น ผมคิดว่าน่าจะส่งเสริมให้เล่นเป็นให้มากๆ เพราะถ้าเด็กเล่นเป็นเขาก็อยากจะทำอนุรักษ์โดยอัตโนมัติ ทหารายได้เลี้ยงครอบครัวด้วยแล้วถ้าเป็นศิษย์ที่มาเรียนด้วยกับผมก็จะสอนคุณธรรมสอดเข้าไว้ด้วย การที่เขาเรียนด้วยถือว่าได้เปรียบที่จะสอนเขาทางอ้อมด้วย เห็นได้จากเด็กหมู่บ้านนี้เป็นเด็กไม่ดื้อและไม่ก้าวร้าว เชื่อฟังพ่อแม่ มีน้ำใจช่วยเหลือให้บริการสังคม โดยครูเป็นแบบอย่างให้เขา	หลักการ สอนของ ครูภูมิ ปัญญาไทย
11	ผู้วิจัย	ผู้วิจัยจึงถามถึงการสอนตีตพิน ครูมีเทคนิคอะไรที่ทำให้เด็กสนใจอยากเล่นและเล่นพินได้ มีวิธีการอย่างไรครับ คือ สมมติว่ามีเด็กๆมาขอเรียนหลายๆคน สัก 20 คน ครูทองใสจะทำอย่างไรครับ ไม่อยากเทรอกก็เล่นให้เขาฟังก่อนถ้าเขาชอบก็สอน ถ้าเขาไม่ชอบก็ไม่สอน เรื่องง่ายๆ พร้อมหัวเราะเสียงดัง	การ ปฏิบัติการ สอน
12	ผู้ให้ข้อมูล	คือเขามีความชอบและอยากเล่นก่อน ค่อยสอนเข้าจะได้ตั้งใจ ครูก็ไม่เหนื่อยเปล่า แรกๆก็เล่นให้ดู ก็เล่นเพลงที่เขา น่าจะชอบเพลงง่ายๆ คนที่ชอบจะขอเล่นด้วย แล้วเข้ามาใกล้ครู	การ ปฏิบัติการ สอน
13	ผู้ให้ข้อมูล	เมื่อเล่นไปสักพักก็ให้เด็กลองจับดู ครูบอกว่าจับดูเพื่อคือ ศิลปินดี (คำว่าคือภาษาอีสานแปลว่าเหมือน) เมื่อเขาจับแล้วเขาจะสงสัยว่าเล่นอย่างไร ครูก็สอนวิธีการตีตอย่างง่ายๆ ได้แก่ แต่..แต่ แด แต่ แต่ แต่ โดยตีตีให้ดู	การ ปฏิบัติการ สอน
14	ผู้ให้ข้อมูล	เด็กที่หัดใหม่จะกลัวเล่นผิดมาก เพราะกลัวเพื่อนหัวเราะ ครูไม่ต้องห้ามตีตพินว่าผิด แต่ต้องบอกว่าทำตามครูนะ เวลาเขาเล่นก็ให้บอกว่า เอ้อ ตีๆคักๆคือๆ	การให้ กำลังใจ
15	ผู้ให้ข้อมูล	เขาจะเล่นได้ที่ครูสอนง่ายๆให้วันประมาณ 1 วัน แล้วเขาก็จะไปเล่นให้คนอื่นฟัง เมื่อเกิดการชมจากชาวบ้าน ก็จะกลับมาอยากเรียนเพิ่มเติม โดยช่วงนี้เด็กจะพัฒนาเร็วมาก สอนง่าย ชอบให้ครูเล่นให้ดู เขาจะได้เลียนแบบ เราก็ให้กำลังใจเขา เช่น เล่าเรื่องลูกศิษย์คนโน้นคนนี้ แต่ก่อนมาเรียนตีตพินแรกๆครูว่าจะไม่สอน เพราะสอนยากมาก แต่เดี๋ยวนี้ไปอยู่วงหมอลำดังๆมากมาย แรกๆเขาไม่ได้เก่งเท่าเธอเทรอก ตั้ง 2-3 วันถึงจะเล่นเพลงง่ายๆได้ แต่เธอเล่นแค่วันเดียวก็เก่งแล้ว สุดยอดจริงๆ	การให้ กำลังใจ

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ผู้พูด	ข้อมูลส่วนย่อย	รหัสข้อมูล
16	ผู้ให้ข้อมูล	เขาจะเกิดกำลังใจอย่างมาก มีแรงบันดาลใจสูงมาก ช่วงนี้ครูจะสอนเป็นลายเพลงพื้นฐานที่เล่นจบเพลง เช่น ลายภูไท (จังหวัดหะซ๋า) ลายเชิงบั้งไฟ(จังหวัดปานกลาง) และลายเตี้ยโขง(จังหวัดหะเร้ว)	การปฏิบัติการสอน
17	ผู้วิจัย	ผู้วิจัยถามว่า แล้วเราจะทดสอบวัดผลอย่างไรครับครู ว่าเล่นได้แล้วพร้อมที่จะต่อลายเพลงใหม่ ครูทงใส กล่าวว่า ครูก็นั่งฟังไปเรื่อยๆ สักพักจะเริ่มสังเกตเห็นลูกศิษย์เล่นได้บ้าง คน ก็เรียกให้มาเล่นพิณให้ฟัง พร้อมสอนเทคนิคทำให้เสียงพิณเพราะขึ้น แล้วให้ไปฝึกใหม่ให้เหมือนครูเล่นให้ฟัง	การวัดผลและประเมินผล
18	ผู้ให้ข้อมูล	ครูทงใสกล่าวต่อไปว่า การสอนดีดพิณสิ่งสำคัญที่สุดคือครูที่เป็นแม่แบบให้ลูกศิษย์ ต้องมีความเชี่ยวชาญ รอบรู้สามารถถ่ายทอดให้เด็กได้ตลอดเวลาที่มีโอกาส มีความใจเย็น มีคุณธรรม มีน้ำใจ ไม่เรียกร้องขอค่าสอนจากเด็ก มีความเมตตา นี่เป็นสิ่งที่ครูคิดว่าเป็นสิ่งดีนะ	หลักการการสอนของครูภูมิปัญญาไทย
19	ผู้ให้ข้อมูล	สอนเด็กให้เป็นคนดีช่วยเหลือสังคม ไม่หลงตัวเอง อ่อนน้อมถ่อมตน ไม่เอาเปรียบใคร เขาจ้างให้ไปแสดงก็แสดงให้เขาดูอย่างสนุกสนาน ให้เจ้าภาพพอใจ ไปก่อนเวลาแสดงเพื่อเตรียมความพร้อม ให้บริการชุมชนตนเองโดยไม่คิดค่าตอบแทน อย่าคิดแค่ค่าคุ้มค่าหรือไม่คุ้มค่า แต่ให้คิดว่าทำแล้วพอใจทั้งสองฝ่ายมีความสุขก็พอแล้วครับ	หลักการการสอนของครูภูมิปัญญาไทย

2. นำรหัสข้อมูลที่มีความหมายเดียวกันไว้ในกลุ่มเดียวกัน แล้วตั้งชื่อกลุ่มหรือหัวข้อหลัก ดังนี้
กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย รหัสลำดับที่ 1,2,3 ตั้งชื่อกลุ่มว่า “สภาพแวดล้อมของบ้านครูภูมิปัญญาไทย”

กลุ่มที่ 2 ประกอบไปด้วย รหัสลำดับที่ 6,7,8,9 ตั้งชื่อกลุ่มว่า “สภาพการปฏิบัติการสอนเล่นดนตรีพื้นบ้าน(พิณ)ในอดีตถึงปัจจุบัน”

กลุ่มที่ 3 ประกอบไปด้วย รหัสลำดับที่ 10,18,19 ตั้งชื่อกลุ่มว่า “หลักการสอนของครูภูมิปัญญาไทย”

กลุ่มที่ 4 ประกอบไปด้วย รหัสลำดับที่ 4,5,11,12,13,14,15,16,17 ตั้งชื่อกลุ่มว่า “รูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย”

3. เขียนผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม พบว่า ข้อมูลที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมได้อย่างมากมายจะถูกลดทอนลงแล้วจัดกลุ่มใหม่เกิดเป็นหัวข้อหลักเพียงไม่กี่หัวข้อเท่านั้น และมีรายละเอียดข้อมูลเป็นหลักฐานในการนำเสนอ สามารถเขียนได้ดังนี้

3.1 สภาพแวดล้อมของบ้านครูภูมิปัญญาไทย

บ้านครูทองใส ทับถนน ครูภูมิปัญญาไทยด้านการแสดงดนตรีพื้นบ้าน (พิณ) ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 13 หมู่ 3 บ้านหนองกินเพล ตำบลหนองกินเพล อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นบ้านไม้สองชั้น และมีกระท่อมอยู่หน้าบ้านสำหรับสอนตีพิณให้กับลูกศิษย์ หน้าบ้านจะเห็นป้ายไม้ขนาดใหญ่เขียนว่า “ครูทองใส ทับถนน ครูภูมิปัญญาไทย (มือพิณนิ้วเพชร)” และมีกระท่อมหน้าบ้าน พิณแขวนอยู่ 10 กว่าตัว มีกลองยาว กลองรำมะนา ฉิ่ง ฉาบ และกีตาร์เบสเครื่องขยายเสียงสำหรับทดสอบเสียงกับไว้รับงานแสดง

3.2 สภาพการปฏิบัติการสอนเล่นดนตรีพื้นบ้าน(พิณ)ในอดีตถึงปัจจุบัน

ครูทองใส : ครูเองเริ่มหัดเล่นพิณตั้งแต่ 4 ขวบ เพราะครอบครัวและญาติพี่น้องทำอาชีพการแสดงหมอลำ ส่วนคุณพ่อของครูก็ขายหนังบักตื้อ(หนังตะลุง) ก็เอาพิณไปเล่นเพื่อความสนุกสนานด้วย ก็เลยจำจากพ่อและอาจารย์ที่นับถือหลายคน ใครตีพิณเก่งๆ ก็ไปฟังเสียง ดูวิธีการตี การขึ้นสาย แล้วนำมาฝึกเองที่บ้าน พอเล่นไปสักพักก็เล่นได้ แล้วก็แสวงหาเสียงพิณที่ไพเราะจากวงหมอลำบ้าง มือพิณขจรเล่นขอข้าวบ้าง จากเสียงเพลงในวิทยุบ้าง ก็พยายามเรียนแบบให้เหมือนเขา และดัดแปลงผสมผสานเรียบเรียงให้เป็นของตนเอง จะให้เหมือนเขาก็ไม่เชิง เป็นลายเพลงของเราชนิด และก็ฟังแล้วสบายใจ คนอื่นฟังแล้วม่วนคักๆ

ผู้วิจัย : คำถามเกี่ยวกับการสอนพิณของครูทองใส โดยถามว่าทำอย่างไรเด็กสมัยใหม่จะเล่นพิณ และอยากอนุรักษ์การตีพิณ พร้อมกับขอความคิดเห็นว่าทำไมมือพิณหลายคนจึงไม่ยอมถ่ายทอดการตีพิณ ด้วยคำที่บอกต่อกันมาว่าถ้าสอนให้คนอื่นที่ไม่ใช่ลูกหลาน มือพิณหลายคนจึงกลัวไม่กล้าสอนให้คนอื่นนอกจากลูกหลาน จึงทำให้คนเล่นพิณได้น้อยมากจริงหรือไม่ครับ

ครูทองใส : “ไม่จริงหรอกเรื่องการสอนพิณคนอื่นที่ไม่ใช่ลูกหลาน แล้วอายุสั้น ผมคิดว่าน่าจะเป็นอุปสรรควิธีของคนเล่นพิณสมัยก่อน เพื่อไม่ให้ครอบครัวตนเองขาดงานแสดง เนื่องจากถ้าสอนตีพิณให้คนอื่นแล้วจะทำให้เกิดการแย่งงานกัน ที่บอกว่าอายุสั้นน่าจะมาจากอายุรับงานแสดงตีพิณมากกว่าครับ”

ครูทองใส : การเล่นพิณของเด็กสมัยนี้ อยากที่จะให้ชอบทั้งหมดเหมือนสมัยก่อน สมัยนั้นมีแต่คนอยากเล่นเป็น แต่ไม่มีครูสอนจริงๆจังๆ เรียกได้ว่าหนุ่มๆสมัยนั้นต้องเล่นพิณเป็น ถ้าไม่จำเป็นหาแพนไม่ได้เลย เช่นเดียวกับสมัยนี้ก็มีกีตาร์มาแทนพิณ จึงทำให้เด็กสมัยนี้เล่นพิณลดน้อยลงไป เพราะค่านิยมเปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมต่างประเทศ แต่ก็ยังดีใจที่ต่างประเทศยังชื่นชอบตื่นตาตื่นใจกับเสียงพิณ ดังจะเห็นได้จากลูกศิษย์ที่ออกทัวร์เล่นตามประเทศต่างๆ ผมคิดว่าดนตรีสามารถฟังร่วมกันได้ทุกภาษาเข้าได้กับทุกประเทศครับ

3.3 หลักการสอนของครูภูมิปัญญาไทย

ครูทองใส : เรื่องที่จะให้เด็กไทยอนุรักษ์การเล่นพิณนั้น ผมคิดว่าน่าจะส่งเสริมให้เล่นเป็นให้มากๆ เพราะถ้าเด็กเล่นเป็นเขาก็อยากจะอนุรักษ์โดยอัตโนมัติ หารายได้เลี้ยงครอบครัวด้วย แล้วถ้าเป็นศิษย์ที่มาเรียนด้วยกับผมก็จะสอนคุณธรรมสอดเข้าไว้ด้วย การที่เขาจะมาเรียนด้วยถือว่าได้เปรียบที่จะสอนเขาทางอ้อมด้วย เห็นได้จากเด็กหมู่บ้านนี้เป็นเด็กไม่ตื้อ และไม่ก้าวร้าว เชื่อฟังพ่อแม่ มีน้ำใจช่วยเหลือให้บริการสังคม โดยครูเป็นแบบอย่างให้เขา

ครูทองใส : การสอนตีตพินสิ่งสำคัญที่สุดคือครูที่เป็นแม่แบบให้ลูกศิษย์ ต้องมีความเชี่ยวชาญ รอบรู้ สามารถถ่ายทอดให้เด็กได้ตลอดเวลาที่มีโอกาส มีความใจเย็น มีคุณธรรม มีน้ำใจ ไม่เรียกร้องขอค่าสอนจากเด็ก มีความเมตตา นี่เป็นสิ่งที่ครูคิดว่าเป็นสิ่งดีนะ สอนเด็กให้เป็นคนดี ช่วยเหลือสังคม ไม่หลงตัวเอง อ่อนน้อมถ่อมตน ไม่เอาเปรียบใคร เขาจ้างให้ไปแสดงก็แสดงให้เขาดูอย่างสนุกสนาน ให้เจ้าภาพพอใจ ไปก่อนเวลาแสดงเพื่อเตรียมความพร้อม ให้บริการชุมชนตนเองโดยไม่คิดค่าตอบแทน อย่าคิดแค่ว่าคุ้มค่าหรือไม่คุ้มค่า แต่ให้คิดว่าทำแล้วพอใจทั้งสองฝ่ายมีความสุขก็พอแล้วครับ

3.4 รูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย

ผู้วิจัย : การสอนตีตพิน ครูมีเทคนิคอะไรที่ทำให้เด็กสนใจอยากเล่นและเล่นพินได้ มีวิธีการอย่างไรครับ คือ สมมติว่ามีเด็กๆ มาขอเรียนหลายๆคน สัก 20 คน ครูทองใสจะทำอย่างไรครับ

ครูทองใส : ไม่ยากหรอกก็เล่นให้เขาฟังก่อนถ้าเขาชอบก็สอน ถ้าเขาไม่ชอบก็ไม่สอนเรื่องง่ายๆ คือ

เขามีความชอบและอยากเล่นก่อน ค่อยสอนเข้าจะได้ตั้งใจ ครูก็ไม่เหนื่อยเปล่า แรกๆก็เล่นให้ดู ก็เล่นเพลงที่เขาน่าจะชอบเพลงง่ายๆ คนที่ชอบจะขอเล่นด้วย แล้วเข้ามาใกล้ครู

ครูทองใส : เมื่อเล่นไปสักพักก็ให้เด็กลองจับดู ครูบอกว่าจับดูเพื่อคือตีลปินเต้ (คำว่าคือภาษาอีสานแปลว่าเหมือน) เมื่อเขาจับแล้วเขาจะสงสัยว่าเล่นอย่างไร ครูก็สอนวิธีการตีตอย่างง่ายๆ ได้แก่ แด..แด่ แด แด่ แด่ โดยตีตให้ดู

ครูทองใส : เด็กที่หัดใหม่จะกลัวเล่นผิดมาก เพราะกลัวเพื่อนหัวเราะ ครูไม่ต้องห้ามตีตพินว่าผิด แต่ต้องบอกว่าทำตามครูนะ เวลาเขาเล่นก็ให้บอกว่า เอ้อ ตีๆคักๆคือๆ

ครูทองใส : เขาจะเล่นได้ที่ครูสอนง่ายๆให้วันประมาณ 1 วัน แล้วเขาก็จะไปเล่นให้คนอื่นฟัง เมื่อเกิดการชมจากชาวบ้าน ก็จะกลับมาอยากเรียนเพิ่มเติม โดยช่วงนี้เด็กจะพัฒนาเร็วมากสอนง่าย ชอบให้ครูเล่นให้ดู เขาจะได้เลียนแบบ เราก็ให้กำลังใจเขา เช่น เเล่เรื่องลูกศิษย์คนโน้นคนนี้ แต่ก่อนมาเรียนตีตพินแรกๆครูว่าจะไม่สอน เพราะสอนยากมาก แต่เดี๋ยวนี้อายุอยู่ช่วงหมอลำต่างๆมากมาย แรกๆเขาไม่ได้เก่งเท่าเธอหรอก ตั้ง 2-3 วันถึงจะเล่นเพลงง่ายๆได้ แต่เธอเล่นแคว้น

ครูทองใส : เขาจะเกิดกำลังใจอย่างมาก มีแรงบันดาลใจสูงมาก ช่วงนี้ครูจะสอนเป็นลายเพลงพื้นฐานที่เล่นจบเพลง เช่น ลายภูไท(จังหวัดห้วยซ้า) ลายเชิงบั้งไฟ(จังหวัดพานกลาง) และลายเตี้ยโขง(จังหวัดเว้า)

ผู้วิจัย : แล้วเราจะทดสอบวัดผลอย่างไรครับครู ว่าเล่นได้แล้วพร้อมที่จะต่อลายเพลงใหม่

ครูทองใส : ครูก็นั่งฟังไปเรื่อยๆ สักพักจะเริ่มสังเกตเห็นลูกศิษย์เล่นได้บางคน ก็เรียกให้มาเล่นพินให้ฟัง พร้อมสอนเทคนิคทำให้เสียงพินเพราะขึ้น แล้วให้ไปฝึกใหม่ให้เหมือนครูเล่นให้ฟัง

ดังนั้นจากการวิเคราะห์เชิงคุณภาพสามารถถอดรหัสข้อมูลรูปแบบการสอนของครูทองใส ทับถนนวน ครูภูมิปัญญาไทย ได้ดังตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2

รูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย

ขั้นที่	รหัสข้อมูล	รูปแบบการสอน	ความเห็นชอบจาก ครูภูมิปัญญาไทย
1	เล่นให้ดู	คือ ครูเล่นลายเพลงที่เขาเคยฟัง เพื่อดึงความสนใจ แล้วค่อยเล่นลายที่ทุกคนชอบที่เป็นลายพินโบราณ สรุปลือ คือ ลายเพลงง่ายไปลายเพลงที่ยาก	เห็นด้วย
2	สังเกตความสนใจ	คือ เมื่อครูเล่นจบลงก็สังเกตดูพฤติกรรมของนักเรียนว่าเด็กนักเรียนคนไหนให้ความสนใจ สังเกตได้จากความตั้งใจดูมีรอยยิ้ม พยายามเข้ามาใกล้ครู	เห็นด้วย
3	ลองให้จับ	คือ เมื่อมีเด็กนักเรียนที่เป็นเป้าหมายก็จะให้ลองจับสัมผัสพิน โดยจะให้จับทีละคน	เห็นด้วย
4	ให้กำลังใจ	คือ สังเกตดูว่าเด็กมีความสนใจ ก็ชมยกยอให้กำลังใจ ว่าเขาเหมือนศิลปิน รูปหล่อแท้ยกตัวอย่างดารา หรือ ศิลปินสมัยใหม่ แล้วหาข้อเปรียบเทียบกับลูกศิษย์ที่เล่นพินเก่งๆ เเล่ประมาณว่าแต่ก่อนลูกศิษย์คนนี้ใครจะคิดว่าจะเล่นเป็น ชี้เหร่ก็ชี้เหร่ แต่เดี๋ยวนี้อหล่อเท่มากไปไหนก็มีแต่คนชื่นชม	เห็นด้วย
5	ทำให้ลอง	คือ เมื่อเริ่มเห็นนักเรียนเริ่มมีความสนใจมากขึ้นก็ให้ลองเอาปิ๊กตีตพินดู โดยบอกวิธีจับพินอย่างไร แล้วให้นักเรียนตีตพิน พร้อมให้กำลังใจเมื่อตีตทุกครั้ง เอ้อๆๆ เยี่ยมๆๆ คึกๆๆ โดยห้ามพูดว่าผิดหรือไม่ถูก แต่ให้พูดว่าทำตามครูอย่างนั้นะ	เห็นด้วย
6	สอนง่ายๆ	คือ เมื่อเด็กเล่นตีตพินบ่อยๆแล้ว เวลาผ่านไปสักพักเด็กก็จะเกิดความอยากรู้ เมื่อเริ่มตีตพินถนัดแล้ว ก็จะเข้าสู่การเปิดใจรับความรู้ หรือภาษาครูเรียกว่า กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะสอนการจับคอปิน และวิธีวางนิ้วมือที่ขึ้นเสียง และตำแหน่งตีตพินที่ถูกต้อง	เห็นด้วย

(ต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชั้นที่	รหัสข้อมูล	รูปแบบการสอน	ความเห็นชอบจาก ครุภูมิปัญญาไทย
7	ลองดูใหม่	คือ ครูเริ่มสอนเทคนิคการจำระดับเสียง โดยการพูดออกเสียงแล้วติดให้ดู เช่น แต่(ลา) แต่(ลา) แต่(โต) แต่(เร) แต่(ลา) แต่(เร) แต่(โต) แล้วให้นักเรียนติดจนครบทุกเสียงแล้ว ค่อยเพิ่มตัวโน้ตขึ้นอีก	เห็นด้วย
8	เด็กชอบใจ	คือ เมื่อเด็กนักเรียนเริ่มเล่นได้ก็จะเกิดความชอบอยากแสดงให้คนอื่นดูเพื่อให้เกิดการยอมรับ ชั้นนี้เด็กนักเรียนจะเกิดแรงจูงใจดีมาก	เห็นด้วย
9	ค่อยเอาจริง	คือ เริ่มสอนลายเพลงที่เป็นแบบแผนให้จบเพลง เช่น ลายเตี้ยโขง ลายภูไท ฯลฯ แล้วค่อยเพิ่มลายเพลงตามการพัฒนาความสามารถของเด็ก	เห็นด้วย
10	วัดผลและประเมินผลจากที่เล่นได้ตามที่ครูสอน	คือ เมื่อครูฟังเด็กนักเรียนเล่นพินแล้วสักพัก เขาเริ่มเล่นได้คล่อง ก็เรียกมาทดสอบด้วยการตีพินให้ครูฟัง เพื่อทดสอบความถูกต้องแล้วเพิ่มเติมเทคนิควิธี การตีที่ไพเราะขึ้น	เห็นด้วย

ตอนที่ 2 การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิน) ตามรูปแบบการสอนจากครุภูมิปัญญาไทยที่นำไปใช้ได้ ต้องมีระดับความเหมาะสมดี - ดีมาก หรือ ค่าเฉลี่ย ≥ 3.51 จากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิน)ตามรูปแบบการสอนจากครุภูมิปัญญาไทยของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ปรากฏผลตามตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3

ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้คณิตฯที่บ้านอีสาน (พิน)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ภาพรวมของส่วนที่เป็นโครงสร้างของรายวิชาคณิตฯที่บ้านอีสาน (พิน)	4.67	.29	มากที่สุด
1. คุณค่าของรายวิชาคณิตฯที่บ้านอีสาน (พิน)	5.00	.00	มากที่สุด
2. แผนการจัดการเรียนรู้มีความแจ่มชัด	4.60	.55	มากที่สุด
3. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจน	4.80	.45	มากที่สุด
4. เอกสารและสื่อการสอนมีความเพียงพอ เหมาะสม	4.20	.45	มาก
5. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชัดเจน เหมาะสม	4.80	.45	มากที่สุด
6. การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม	4.60	.55	มากที่สุด
เกี่ยวกับคุณค่าของแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	.00	มากที่สุด
-เป็นแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณค่า และมีความสำคัญ	5.00	.00	มากที่สุด
เกี่ยวกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	4.80	.45	มากที่สุด
-มีการจัดทำแผนการเรียนรู้มีความสอดคล้องชัดเจน	4.80	.45	มากที่สุด
เกี่ยวกับโครงสร้างรายวิชาคณิตฯที่บ้านอีสาน (พิน)	4.65	.42	มากที่สุด
1. หัวข้อ/รายละเอียดมีความชัดเจน	4.80	.45	มากที่สุด
2. จำนวนชั่วโมงสอนมีความเหมาะสม	4.60	.55	มากที่สุด
3. มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชัดเจน	4.80	.45	มากที่สุด
4. น้ำหนักคะแนนมีความเหมาะสม	4.40	.55	มาก
เกี่ยวกับแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.64	.36	มากที่สุด
1. เนื้อหามีความเหมาะสม	4.80	.45	มากที่สุด
2. จุดประสงค์มีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.80	.45	มากที่สุด
3. สารการเรียนรู้มีความชัดเจน เหมาะสม	4.80	.45	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.80	.45	มากที่สุด
5. สื่อ/อุปกรณ์มีความเหมาะสม	4.00	.00	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกี่ยวกับแผนการจัดการจัดการเรียนรู้	4.72	.41	มากที่สุด
1. สารสำคัญแน่ชัด	4.60	.55	มากที่สุด
2. สารการเรียนรู้มีเนื้อหาชัดเจน	4.80	.45	มากที่สุด
3. คุณลักษณะและสมรรถนะมีความเหมาะสม	4.80	.45	มากที่สุด
4. ขั้นตอนในการสอนมีความชัดเจนเหมาะสม	4.80	.45	มากที่สุด
5. สื่อและเอกสารที่ใช้สอนมีความเพียงพอ เหมาะสม	4.60	.55	มากที่สุด
เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล	4.93	.15	มากที่สุด
1. วัดตรงตามวัตถุประสงค์	5.00	.00	มากที่สุด
2. มีค่าชี้แจงชัดเจน	5.00	.00	มากที่สุด
3. เกณฑ์การให้คะแนนมีความเหมาะสม	4.80	.45	มากที่สุด
รวม	4.72	.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) ของผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.72 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .32 เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นย่อยพบว่า ประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดมี 4 ประเด็น คือ 1) คุณค่าของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) 2) เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและมีความสำคัญ 3) วัดตรงตามวัตถุประสงค์ และ 4) มีค่าชี้แจงชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 5.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0 ทั้ง 4 ประเด็น สำหรับประเด็นที่มีค่าเฉลี่ย 2 ประเด็น อยู่ในระดับมากคือ 1) น้ำหนักคะแนนมีความเหมาะสม และ 2) สื่อ/อุปกรณ์มีความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และ 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .55 และ .00 ตามลำดับ

4.2 เปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีที่บ้านอีสาน(พิณ) หลังการสอนตามรูปแบบจากครุภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ

แสดงรายละเอียดเปรียบเทียบตามตารางที่ 4.4 ดังนี้

ตารางที่ 4.4

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนจากครุภูมิปัญญาไทยและแบบปกติ

กลุ่ม	จำนวนนักเรียน	คะแนน	\bar{X}	S.D.	t-test	p
ทดลอง	35	หลังเรียน (12)	11.43	1.07	12.375	0.000
ควบคุม	37	หลังเรียน (12)	8.23	1.13		

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนจากครุภูมิปัญญาไทย จำนวนนักเรียน 35 คน คะแนนเต็มหลังเรียน 12 คะแนน ได้คะแนนเฉลี่ย 11.43 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามรูปแบบปกติ จำนวนนักเรียน 37 คน คะแนนหลังเรียน 12 คะแนน พบว่า ได้คะแนน เฉลี่ย 8.23 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13 เมื่อเปรียบเทียบด้วยค่าสถิติ t-test independent พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้ดนตรีที่บ้านอีสาน (พิณ)

ตารางที่ 4.5

ผลความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การเล่นดนตรีที่บ้านอีสาน (พิณ)

กลุ่ม	จำนวนนักเรียน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ทดลอง(E)	35	4.59	0.50	ระดับดีมาก
ควบคุม(C)	37	4.31	0.69	ระดับดี

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การเล่นดนตรีที่บ้านอีสาน(พิณ) กลุ่มทดลอง คือ ใช้แบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามรูปแบบการสอนจากครุภูมิปัญญาไทย จำนวนนักเรียน 35 คน มีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การเล่นดนตรีที่บ้านอีสาน(พิณ)อยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.50 กลุ่มควบคุม คือ ใช้แบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามรูปแบบการสอนแบบปกติ จำนวนนักเรียน 37 คน มีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การเล่นดนตรีที่บ้านอีสาน(พิณ)อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44

เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นย่อยของความพึงพอใจโดยจำแนกกลุ่มพบรายละเอียดตามตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6

ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนดนตรีที่บ้านอีสาน(พิน) จำแนกตามวิธีแบบปกติและแบบภูมิปัญญาไทย

ข้อที่	ประเด็น	แบบปกติ			แบบภูมิปัญญาไทย		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	บริเวณการจัดการเรียนมีความเหมาะสม	4.57	.77	มากที่สุด	4.80	.41	มากที่สุด
2	สภาพการจัดให้บริการอย่างเหมาะสม	4.35	.79	มาก	4.51	.70	มากที่สุด
3	มีพื้นที่นั่งเรียนเพียงพอ	4.24	.76	มาก	4.63	.65	มากที่สุด
4	การจัดทำเอกสารการสอนเหมาะสม	4.27	.80	มาก	4.60	.65	มากที่สุด
5	การจัดทำเนื้อหาสาระและกิจกรรมชัดเจน	4.38	.89	มาก	4.54	.66	มากที่สุด
6	การเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย	4.35	.89	มาก	4.54	.70	มากที่สุด
7	ใช้ภาษาและวิธีการสอนเข้าใจง่าย	4.19	.97	มาก	4.60	.74	มากที่สุด
8	ห้องเรียนมีอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม	4.38	.89	มาก	4.51	.70	มากที่สุด
9	ห้องเรียน มีอากาศถ่ายเทสะดวกไม่แออัด	4.35	.92	มาก	4.63	.69	มากที่สุด
10	การตกแต่งที่สวยงามมีบรรยากาศทางวิชาการด้านดนตรีที่บ้าน	4.19	.97	มาก	4.66	.73	มากที่สุด
11	ห้องเรียน มีป้ายแสดงคำแนะนำการใช้ห้อง	4.43	.93	มาก	4.60	.69	มากที่สุด
12	มีความเข้าใจในทักษะปฏิบัติที่ครูสอน	4.27	.99	มาก	4.51	.78	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อที่	ประเด็น	แบบปกติ			แบบภูมิปัญญาไทย		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
13	มีอุปกรณ์เครื่องมือและสื่อการสอนเหมาะสม	4.22	.85	มาก	4.60	.74	มากที่สุด
14	ครูดูแลรับผิดชอบนักเรียนได้ทั่วถึง	4.22	.95	มาก	4.51	.89	มากที่สุด
15	ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการฝึกทักษะปฏิบัติจริง	4.32	.94	มาก	4.51	.74	มากที่สุด
16	ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)เป็นเครื่องดนตรีที่เล่นได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง	4.46	.73	มาก	4.54	.78	มากที่สุด
17	การเรียนพินเหมาะกับนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 4	4.11	.94	มาก	4.57	.78	มากที่สุด
18	การเรียนดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)ไม่น่าเบื่อ	4.32	.85	มาก	4.66	.59	มากที่สุด
	รวม	4.31	.69	มาก	4.59	.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การจัดการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ตามวิธีแบบปกติ นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .69 โดย มีความพึงพอใจสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ บริเวณการจัดการเรียนมีความเหมาะสม ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)เป็นเครื่องดนตรีที่เล่นได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง และ ห้องเรียน มีป้ายแสดงคำแนะนำการใช้ห้อง ส่วน ประเด็นที่มีความพึงพอใจน้อยสุดคือ การเรียนพินเหมาะกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำหรับการจัดการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ตามแบบภูมิปัญญาไทยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .50 โดย มีความพึงพอใจสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ บริเวณการจัดการเรียนมีความเหมาะสม การเรียนดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)ไม่น่าเบื่อ และ การตกแต่งที่สวยงามมีบรรยากาศทางวิชาการด้านดนตรีพื้นบ้าน ส่วน ประเด็นที่มีความพึงพอใจน้อยสุดคือ ครูดูแลรับผิดชอบนักเรียนได้ทั่วถึง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติ ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ เรื่อง ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) หลังการสอนตามรูปแบบจากครูภูมิปัญญาไทย กับการสอนแบบปกติ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย พบว่าจากการสัมภาษณ์ครูทองใส ทับถนน พบว่าหลักการสอนของครูให้คือการเรียนดนตรีพื้นบ้านหัวใจสำคัญคือ ผู้เรียนต้องมีใจรักในเสียงพิณ จดจำประสบการณ์จากที่ได้ฟังได้เห็นได้ปฏิบัติ ศึกษาจากผู้รู้ ฟังร้องเพลง ขยันฝึก ซ้อมสม่ำเสมอ อ่อนน้อมถ่อมตนเคารพครูบาอาจารย์ ออกงานบ่อยๆ ไปก่อนเวลาแสดง ซื่อสัตย์ อดทน มีน้ำใจ ผู้วิจัยได้จัดเรียงขั้นตอนรูปแบบการสอนของครูทองใส ทับถนน ไว้ 10 ขั้นตอนดังนี้

5.1.1.1 เล่นให้ดู คือ ครูเล่นลายเพลงที่เขาเคยฟัง เพื่อดึงความสนใจ แล้วค่อยเล่นลายที่ทุกคนชอบที่เป็นลายพิณโบราณ สรุปคือ ลายเพลงง่ายไปลายเพลงที่ยาก

5.1.1.2 สังเกตความสนใจ คือ เมื่อครูเล่นจบลงก็สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนว่าเด็กนักเรียนคนไหนให้ความสนใจ สังเกตได้จากความตั้งใจดูมีรอยยิ้ม พยายามเข้ามาใกล้ครู

5.1.1.3 ลองให้จับ คือ เมื่อมีเด็กนักเรียนที่เป็นเป้าหมายก็จะให้ลองจับสัมผัสพิณ โดยจะให้จับทีละคน

5.1.1.4 ให้กำลังใจ คือ สังเกตดูว่าเด็กมีความสนใจ ก็ชมยกยอให้กำลังใจ ว่าเขาเหมือนศิลปิน รูปหล่อแท้ ยกตัวอย่างดารา หรือ ศิลปินสมัยใหม่ แล้วหาข้อเปรียบเทียบกับลูกศิษย์ที่เล่นพิณเก่งๆ เลาประมาณว่าแต่ก่อนลูกศิษย์คนนี้ใครจะคิดว่าจะเล่นเป็น ชี้เหร่ก็ชี้เหร่ แต่เดี๋ยวนี้หล่อเท่มากไปไหนก็มีแต่คนชื่นชม

5.1.1.5 ทำให้ลอง คือ เมื่อเริ่มเห็นนักเรียนเริ่มมีความสนใจมากขึ้นก็ให้ลองเอาปิ๊กตีตีพิณดู โดยบอกวิธีจับพิณอย่างไร แล้วให้นักเรียนตีตีพิณ พร้อมให้กำลังใจ เมื่อตีทุกครั้ง เอ้อๆๆ เยี่ยมๆๆ คักๆๆ โดยห้ามพูดว่าผิดหรือไม่ถูก แต่ให้พูดว่าทำตามครูอย่างนี้นะ

5.1.1.6 สอนง่ายๆ คือ เมื่อเด็กเล่นตีตบิณบ่อยๆแล้ว เวลาผ่านไปสักพักเด็กก็จะเกิดความอยากรู้ เมื่อเริ่มตีตบิณถนัดแล้ว ก็จะเข้าสู่การเปิดใจรับความรู้ หรือภาษาครูเรียกว่า กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะสอนการจับคอบิณและวิธีวางนิ้วมือที่ขึ้นเสียง และตำแหน่งตีตบิณที่ถูกต้อง

5.1.1.7 ลองดูใหม่ คือ ครูเริ่มสอนเทคนิคการจำระดับเสียง โดยการพูดออกเสียงแล้วตีให้ดู เช่น แต่(ลา) แต่(ลา) แต่(โต) แต่(เร) แต่(ลา) แต่(เร) แต่(โต) แล้วให้นักเรียนตีตบิณครบทุกเสียงแล้ว ค่อยเพิ่มตัวโน้ตขึ้นอีก

5.1.1.8 เด็กชอบใจ คือ เมื่อเด็กนักเรียนเริ่มเล่นได้ก็จะเกิดความชอบ อยากรแสดงให้คนอื่นดูเพื่อให้เกิดการยอมรับ ชั้นนี้เด็กนักเรียนจะเกิดแรงจูงใจดีมาก

5.1.1.9 ค่อยเอาจริง คือ เริ่มสอนลายเพลงที่เป็นแบบแผนให้จบเพลง เช่น ลายเต้ยโขง ลายภูไท ฯลฯ แล้วค่อยเพิ่มลายเพลงตามการพัฒนาความสามารถของเด็ก

5.1.1.10 วัตถุประสงค์และประเมินผลจากที่เล่นได้ตามที่ครูสอน คือ เมื่อครูฟังเด็กนักเรียนเล่นบิณแล้วสักพัก เขาเริ่มเล่นได้คล่อง ก็เรียกมาทดสอบด้วยการตีตบิณให้ครูฟัง เพื่อทดสอบความถูกต้องแล้วเพิ่มเติมเทคนิควิธี การตีที่ไพเราะขึ้น

5.1.2 การเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ พบว่า ทักษะปฏิบัติตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย คะแนนเรียนหลังเรียนเฉลี่ย 11.43 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07 ผลสัมฤทธิ์การเรียนโดยใช้แบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบปกติ คะแนนหลังเรียน 12 คะแนน เฉลี่ย 8.23 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(บิณ) ทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ คือนักเรียนที่จัดการสอนตามรูปแบบของครูภูมิปัญญาไทย มีทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(บิณ)สูงกว่าการสอนแบบปกติ

5.1.3 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้อารมณ์การเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (บิณ) พบว่ากลุ่มทดลอง มีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้อารมณ์การเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (บิณ) อยู่ในระดับดีมาก คือมีค่าเฉลี่ย 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 และกลุ่มควบคุมมีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้อารมณ์การเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(บิณ)อยู่ในระดับดี คือมีค่าเฉลี่ย 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 จากการวิจัยรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย พบว่า หลักการสอนของครูทองใส ทับถน คือ การเรียนดนตรีพื้นบ้านหัวใจสำคัญคือ ผู้เรียนต้องมีใจรักในเสียงบิณ จดจำประสบการณ์จากที่ได้ฟังได้เห็นได้ปฏิบัติ ศึกษาจากผู้รู้ ฟังร้องเพลง ชยันฝึก ซ้อมสม่าเสมอ อ่อนน้อมถ่อม ตน เคารพครูบาอาจารย์ ออกงานบ่อยๆ ไปก่อนเวลาแสดง ซื่อสัตย์ อดทน มีน้ำใจ สรุปลเป็น 10 ขั้นตอนนี้ 1) เล่นให้ดู 2) สังเกตความสนใจ 3) ลองให้จับ 4) ให้กำลังใจ 5) ทำให้ลอง 6) สอนง่ายๆ 7) ลองดูใหม่ 8) เด็กชอบใจ 9) เอาจริง 10) วัตถุประสงค์และประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับโยธิน พลเขต (2555) ได้ศึกษาวิจัยองค์ความรู้และภูมิปัญญาด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน(บิณ) พบว่า เทคนิคการถ่ายทอด

การตีพิมพ์ ผู้บรรเลงพิณต้องมีความชำนาญในลายพิณ โดยต้องอาศัยประสบการณ์ในการฟัง การสังเกตและจดจำรู้จักจังหวะขึ้นจังหวะลง สอดคล้องกับจังหวะทำนอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ลีลาการตีดีให้มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ยังสอดคล้องกับธิดารัตน์ ศิริรัตน์ (2557) ได้วิจัย การถ่ายทอดความรู้ของครูภูมิปัญญาไทย พบว่า ครูภูมิปัญญาไทยมีการสอนหรือเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลายมีความเหมาะสมผู้รับบริการบริการ ลักษณะความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดี และสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการได้ดี เช่น การบรรยาย การลองผิดลองถูก/ การลงมือปฏิบัติจริง การสาธิต การทดลอง การนำเอาของจริงมาช่วยในการสอนเพื่อให้ผู้รับบริการได้ เกิดการเรียนรู้จริง อีกทั้งมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เพื่อให้เป็นแหล่งสำหรับการถ่ายทอดภูมิปัญญาไทยของชุมชน เช่น บ้านตนเอง วัด ศาลา เวทีชาวบ้าน พิพิธภัณฑสถาน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Shinichi Suzuki (1983) ได้ศึกษาการให้ความสำคัญกับเรื่องการสร้างแรงจูงใจในการเรียน ชูชูกิ พบว่า การสร้างอุปนิสัยให้เด็กเกิดความอยากที่จะเล่นไวโอลินด้วยตนเอง เมื่อเด็กเกิดความอยากที่จะเล่นขึ้นมา ก็เป็นเรื่องไม่ยากในการสอนไวโอลิน และ Gamm (1992) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ลักษณะและการวัดผลการสอนดนตรี โดยค้นหาเครื่องมือที่ใช้วัดมาตรฐานวิชาดนตรี คือ การสอนที่ยึดหลักนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การที่ยึดเนื้อหาวิชา และผู้เรียนเป็นหลัก การสอนที่ยึดงานกิจกรรม การสอนที่ยึดการแสดงดนตรี การยึดหลักความร่วมมือและการยึดพื้นฐานแนวคิดในส่วนเฉพาะที่เป็นเนื้อหาวิชาเท่านั้น โดยลดการสอนด้วยคำพูดของครูน้อยที่สุด แต่มุ่งเน้นการเสาะแสวงหาความรู้หรือการวิพากษ์วิจารณ์แทน เนื่องจากกระบวนการวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการที่ครูผู้สอนทำการตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีรูปแบบและวิธีการหลายวิธี บางวิธีสามารถวัดหรือประเมินผลการเรียนที่ปรากฏออกมาเป็นรูปธรรมได้ เช่น ผู้เรียนอ่านโน้ต ออกร้องเพลงได้ ปฏิบัติเครื่องดนตรีหรือบทเพลงที่ครูกำหนดให้ได้ แต่ผลการเรียนที่เป็นนามธรรมเราไม่สามารถวัดได้ หรือไม่สามารถวัดได้ในทันทีทันใด เช่น ความซาบซึ้ง ความรัก และทัศนคติที่ดีต่อวิชาดนตรี การที่นักเรียนคนหนึ่งต้องการเล่นดนตรีในระยะเวลาหนึ่ง ไม่สามารถสรุปได้ว่าเขามีใจรัก และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาดนตรี แต่อาจเป็นเพราะต้องการทำตนให้เข้ากับสังคมเพื่อนๆ ที่รักวิชาดนตรี เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ยังสอดคล้องกับ Sachs, curt (1968) ได้ศึกษาวิจัยถึงการกำเนิดของเครื่องดนตรีหรือเครื่องกระทบ เริ่มจากการเคลื่อนไหวร่างกายที่เป็นจังหวะ การกระแทกเท้า การตบมือ การตบเข่า การตบสะโพกและส่วนอื่นๆ จากธรรมชาติของร่างกาย ในการประกอบการเล่นรำ รวมถึงการนำเอาวัสดุต่างๆ จากธรรมชาติ เพื่อมาทำเป็นเครื่องตีประเภทต่างๆ เช่น เครื่องเขย่า เครื่องกระทบ บั้งกระทบ เครื่องเคาะ และกลองประเภทต่างๆ ซึ่งภาคอีสานก็มีการนำกลองมาตีประกอบกับการบรรเลงพิณ และสอดคล้องกับ Marion (1975) ได้ศึกษาวิจัยในทางดนตรีไทย พบว่า บทเพลงไทยกว่าครึ่งของจำนวนทั้งหมดใช้หลักเสียงระบบ 5 เสียง หรือเพนตา โทนิค โหมด และมีการเปลี่ยนหลักเสียงชั่วคราวไปยังเพนตาโทนิค โหมด อาจกล่าวได้ว่าเพนตาโทนิค โหมด เป็นพื้นฐานเบื้องต้นของดนตรีไทย อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Maceda (1981) ได้ศึกษาวิจัยถึงเทคนิคและทฤษฎีต่างๆ ของสาขาดุริยางควิทยาที่ใช้ในการออกเก็บข้อมูลในงานสนาม โดยเน้นที่ดนตรีในชนบทท้องถิ่นต่างๆ ในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับดนตรีในราชสำนักต่างๆ เทคนิคต่างๆ ที่กล่าวถึงการใช้เครื่องมือ การทำรายงานข้อมูลที่ได้มาอย่างเป็นระบบทั้งข้อมูลเป็นมนุษยดุริยางควิทยา และข้อมูลทางดนตรีเทคนิคต่างๆ ดังกล่าวนั้นมีทั้งการปรับปรุงและเพิ่มเติมให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน

สถานการณ์ด้านต่างๆ ที่แปรเปลี่ยนในด้านภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยกล่าวถึงตัวอย่างในการกำหนดบันไดเสียง ที่มีความเหมือนกันในกลุ่มต่างๆ ในฟิลิปปินส์และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สอดคล้องกับชิมพ์ชัน (1972) ได้ศึกษาขั้นตอนการสอนทักษะปฏิบัติของรูปแบบการเรียนการสอน พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ (Perception) เป็นขั้นการให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่จะทำ โดยการให้ผู้เรียนสังเกตการทำงานนั้นอย่างตั้งใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นการเตรียมความพร้อม (Readiness) เป็นขั้นการเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อการทำงานหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยการปรับตัวให้พร้อมที่จะทำการเคลื่อนไหวหรือแสดง ทักษะนั้น ๆ และมีจิตใจและสภาพอารมณ์ที่ดีต่อการที่จะทำหรือแสดง ทักษะนั้น ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม (Guided Response) เป็นขั้นที่ให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ ซึ่งอาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนเลียนแบบการกระทำ หรือการแสดง ทักษะนั้น หรืออาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนลองผิดลองถูก (Trial and Error) จนกระทั่งตอบสนองได้อย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 4 ขั้นการให้ลงมือกระทำ จนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง (mechanism) เป็นขั้นที่ช่วยผู้เรียนพัฒนาความสามารถได้ดียิ่งขึ้น

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ (Complex Overt Response) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการกระทำนั้น ๆ จนผู้เรียนสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญเป็นไปโดยอัตโนมัติ และด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง

ขั้นที่ 6 ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงทักษะหรือการปฏิบัติของตนเองให้ดียิ่งขึ้น และประยุกต์ใช้ทักษะที่ตนได้รับการพัฒนาในสถานการณ์ต่าง ๆ

ขั้นที่ 7 ขั้นการคิดริเริ่ม เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างชำนาญ และสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลายแล้ว ผู้ปฏิบัติจะเริ่มเกิดความคิดใหม่ ๆ ในการกระทำหรือปรับการกระทำนั้นให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ

สอดคล้องกับแฮร์วีย์ (1972) ได้ศึกษารูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ พบว่าการเรียนรู้ทางทักษะปฏิบัติสามารถจัดลำดับขั้นไว้ 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการเลียนแบบ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนสังเกตการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ ซึ่งผู้เรียนย่อมจะรับรู้หรือสังเกตเห็นรายละเอียดต่าง ๆ ได้ไม่ครบถ้วน แต่อย่างน้อยผู้เรียนจะสามารถบอกได้ว่า ขั้นตอนหลักของการกระทำนั้น ๆ มีอะไรบ้าง

ขั้นที่ 2 ขั้นการลงมือกระทำตามคำสั่ง เมื่อผู้เรียนได้เห็นและสามารถบอกขั้นตอนของการกระทำที่ต้องการเรียนรู้แล้ว ให้ผู้เรียนลงมือทำโดยไม่มีแบบอย่างให้เห็น ผู้เรียนอาจลงมือทำตามคำสั่งของผู้สอน หรือทำตามคำสั่งของผู้สอนเขียนไว้ในคู่มือก็ได้ การลงมือปฏิบัติตามคำสั่งนี้ แม้ผู้เรียนจะยังไม่สามารถทำได้อย่างสมบูรณ์แต่อย่างน้อยผู้เรียนก็ได้ประสบการณ์ในการลงมือทำ และค้นพบปัญหาต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และการปรับการกระทำให้ถูกต้องสมบูรณ์ขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นการกระทำที่ถูกต้องสมบูรณ์ (Precision) ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนจนสามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์โดยไม่จำเป็นต้องมีแบบอย่างหรือมีคำสั่งนำ

ทางการกระทำ การกระทำที่ถูกต้องแม่นยำ พอดี สมบูรณ์แบบ เป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องสามารถกระทำได้ในขั้นนี้

ขั้นที่ 4 ขั้นการแสดงออก (Articulation) ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนมากขึ้นจนสามารถกระทำสิ่งนั้นได้ถูกต้องสมบูรณ์แบบอย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว ราบรื่น และด้วยความมั่นใจ

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ (Nationalization) ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างสบายๆ เป็นไปอย่างอัตโนมัติ โดยไม่รู้สึกรู้ว่าต้องใช้ความสามารถเป็นพิเศษ ซึ่งต้องอาศัยการปฏิบัติบ่อย ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย

อีกทั้งยังสอดคล้องกับเดวีส์ (1971) ที่ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ พบว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านี้ได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อไปเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น ซึ่งมีกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะหรือการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวม โดยการสาธิตให้ผู้เรียนดูทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ ทักษะหรือการกระทำที่สาธิตให้ผู้เรียนดูนั้น จะต้องเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ไม่ซ้ำหรือเร็วเกินปกติ ก่อนการสาธิต ครูควรให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการสังเกต ควรชี้แนะจุดสำคัญที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในการสังเกต

ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย เมื่อผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของการกระทำหรือทักษะทั้งหมดแล้ว ผู้สอนควรแตกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อย ๆ หรือแบ่งสิ่งที่กระทำออกเป็นส่วนย่อย ๆ และสาธิตส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกตและทำตามไปที่ละส่วนอย่างช้า ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยโดยไม่มีการสาธิตหรือการแสดงแบบอย่างให้ดู หากติดขัดจุดใด ผู้สอนควรให้คำชี้แนะ และช่วยแก้ไขจนกระทั่งผู้เรียนทำได้ เมื่อได้แล้วผู้สอนจึงเริ่มสาธิตทักษะย่อยส่วนต่อไป และให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนทำได้ ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งครบทุกส่วน

ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้สอนอาจจะแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนนั้นทำงานได้ดีขึ้น เช่น ทำได้ประณีตสวยงามขึ้น ทำได้รวดเร็วขึ้น ทำได้ง่ายขึ้น หรือสิ้นเปลืองน้อยลง เป็นต้น

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้ แล้วจึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้งจนสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างชำนาญ

5.2.2 การเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติ ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ พบว่า ทักษะปฏิบัติตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทย คะแนนหลังเรียนเฉลี่ย 11.43 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07 ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยใช้แบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบปกติ คะแนนหลังเรียน 12 คะแนน เฉลี่ย 8.23 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13 จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น คือ เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ คือ นักเรียนที่

จัดการสอนตามรูปแบบของครูภูมิปัญญาไทย มีทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) สูงกว่า การสอนแบบปกติ สอดคล้องกับวิวัฒน์ เพชรศรีและดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย (2551) ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียนใน ระดับช่วงชั้นที่ 2 พบว่า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ใน การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ เพื่อพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ และเพื่อเปรียบเทียบ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับช่วง ชั้นที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับ การจัดการเรียนรู้ตามปกติกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ผู้เรียนชั้น ประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนสฤติเดช อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2551 ซึ่งได้มาจากการจับฉลากห้องเรียนเป็นกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม จำนวน 2 ห้องเรียนๆละ 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วยแผน-การจัดการเรียนรู้ แบบวัด ความคิดสร้างสรรค์แบบวัดทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์และแบบวัดผล-สัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ Hotelling's T^2 ผลการวิจัยสรุปได้ ว่าได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ที่มีคุณภาพ ประกอบด้วยทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานหลักการสำคัญของรูปแบบวัตถุประสงค์ กระบวนการและ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอนบรรยายภาคองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ปรากฏว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่ พัฒนาขึ้นมีความคิดสร้างสรรค์ทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ มนัสพงศ์ ภูบาลชื่น (2556) ได้ศึกษาการจัดการกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ในเนื้อหา เกี่ยวกับเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน พบว่า ควรมีการจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ในเนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานชนิดอื่นๆ เช่น พิณ แคน โหวด เป็นต้น และในรายวิชา อื่นๆ ที่เป็นปัญหาต่อไป และควรวิจัยซ้ำโดยการปรับปรุงเนื้อหาวิชา เพลงและกิจกรรมให้มีความเหมาะสมมากขึ้น อีกทั้งพัชรินทร์ กองสินแก้ว (2557) ทำการศึกษาการจัดการเรียนวิชา ศิลปะพื้นฐาน(ดนตรี) พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนวิชาศิลปะพื้นฐาน(ดนตรี) ในระดับมัธยมศึกษา ยังขาดสื่อการสอนที่เป็นแบบฝึกทักษะในการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่พอเพียงและหลากหลาย การพัฒนาแบบฝึกทักษะ การบรรเลงเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน (พิณ) มาใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแบบฝึกทักษะเป็นแนวใน การปฏิบัติเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน สามารถแสวงหาความรู้โดยการฝึกฝนจากผู้สอนและฝึกปฏิบัติ ด้วยตนเอง รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล กลุ่ม ตัวอย่างคือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1/1โรงเรียนศิลาทองพิทยาสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 22 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แผนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาศิลปะพื้นฐาน (ดนตรี) ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน (พิณ) จำนวน 8 แผน

กิจกรรมการเรียนรู้แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ(B) อยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.90 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .93 แบบประเมินทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีแบบรูบรีคสกออร์ จำนวน 4 รายการ แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาศิลปะพื้นฐาน (ดนตรี) โดยใช้แบบฝึกทักษะการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองอีสาน (พิณ) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.23 ถึง 0.80 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจ เท่ากับ 0.90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและใช้การทดสอบสมมุติฐานใช้ t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ วิชาศิลปะพื้นฐาน (ดนตรี) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองอีสาน(พิณ) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.07/80.91 2) แผนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ วิชาศิลปะพื้นฐาน (ดนตรี) โดยใช้แบบฝึกทักษะการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองอีสาน (พิณ) มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.68 หมายความว่านักเรียน มีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 68.77 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้แบบฝึกทักษะการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองอีสาน (พิณ) มีทักษะการบรรเลง เครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน (พิณ) หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) นักเรียนที่เรียนด้วยแผนกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาศิลปะพื้นฐาน (ดนตรี) โดยใช้แบบฝึกทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน (พิณ) มีความพึงพอใจโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก

5.2.3 จากการวิจัยระดับความความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) พบว่า กลุ่มทดลอง มีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) อยู่ในระดับดีมาก คือมีค่าเฉลี่ย 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 และกลุ่มควบคุมมีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) อยู่ในระดับดี คือมีค่าเฉลี่ย 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจของผู้เรียนกลุ่มทดลองที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยสูงกว่าความพึงพอใจของผู้เรียนกลุ่มทดลองที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบปกติที่ใช้สอน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นรายบุคคล นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ เริ่มจากขั้นตอนง่ายๆก่อน เมื่อทำได้จึงผ่านไปสู่ระดับต่อไป นักเรียนจึงพึงพอใจในวิธีที่สอน ซึ่งสอดคล้องกับ ปัญหา เสนงูงา (2556) ได้ศึกษาปัญหาความเหมาะสม ความพึงพอใจ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสังเคราะห์เอกสาร และคุณภาพเอกสารประกอบการเรียน สาระดนตรี ด้วยเทคนิคการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ การรวมวงดนตรี พื้นบ้านอีสาน (วงโปงลาง) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างคือ โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน สาระดนตรี ด้วยเทคนิคการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ การรวมวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน (วงโปงลาง) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครั้งนี้ จำนวน 107 คน พบว่า 1) ปัญหาทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) ความเหมาะสมของเอกสารประกอบ การเรียนทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความพึงพอใจในเอกสารประกอบการเรียนรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5. ผลการสังเคราะห์เอกสารประกอบการเรียนรวมทุกด้านมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 สามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปแก้ปัญหาการขาดเอกสารการสอนทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) ในโรงเรียนที่ขาดแคลนได้

5.3.1.2 สามารถนำรูปแบบการสอนจากครูภูมิปัญญาไทยมาใช้ในการสอนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้น

5.3.1.3 ครูผู้สอนควรมีประสบการณ์ในการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสานมาก่อนจะทำให้มีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดทักษะปฏิบัติมากขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการเพิ่มครูผู้สอนให้มากขึ้นเนื่องจากต้องมีการดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาในหลายระดับชั้น เพื่อหาความเหมาะสมในการพัฒนาทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- คันธารรัตน์ ธรรมธร. (2556). การเปรียบเทียบทักษะการตีกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปริวาสระหว่างการใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสกับการสอนปกติ. โรงเรียนวัดปริวาส.
- เด่น อยู่ประเสริฐ. (2556). ทักษะทางด้านดนตรีที่ต้องพัฒนาสมรรถนะ . คณะศิลปวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต. กรุงเทพฯ.
- ต่าย เชียงฉวี. (2526). ทฤษฎีการทดสอบและวัดผลการศึกษา. ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธิดารัตน์ ศิริรัตน์. (2557). การจัดการความรู้ของครูภูมิปัญญาไทยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชนในเขตภาคใต้. สาขาวิชาการศึกษา นอกระบบโรงเรียนภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเทิด เต็มรักษ์.(2557). การพัฒนาทักษะการบรรเลงโปงลาง. วิจัยในชั้นเรียน ครูผู้สอนวิชาดนตรีไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ . โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี.
- ประดินันท์ อุปรมัย. (2540). ชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา(มนุษย์กับการเรียนรู้). นนทบุรี
- ปัญญา เสนงูงา.(2556). รายงานการวิจัยพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบ การเรียน สาระดนตรี ด้วยเทคนิคการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ (Co-op Co-op) การรวมวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน (วงโปงลาง) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาศิลปะ (ดนตรี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. สังกัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์.
- เผชิญ กิจระการ. (2546). “ดัชนีประสิทธิผล,” ในเอกสารประกอบการสอน. มหาสารคาม : ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. หน้า 1 – 6.
- พัชรินทร์ กองสินแก้ว. (2557). การพัฒนาแผนกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรี พื้นเมืองอีสาน(พิณ) วิชาศิลปะพื้นฐาน. โรงเรียนศิลาทองพิทยาสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร.
- ไพศาล วรคำ. (2558). การวิจัยทางการศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. พิมพ์ครั้งที่ 7.
- มนัสพงศ์ ภูบาลชื่น. (2556). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน..ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามแนวความคิดของโซลตานโคดาเย. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.(ฝ่ายประถม) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มิ่ง เทพครเมือง และ วาริน ชุมตะคุ. (2555). การตรวจสอบความสอดคล้องของผู้ประเมินจากการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนลิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- โยธิน พลเขต. (2555). องค์ความรู้และภูมิปัญญาด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ). วิทยานิพนธ์. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.

- โรงเรียนชุมชนเทศบาล ๓ (พินิจพิทยานุสรณ์). (2558). *สรุประเบียบผลการเรียนวิชาศิลปะ(ปถ.05)*. สำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองนครพนม.
- วิษุตา คัมภีร์เวช. (2556). *ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สถิติประยุกต์และเทคโนโลยีสารสนเทศ). คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วีรยุทธ สีคุณหล้า. (2554). *เทคนิคการบรรเลงพิณของศิลปินพื้นบ้านอีสาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2558). *การวัดผลการศึกษา*. ภาพสีนิจุ. ประสานการพิมพ์ ; พิมพ์ครั้งที่ 10.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. (2553). *หลักสูตรการสอนดนตรีพื้นเมืองอีสาน ตามโครงการสร้างจิตสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน(กิจกรรมส่งเสริมดนตรีนาฏศิลป์ไทยและพื้นบ้าน)*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้.(2551). *คู่มือการสรรหาและคัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน. (2553). *คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้*. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์เทียนวัฒนา พรินท์ตั้ง.
- สุชนษา รักยินดี และณัฐรดี ผลผลาหาร. (2557). *ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี (ศูนย์ดนตรี)*. *วิจัยในชั้นเรียน*. โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี.
- อรัญ ชูกระเดื่อง. (2557). *การวิจัยทางการศึกษา*. สาขาวิจัยและประเมินผลทางการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อรัญ ชูกระเดื่อง. (2559). *สถิติศาสตร์ขั้นสูงสำหรับการวิจัย*. สาขาวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Gamm, Alan Joseph. (1992) "The Identification and Measurement of Music Teaching Styles." *Dissertation Abstracts International* 52(7): 2454-A.
- Maceda, Jose.(1981). *A Manual of a Field Music Research with Special Reference to Sonthes Asia*. Philippiness : Colleg of Music, University of the Philippiness.
- Marion, Bauer.(1975). *The International Encyclopedia of Music and Musicians*. New York : Dodd, Mead & Company.
- Sachs, Curt. (1968).*The History of Musical Instruments*. New York : W.W. Norton.
- Suzuki. S. (1983). *Ear training and ViolinPlaying*. Printed in U.S.A. Yamaha. Music.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1) ผศ.ดร. สมาน เอกพิมพ์ วุฒิการศึกษา ปร.ด.(หลักสูตรและการเรียนการสอน ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

2) ผศ.ไพศาล เอกะกุล วุฒิการศึกษา ศษ.ม.(การวัดผลและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินผล

3) นายพรชัย มานะดี การศึกษาปริญญาตรี คบ.ดนตรีศึกษา ตำแหน่งครูผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์สอนวิชาดนตรี และหัวหน้ากลุ่มสาระศิลปะ โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3(พินิจพิทยานุสรณ์) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน

4) นายวิโรจน์ ธรรมคำ คบ.(ดนตรีศึกษา) ศษ.ม. (บริหารการศึกษา) ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ อาจารย์สอนวิชาดนตรี กลุ่มสาระศิลปะ โรงเรียนนครพนมวิทยาคม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน

5) นายณัฐดนัย ศรีโท การศึกษาปริญญาตรี ศป.บ. ดนตรีพื้นบ้านอีสานเอกพิเศษ ปริญญาโท ศป.ม. ดุริยางคศิลป์ ตำแหน่งครูชำนาญการ อาจารย์สอนวิชาดนตรีและ หัวหน้ากลุ่มสาระศิลปะ โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์

โทร. ภายใน ๓๖๓๓

ที่ กคส๕๑

วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน เอกพิมพ์

ด้วย นายกฤษฏา วงศ์งาม นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ เรื่อง ดนตรีที่บันทึกเสียง(เพลง) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิทยานิพนธ์

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย
- ตรวจสอบด้านกรวยและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ กรวยและประเมินผล
- เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน

ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน เอกพิมพ์)
คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์

โทร. ภายใน ๑๘๓

ที่ ๗๑๕๕๔

วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพศาล เอกะกุล

ด้วย นายกฤษฎา วงศ์งาม นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษา เปรียบเทียบทักษะปฏิบัติตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ เรื่อง คนตรี พื้นบ้านอีสาน(พิณ) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา เพื่อให้ การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็น ผู้เชี่ยวชาญในการทำวิทยานิพนธ์

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านเนื้อหา ภาษา สลัตี การวัดและประเมินผล
 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวิทย์ ทองบุญ)
 คณบดีคณะครุศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๖๓๖๕๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๕๔๐๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์
เรียน นายพรชัย มานะดี

ด้วย นายกฤษฎา วงศ์งาม นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติ ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ เรื่อง คนศรีพันบ้านอีสาน(พื้นม) กลุ่มสาระการ เรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหา บัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ทำวิทยานิพนธ์

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวาท ทองบุ)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ศษ๔๕๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๕๔๐๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายวิโรจน์ ชรรณคำ

ด้วย นายกฤษฏา วงศ์งาม นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติ ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ เรื่อง คนศรีที่นบ้านอีสาน(พิม) กลุ่มสาระการ เรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษานิสิตครูศาสตรมหา บัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ทำวิทยานิพนธ์

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวาท ทองบุ)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๑๗๘๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายณัฐดนัย ศรีโท

ด้วย นายกฤษฏา วงศ์งาม นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติ ตามรูปแบบการสอนของครูภูมิปัญญาไทยกับการสอนแบบปกติ เรื่อง คนตรีพื้นบ้านอีสาน(พื้น) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ทำวิทยานิพนธ์

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านเนื้อหา ภาษา สติติ การวัดและประเมินผล
 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวิทย์ ทองบุญ)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ภาคผนวก ค

แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

1. รูปแบบการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) ของครูภูมิปัญญาไทย

ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสังเกต ครูทองใส ทับถนนวน ได้กล่าวว่า การเรียนดนตรีพื้นบ้านหัวใจสำคัญคือ ผู้เรียนต้องมีใจรักในเสียงพิณ จดจำประสบการณ์จากที่ได้ฟังได้เห็นได้ปฏิบัติศึกษาจากผู้รู้ ฟังร้องเพลง ขยันฝึกซ้อมสม่ำเสมอ อ่อนน้อมถ่อมตน เคารพครูบาอาจารย์ ออกงานบ่อยๆ ไปก่อนเวลาแสดง ซื่อสัตย์ อดทน มีน้ำใจ มีคุณธรรมด้วย

ผู้วิจัยได้จัดเรียงขั้นตอนรูปแบบการสอนของครูทองใส ทับถนนวน ไว้ 10 ขั้นตอนดังนี้

1. เล่นให้ดู คือ ครูเล่นลายเพลงที่เขาเคยฟัง เพื่อดึงความสนใจ แล้วค่อยเล่นลายที่ทุกคนชอบที่เป็นลายพิณโบราณ สรุปลือ คือ ลายเพลงง่ายไปลายเพลงที่ยาก
2. สังเกตความสนใจ คือ เมื่อครูเล่นจบลงก็สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนว่าเด็กนักเรียนคนไหนให้ความสนใจ สังเกตได้จากความตั้งใจดูมีรอยยิ้ม พยายามเข้ามาใกล้ครู
3. ลองให้จับ คือ เมื่อมีเด็กนักเรียนที่เป็นเป้าหมายก็จะให้ลองจับสัมผัสพิณ โดยจะให้จับทีละคน
4. ให้กำลังใจ คือ สังเกตดูว่าเด็กมีความสนใจ ก็ชมยกยอให้กำลังใจ ว่าเขาเหมือนศิลปิน รูปหล่อแท้ ยกตัวอย่างดารา หรือ ศิลปินสมัยใหม่ แล้วหาข้อเปรียบเทียบกับลูกศิษย์ที่เล่นพิณเก่งๆ เเล่าประมาณว่าแต่ก่อนลูกศิษย์คนนี้ใครจะคิดว่าจะเล่นเป็น ขี้เหร่ก็ขี้เหร่ แต่เดี๋ยวนี้หล่อเท่มากไปไหนก็มีแต่คนชื่นชม
5. ทำให้ลอง คือ เมื่อเริ่มเห็นนักเรียนเริ่มมีความสนใจมากขึ้นก็ให้ลองเอาปิ๊กตีตีพิณดู โดยบอกวิธีจับพิณอย่างไร แล้วให้นักเรียนตีตีพิณ พร้อมให้กำลังใจ เมื่อตีตีทุกครั้ง เอ้อๆๆ เยี่ยมๆๆๆ คึกๆๆๆ โดยห้ามพูดว่าผิดหรือไม่ถูก แต่ให้พูดว่าทำตามครูอย่างนี้นะ
6. สอนง่ายๆ คือ เมื่อเด็กเล่นตีตีพิณบ่อยๆแล้ว เวลาผ่านไปสักพักเด็กก็จะเกิดความอยากรู้ เมื่อเริ่มตีตีพิณถนัดแล้ว ก็จะเข้าสู่การเปิดใจรับความรู้ หรือภาษาครูเรียกว่า กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะสอนการจับคอกพิณและวิธีวางนิ้วมือที่ขึ้นเสียง และตำแหน่งตีตีพิณที่ถูกต้อง
7. ลองดูใหม่ คือ ครูเริ่มสอนเทคนิคการจำระดับเสียง โดยการพูดออกเสียงแล้วตีตีให้ดู เช่น แต่(ลา) แต่(ลา) แต่(โต) แต่(เร) แต่(ลา) แต่(เร) แต่(โต) แล้วให้นักเรียนตีตีจนครบทุกเสียงแล้ว ค่อยเพิ่มตัวโน้ตขึ้นอีก
8. เด็กชอบใจ คือ เมื่อเด็กนักเรียนเริ่มเล่นได้ก็จะเกิดความชอบ อยากรแสดงให้คนอื่นดู เพื่อให้เกิดการยอมรับ ขั้นนี้เด็กนักเรียนจะเกิดแรงจูงใจดีมาก

9. ค่อยเอาจริง คือ เริ่มสอนลายเพลงที่เป็นแบบแผนให้จับเพลง เช่น ลายเตี้ยโขง ลายภูไท ฯลฯ แล้วค่อยเพิ่มลายเพลงตามการพัฒนาความสามารถของเด็ก

10. วัดผลและประเมินผลจากที่เล่นได้ตามที่ครูสอน คือ เมื่อครูฟังเด็กนักเรียนเล่นพินแล้ว สักพัก เขาเริ่มเล่นได้คล่อง ก็เรียกมาทดสอบด้วยการตีพินให้ครูฟัง เพื่อทดสอบความถูกต้อง แล้วเพิ่มเติมเทคนิควิธีการตีที่ไพบีเพราะขึ้น

แผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการสอนจากครุภูมิปัญญาไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการสอนจากครุภูมิปัญญาไทย				
สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อที่ใช้	ครูผู้สอน
1	1. เล่นให้ดู 2. สังเกตความสนใจ 3. ลองให้จับ 4. ให้กำลังใจ 5. ทำให้ลอง 6. สอนง่ายๆ	3	1) ครูพยายามเล่นพินลายเพลงที่เขาเคยฟัง เพื่อดึงความสนใจ แล้วค่อยเล่นลายที่ทุกคนชอบที่เป็นลายพินโบราณ สรุปลือคือ ลายเพลงง่ายไปลายเพลงที่ยาก ใช้สื่อดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิน) ตูขยายเสียง สายไฟ 2) เมื่อครูเล่นจบลงก็สังเกตดูพฤติกรรมของนักเรียนว่าเด็กนักเรียนคนไหนให้ความสนใจ สังเกตได้จากความตั้งใจดูมีรอยยิ้ม พยายามเข้ามาใกล้ครู 3) เมื่อมีเด็กนักเรียนที่เป็นเป้าหมายก็จะให้ลองจับสัมผัสพิน โดยจะให้จับทีละคน ใช้สื่อดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิน) 10 ตัว 4) สังเกตดูว่าเด็กมีความ	นายกฤษฎา วงศ์งาม

แผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการสอนจากครุภูมิปัญญาไทย				
สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อที่ใช้	ครูผู้สอน
			<p>สนใจ ก็ชมยกยอให้กำลังใจว่าเขาเหมือนศิลปิน รูปหล่อแท้ ยกตัวอย่างดารา หรือศิลปินสมัยใหม่ แล้วหาข้อเปรียบเทียบ กับลูกศิษย์ที่เล่นพิณเก่งๆ เล่าประมาณว่าแต่ก่อนลูกศิษย์คนนี้จะคิดว่าจะเล่นเป็น ขี้เหร่ก็ขี้เหร่ แต่เดี๋ยวนี้หล่อเท่มากไปไหนก็มีแต่คนชื่นชม ใช้สื่อดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) และรูปภาพศิลปินที่เล่นพิณ</p> <p>5) เมื่อเริ่มเห็นนักเรียนเริ่มมีความสนใจมากขึ้นก็ให้ลองเอาปี่กติดพิณดู โดยบอกวิธีจับพิณ อย่งไร แล้วให้นักเรียนตีพิณ พร้อมให้กำลังใจ เมื่อตีทุกครั้ง เอ้อๆๆ เยี่ยมๆๆ คึกๆๆ โดยห้ามพูดว่าผิดหรือไม่ถูก แต่ให้พูดว่าทำตามครูอย่างนี้นะ ใช้สื่อดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)</p> <p>6) เมื่อเด็กเล่นตีพิณบ่อยๆ แล้ว เวลาผ่านไปสักพักเด็กก็จะเกิดความอยากรู้ เมื่อเริ่มตีพิณถนัดแล้ว ก็จะเข้าสู่</p>	

แผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการสอนจากครุภูมิปัญญาไทย				
สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อที่ใช้	ครูผู้สอน
			การเปิดใจรับความรู้ หรือ	
2	<p>7. ลองดูใหม่</p> <p>8. เด็กชอบใจ</p> <p>9. ค่อยเอาจริง</p> <p>10. วัตถุประสงค์และ ประเมินผล</p> <p>-จากที่เล่นได้</p> <p>ตามที่ครูสอน</p>	7	<p>ภาษาครูเรียกว่า กระบวนการ เรียนรู้ ซึ่งจะสอนการจับคอ พิณ และวิธีวางนิ้วมือที่ชั้น เสียง และตำแหน่งตีคอร์ดที่ ถูกต้อง ใช้สื่อดนตรีพื้นบ้าน อีสาน(พิณ) และแบบฝึกอ่าน จำตัวโน้ต กับแบบฝึกไล่โน้ต</p> <p>1) ครูเริ่มสอนเทคนิคการจำ ระดับเสียง โดยการพูดออก เสียงแล้วตีคอร์ดให้ดู เช่น แต่(ลา) แต่(ลา) แต่(โต) แต่(เร) แต่ (ลา) แต่(เร) แต่(โต) แล้วให้นักเรียนตีคอร์ดจนครบทุกเสียง แล้ว ค่อยเพิ่มตัวโน้ตขึ้นอีก ใช้สื่อ แบบฝึกอ่านจำตัวโน้ต และแบบฝึกไล่ตัวโน้ต</p> <p>2) เมื่อเด็กนักเรียนเริ่มเล่นได้ ก็จะเกิดความชอบ อยาก แสดงให้คนอื่นดูเพื่อให้เกิด การยอมรับ ชั้นนี้เด็กนักเรียน จะเกิดแรงจูงใจดีมาก ใช้สื่อ แบบฝึกอ่านจำตัวโน้ต</p> <p>3) เริ่มสอนลายเพลงที่เป็น แบบแผนให้จับเพลง เช่น ลายเตี้ยโขง ลายภูไท ฯลฯ</p>	นายกฤษฎา วงศ์งาม

แผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการสอนจากกรณีปัญหาไทย				
สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อที่ใช้	ครูผู้สอน
			<p>แล้วค่อยเพิ่มลายเพลงตาม การพัฒนาความสามารถของ เด็ก ใช้สื่อแบบฝึกไล่นิต ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ลายเพลง เต๋ยโฆง</p> <p>4) เมื่อครูฟังเด็กนักเรียนเล่น พิณแล้วสัักพัก เขาเริ่มเล่นได้ คล่อง ก็เรียกมาทดสอบด้วย การตีตพิณให้ครูฟัง เพื่อ ทดสอบความถูกต้อง แล้ว เพิ่มเติมเทคนิควิธีการตีที่ ไพเราะขึ้นใช้สื่อดนตรีพื้นบ้าน อีสาน(พิณ)</p> <p>5) ครูใช้แบบบันทึกผลการ ทดสอบ ทักษะ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทักษะการอ่านจำโน้ต(หู) - ทักษะการไล่ตัวโน้ต (ตา) - ทักษะการตีต(กล้ามเนื้อ) - ทักษะการเข้าจังหวะ 	

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามรูปแบบการสอนจากครุภูมิปัญญาไทย

ที่	เนื้อหา	จุดประสงค์	การเรียนรู้	กิจกรรม
1	การเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)	เพื่อให้นักเรียนมีความชอบในการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)	นักเรียนนั่งฟังครูเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) ด้วยความอยากรู้อยากเห็น อยากเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) เป็นเหมือนครู	1) ครูให้นักเรียนมานั่งรวมกัน อย่างเป็นระเบียบ ครูนำพิณมาเล่นให้นักเรียนดู ครูเล่นพิณหลายเพลงง่ายๆ เช่น เพลงช้าง 2) ครูสังเกตนักเรียนที่มีความสนใจดูได้จาก ท่าทาง รอยยิ้ม และนักเรียนที่ตั้งใจฟังแล้วเข้ามาใกล้ครู
2	การฝึกเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) เบื้องต้น	เพื่อให้นักเรียนสามารถสัมผัสพิณและวางนิ้วได้ถูกต้อง	นักเรียนอยากสัมผัสพิณด้วยด้วยความมั่นใจ กล้าที่จะแสดงออกต่อการเล่นพิณตามที่ครูแนะนำ	1) เมื่อมีเด็กนักเรียนที่เป็นเป้าหมายจากที่ครูสังเกตไว้ ก็จะให้ลองจับสัมผัสพิณ โดยจะให้จับที่ละคนที่ละคน 2) ครูสังเกตดูว่าเด็กมีความสนใจก็ชมยกยอให้กำลังใจ ว่าเขาเหมือนศิลปิน รูปหล่อแท้ ยกตัวอย่างดารา หรือ ศิลปินสมัยใหม่ แล้วหาข้อเปรียบเทียบกับลูกศิษย์ที่เล่นพิณเก่งๆ เลาประมาณว่าแต่ก่อนลูกศิษย์คนนี้ใครจะคิดว่าจะเล่นเป็น ชี้เหร่ก็ชี้เหร่ แต่เดี๋ยวนี้หล่อเท่ มากไปไหนก็มีแต่คนชื่นชม 3) เมื่อครูเห็นนักเรียนเริ่มมีความสนใจมากขึ้นก็ให้ลองเอาปีกตีตีพิณดู โดยบอกวิธีจับพิณอย่างไร แล้วให้นักเรียนตีตีพิณพร้อมให้กำลังใจ เมื่อตีทุกครั้ง เอ้อๆๆ เยี่ยมๆๆ คึกๆๆ โดย

ที่	เนื้อหา	จุดประสงค์	การเรียนรู้	กิจกรรม
				<p>ห้ามพูดว่าผิดหรือไม่ถูก แต่ให้พูดว่าทำตามครูอย่างนั้น</p> <p>4) เมื่อเด็กเล่นตีตพินบ่อยๆแล้วเวลาผ่านไปสักพักเด็กก็จะเกิดความอยากรู้ เมื่อเริ่มตีตพินถนัดแล้ว ก็จะเข้าสู่การเปิดใจรับความรู้ หรือภาษาครูเรียกว่ากระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะสอนการจับคอปินและวิธีวางนิ้วมือที่ขึ้นเสียง และตำแหน่งตีตพินที่ถูกต้อง</p>
3	<p>การฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีที่บ้าน อีสาน (พิน)</p>	<p>1) เพื่อให้นักเรียนรู้จักตัวโน้ตดนตรีที่บ้าน อีสานพิน</p> <p>2) เพื่อให้นักเรียนสามารถวางนิ้วมือบนตำแหน่งตัวโน้ต</p> <p>3) เพื่อให้นักเรียนสามารถตีตพินได้อย่างถูกต้อง</p>	<p>นักเรียนมีความรู้ในตัวโน้ต วิธีการอ่านตัวโน้ต และเทคนิคการอ่านจำตัวโน้ต การแปลเสียงดนตรีเป็นตัวโน้ตตามเทคนิคครูภูมิปัญญาไทย</p> <p>นักเรียนมีความเข้าใจ แล้วนำมาปฏิบัติในการตีตพินได้อย่างถูกต้อง</p>	<p>1) ครูเริ่มสอนเทคนิคการอ่านจำระดับเสียง โดยการพูดออกเสียงแล้วตีตให้ดู เช่น แต่(ลา) แต่(ลา) แต่(โต) แต่(เร) แต่(ลา) แต่(เร) แต่(โต) แล้วให้นักเรียนตีตจนครบทุกเสียงแล้ว ค่อยเพิ่มตัวโน้ตขึ้นอีก ใช้สื่อแบบฝึกอ่านจำตัวโน้ตและแบบฝึกไล่โน้ต</p> <p>2) เมื่อเด็กนักเรียนเริ่มเล่นได้ก็จะเกิดความชอบ อยากแสดงให้คนอื่นดูเพื่อให้เกิดการยอมรับ ชั้นนี้เด็กนักเรียนจะเกิดแรงจูงใจดีมาก ให้เด็กฝึกเล่นให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน ใช้สื่อพินอีสาน และตัวจำลองพินอีสาน</p> <p>3) เริ่มสอนลายเพลงที่เป็นแบบแผนให้จับเพลง เช่น ลายเตี้ยโขง ลายภูไท ฯลฯ แล้วค่อยเพิ่มลาย</p>

ที่	เนื้อหา	จุดประสงค์	การเรียนรู้	กิจกรรม
				<p>เพลงตามการพัฒนาความสามารถของเด็ก ใช้สื่อแบบฝึกไล่โน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) และโน้ตเพลงลายเต้ยโขง</p> <p>4) เมื่อครูฟังเด็กนักเรียนเล่นพิณแล้วสักพัก เขาเริ่มเล่นได้คล่องก็เรียกมาทดสอบด้วยการดีดพิณให้ครูฟัง เพื่อทดสอบความถูกต้อง แล้วเพิ่มเติมเทคนิควิธีการดีดที่ไพเราะขึ้นใช้สื่อดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)</p> <p>5)ครูใช้แบบบันทึกผลการทดสอบทักษะปฏิบัติ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทักษะการอ่านจำโน้ต(หู) - ทักษะการไล่โน้ต (ตา) - ทักษะการดีด(กล้ามเนื้อ) <p>1) เมื่อนักเรียนผ่านการเรียนรู้ตามแผนการสอนดนตรีพื้นบ้าน</p>
4	<p>การเข้าใจจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)</p>	<p>1)เพื่อให้ นักเรียนสามารถเข้าใจจังหวะพื้นฐานดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)</p> <p>2)เพื่อให้ นักเรียนสามารถนับจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)และปฏิบัติได้ถูกต้อง</p>	<p>นักเรียนที่จะเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ)จำเป็นต้องรู้จักจังหวะพื้นฐาน เพื่อนำไปปฏิบัติในการเข้าจังหวะดนตรีพื้นบ้านได้</p>	<p>(พิณ)สิ่งที่ต้องเพิ่มเติมให้กับนักเรียนที่ขาดไม่ได้คือ การนำไปใช้ โดยสามารถนำเสียงพิณเล่นเข้ากับจังหวะดนตรีพื้นบ้านได้ ครูใช้สื่อการสอนจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน กลองยาวอีสาน เครื่องเล่นพร้อมแผ่น VCD จังหวะกลอง ครูต้องปฏิบัติให้นักเรียนเป็นแบบอย่าง</p> <p>2) เมื่อครูสอนเสร็จแล้ว ให้บันทึกผลการทดสอบ ทักษะการเข้าใจจังหวะ</p>

**แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนจากครุภูมิปัญญาไทย
วิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)**

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ภาคเรียนที่ 2 / 2559

เรื่อง การเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) วันที่ 2560
จำนวน...1...ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) จำเป็นต้องให้นักเรียนนั่งฟังครูเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ด้วยความอยากรู้อยากเห็น อยากรู้การเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) เป็นเหมือนครู

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนมีความชอบในการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

2.2 จุดประสงค์นำทาง

2.2.1 นักเรียนชอบในเสียงเพลงที่ครูเล่นพิณให้ฟัง

2.2.2 นักเรียนเกิดแรงบันดาลใจอยากเล่นพิณได้เหมือนครู

3. กระบวนการจัดกิจกรรม

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนมานั่งรวมกันอย่างเป็นระเบียบ ครูนำพิณมาเล่นให้นักเรียนดู ครูเล่นพิณหลายเพลงง่ายๆ เช่น เพลงช้าง เพลงประกอบละครตั้งเรื่องนาคี

ขั้นฝึก

- ครูตั้งคำถามว่านักเรียนรู้จักเพลงนี้ไหม ครูเล่นเครื่องดนตรีอะไร คิดว่าเล่นยากไหม ไหนใครอยากเล่นบ้างเอ่ย

- เปิดโอกาสให้นักเรียนตอบคำถามและซักถามข้อข้องใจ

ขั้นสรุป

- สังเกตนักเรียนที่มีความสนใจได้จาก ท่าทาง รอยยิ้ม และนักเรียนที่ตั้งใจฟังแล้วเข้ามาใกล้

4. การวัดผลและประเมินผล

- สังเกตการแสดงความคิดเห็น
- สังเกตลักษณะท่าทางสนใจ รอยยิ้ม เสียงปรบมือ

5. อุปกรณ์/สื่อการสอน

- พินพื้นบ้านอีสาน ประเภทโปรง
- พินพื้นบ้านอีสาน ประเภทไฟฟ้า
- ตู้ขยายเสียง พร้อมสายต่อ

6. ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ..2...

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ภาคเรียนที่ 2 / 2559

เรื่อง การฝึกเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)เบื้องต้น วันที่ 2560
 จำนวน...1...ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การเรียนดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) จำเป็นต้องให้นักเรียนได้สัมผัสกับพิณจริง แล้วเรียนรู้วิธีการวางนิ้วมืออย่างถูกต้องจากครูที่เป็นแม่แบบในการเล่น เพื่อก่อให้เกิดเสียงที่ไพเราะ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนสามารถสัมผัสพิณและวางนิ้วมือได้ถูกต้อง

2.2 จุดประสงค์นำทาง

2.2.1 นักเรียนกล้าที่จะสัมผัสพิณด้วยความเต็มใจ

2.2.2 นักเรียนสามารถวางนิ้วมือตามครูสอนอย่างถูกต้อง

3. กระบวนการจัดกิจกรรม

ขั้นนำ

- เด็กนักเรียนที่เป็นเป้าหมายจากที่ครูสังเกตเห็น ก็จะทำให้ลองจับสัมผัสพิณ โดยจะให้จับที่ละคนครูสังเกตเห็นว่าเด็กมีความสนใจ ก็ชมยกยอให้กำลังใจ ว่าเขาเหมือนศิลปิน รูปหล่อแท้ ยกตัวอย่างดารา หรือ ศิลปินสมัยใหม่ แล้วหาข้อเปรียบเทียบ เทียบกับลูกศิษย์ที่เล่นพิณเก่งๆ เเล่าประมาณว่าแต่ก่อนลูกศิษย์คนนี้ใครจะคิดว่าจะเล่นเป็น ชี้เหร่ก็ชี้เหร่ แต่เดี๋ยวนี้หล่อเท่มากไปไหนก็มีแต่คนชื่นชม

ขั้นฝึก

- ครูเห็นนักเรียนเริ่มมีความสนใจมากขึ้นก็ให้ลองเอาปิ๊กติดพิณดู โดยบอกวิธีจับพิณอย่างไร แล้วให้นักเรียนติดพิณ พร้อมให้กำลังใจ เมื่อติดทุกครั้ง เอ้อๆๆ เยี่ยมๆๆ คี้กๆๆ โดยห้ามพูดว่าผิดหรือไม่ถูก แต่ให้พูดว่าทำตามครูอย่างนี้นะ

- เปิดโอกาสให้นักเรียนตอบคำถามและซักถามข้อข้องใจ

ขั้นสรุป

- เมื่อเด็กเล่นติดพันบ่อยๆแล้ว เวลาผ่านไปสักพักเด็กก็จะเกิดความอยากรู้เมื่อเริ่มติดพันหนักแล้ว ก็จะเข้าสู่การเปิดใจรับความรู้ หรือภาษาครูเรียกว่า กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะสอนการจับคอปืนและวิธีวางนิ้วมือที่ขึ้นเสียง และตำแหน่งติดพันที่ถูกต้อง

4. การวัดผลและประเมินผล

- สังเกตการแสดงความคิดเห็น
- สังเกตลักษณะท่าทางสนใจ รอยยิ้ม

5. อุปกรณ์/สื่อการสอน

- พืนพื้นบ้านอีสาน ประเภทโปร่ง
- ปืนติดพัน
- ตัวจำลองพืนอีสาน

6. ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ..3

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ภาคเรียนที่ 2 / 2559

เรื่อง การฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) วันที่ 2560
 จำนวน...6...ชั่วโมง

ตัวชี้วัด ศ 2.1 ป.4/4 อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล ใช้เวลาจำนวน 2 ชั่วโมง

ชั่วโมงที่ 1 เรื่อง การอ่านจำตัวโน้ต

1. สาระสำคัญ

การเรียนดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) จำเป็นต้องให้นักเรียนเข้าใจมีความใฝ่รู้ในตัวโน้ตสากล วิธีการอ่านตัวโน้ต และเทคนิคการท่องตัวโน้ต การแปลเสียงดนตรีเป็นตัวโน้ตตามเทคนิคครูภูมิปัญญาไทย

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

2.1.1 เพื่อให้นักเรียนรู้จักตัวโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

2.2 จุดประสงค์นำทาง

2.2.1 นักเรียนสามารถอ่านจำตัวโน้ตเพลงได้

3. กระบวนการจัดกิจกรรม

ขั้นนำ

- ครูเริ่มบอกเทคนิคการอ่านจำระดับเสียง โดยการพูดออกเสียงแล้วดีดให้ดู เช่น แต่ (ลา) แต่(ลา) แต่(โด) แต่(เร) แต่(ลา) แต่(เร) แต่(โด) แล้วให้นักเรียนอ่านออกเสียง ต่ำ กลาง สูงจนครบทุกเสียงแล้ว ค่อยเพิ่มตัวโน้ตขึ้นอีก ใช้สื่อแบบฝึกอ่านจำตัวโน้ต ครูสาธิตวิธีการอ่านให้เด็กนักเรียนดูและฟังเป็นแบบอย่าง

ขั้นฝึก

- เมื่อเด็กนักเรียนเริ่มเล่นได้ก็จะเกิดความชอบ อยากแสดงให้คนอื่นดูเพื่อให้เกิดการยอมรับ ขั้นนี้เด็กนักเรียนจะเกิดแรงจูงใจดีมาก ให้เด็กฝึกเล่นให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน ใช้สื่อแบบฝึก

อ่านตัวโน้ต เริ่มสอนลายเพลงที่เป็นแบบแผนให้จับเพลง เช่น ลายเตี้ยโขง แล้วค่อยเพิ่มลายเพลงตัวโน้ตตามการพัฒนาการอ่านจำของเด็ก

- เปิดโอกาสให้นักเรียนตอบคำถามและซักถามข้อข้องใจ

ขั้นสรุป

- เมื่อครูฟังเด็กนักเรียนอ่านจำตัวโน้ตแล้วสักพัก เขาเริ่มอ่านได้คล่อง ก็เรียกมาทดสอบด้วยการอ่านจำลายเตี้ยโขงให้ครูฟัง เพื่อทดสอบความถูกต้อง แล้วเพิ่มเติมเทคนิควิธีการอ่านจำใช้สื่อดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

4. การวัดผลและประเมินผล

แบบประเมินการอ่านตัวโน้ต

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	เสียงต่ำ		เสียงกลาง		เสียงสูง	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการอ่านตัวโน้ตด้วยการประเมินตามเกณฑ์การพิจารณาแล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับการพิจารณา

เกณฑ์การพิจารณา

ผ่าน = การใช้น้ำเสียง และการออกเสียงชัดเจน

ไม่ผ่าน = การใช้น้ำเสียงไม่ถูกต้อง และการออกเสียงไม่ชัดเจน

5. อุปกรณ์/สื่อการสอน

- แบบฝึกอ่านจำตัวโน้ต
- แบบฝึกการอ่านจำตัวโน้ตลายเพลงเตี้ยโขง

6. ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ชั่วโมงที่ 2 เรื่อง การอ่านจำตัวโน้ต

ขั้นนำ

- ครูออกเสียงการอ่านจำตัวโน้ตลายเตี้ยโขงย้าสามครั้ง แล้วให้นักเรียนอ่านพร้อมกันเพื่อทบทวน ใช้สื่อแบบฝึกอ่านจำตัวโน้ต

ขั้นฝึก

- เมื่อเด็กนักเรียนเริ่มอ่านได้ ครูสังเกตว่านักเรียนน่าจะอ่านจำได้ ก็ให้เก็บแบบฝึกอ่านจำตัวโน้ต แล้วแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆละ 5 คน แล้วให้ฝึกอ่านร่วมกันแต่ละกลุ่มโดยให้เพื่อนที่อ่านได้สอนเพื่อนที่ยังอ่านไม่ได้
- เปิดโอกาสให้นักเรียนตอบคำถามและซักถามข้อข้องใจ

ขั้นสรุป

- เมื่อครูฟังเด็กนักเรียนอ่านจำตัวโน้ตแล้วสักพัก ก็เรียกมาทดสอบทีละกลุ่มด้วยการอ่านจำลายเตี้ยโขงย้าให้ครูฟัง เพื่อทดสอบความถูกต้อง แล้วเพิ่มเติมเทคนิควิธีการอ่านจำตัวโน้ตดนตรีที่บ้าน

4. การวัดผลและประเมินผล

แบบวัดทักษะปฏิบัติในการอ่านตัวโน้ต

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	รวมคะแนน
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(5)

หมายเหตุ ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการอ่านตัวโน้ตด้วยการประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนนแล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับคะแนน
เกณฑ์การให้คะแนน

3. กระบวนการจัดกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 3)

ขั้นนำ

1) ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง ตำแหน่งของตัวโน้ตพิณพื้นบ้านอีสาน นักเรียนอยากรู้ไหม ว่าตำแหน่งตัวโน้ตของพิณอยู่บริเวณใดบ้างเอ่ย

2) นักเรียนร่วมกันสนทนา และร่วมกันสรุป ตำแหน่งของตัวโน้ตพิณพื้นบ้านอีสาน มี 7 ตัว ประกอบไปด้วย ตัวที่ 1 คือ โด, ตัวที่ 2 คือ เร, ตัวที่ 3 คือ มี, ตัวที่ 4 คือ ฟา, ตัวที่ 5 คือ ซอล , ตัวที่ 6 คือ ลา และตัวที่ 7 คือ ที

ขั้นสอน

1) ครูนำเสนอรูปแบบการเขียนตำแหน่งของตัวโน้ตพิณพื้นบ้านอีสาน ให้นักเรียนดู แล้วครูชี้บอกตำแหน่งของตัวโน้ต จากนั้นให้นักเรียนลองใช้นิ้วมือทั้งสองข้างขยับพร้อมกันตามครู อธิบายหลักการขยับมือทั้งสองข้างตามแบบของครู

2) ครูตั้งคำถาม นักเรียนเคยเห็นเขาเล่นพิณพื้นบ้านไหม นักเรียนคิดว่าเขาขยับมือที่ข้างนักเรียนคิดว่าเป็นใหม่ที่ต้องขยับมือสองข้างให้สัมพันธ์กัน นักเรียนช่วยกันตอบ

3) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยให้ร่วมกันฝึกการวางนิ้วมือและการขยับนิ้วมือทั้งสองข้างให้สัมพันธ์กัน แล้วนำมาแสดงหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนชม

4) ครูสังเกตการณ์ความสัมพันธ์ของมือทั้งสองข้างและขยับนิ้วมือของนักเรียนและให้คำแนะนำเพิ่มเติม หากมีข้อบกพร่องหรือเสนอแนะหลักการวางนิ้วที่ถูกต้อง

5) นักเรียนร่วมกันอภิปรายความสำคัญของตำแหน่งของตัวโน้ตและวางนิ้วมือบนตำแหน่งตัวโน้ต

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการวางนิ้วมือบนตำแหน่งตัวโน้ต โดยครูอธิบายสรุป ประโยชน์ของการวางนิ้วมือบนตำแหน่งตัวโน้ต และการทำงานการทำงานร่วมกันระหว่างมือซ้ายและมือขวา นำมาใช้กับนักเรียน พร้อมกับให้ใช้นิ้วมือตรงกับตัวโน้ต โดยใช้นิ้วด้านใช้สามนิ้วมือ ด้านซ้ายและด้านขวาจับนิ้วมือติดไปพร้อมกับการเปลี่ยนตัวโน้ตทุกครั้ง

4. การวัดและการประเมินผล

-แบบประเมินการทำงานร่วมกันระหว่างมือซ้ายและมือขวา

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	มือซ้าย		มือขวา	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการทำงานร่วมกันระหว่างมือซ้ายและมือขวาด้วยการประเมินตามเกณฑ์การพิจารณา แล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับการพิจารณา

เกณฑ์การพิจารณา

ผ่าน = การใช้นิ้วมือด้านซ้ายนิ้วจับเข้าหานิ้วไปตรงตามตัวโน้ต และมือขวาขยับสัมพันธ์กัน

ไม่ผ่าน = การใช้นิ้วมือด้านซ้ายนิ้วจับเข้าหานิ้วไปไม่ตรงตามตัวโน้ต และมือขวาขยับไม่สัมพันธ์กัน

5. สื่อ/อุปกรณ์

-แบบฝึกไล่ตัวโน้ตดนตรีพื้นบ้าน

-แบบจำลองตัวพิณ

ชั่วโมงที่ 4 เรื่อง การไล่ตัวโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

ตัวชี้วัด ศ 2.1 ป.4/4 อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล ใช้เวลาจำนวน 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

มุ่งเน้นทักษะปฏิบัติ คือ

- เพื่อให้นักเรียนขยับนิ้วมือตามเสียงของตัวโน้ตได้อย่างถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 4)

ขั้นนำ

1) ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การไล่ตัวโน้ตพิณพื้นบ้านอีสาน นักเรียนอยากรู้ใหม่ว่าตำแหน่งตัวโน้ตของพิณอยู่บริเวณใดบ้างเอ่ย

2) นักเรียนร่วมกันสนทนา และร่วมกันสรุป ตำแหน่งของตัวโน้ตพิณพื้นบ้านอีสาน มี 7 ตัว ประกอบไปด้วย ตัวที่ 1 คือ โด, ตัวที่ 2 คือ เร, ตัวที่ 3 คือ มี,ตัวที่ 4 คือ ฟา,ตัวที่ 5 คือ ซอล , ตัวที่ 6 คือ ลา และตัวที่ 7 คือ ที และการไล่ระดับเสียงให้ตรงตามตัวโน้ต

ขั้นสอน

1) ครูนำเสนอบนนิ้วมือบนตำแหน่งของตัวโน้ตพิณพื้นบ้านอีสาน ให้นักเรียนดู แล้วครูสาธิตการไล่ตัวโน้ตบนตำแหน่งของตัวโน้ต จากนั้นให้นักเรียนลองใช้นิ้วมือซ้ายวางบนตำแหน่งพิณจำลองขยับพร้อมกันตามครู อธิบายหลักการขยับมือทั้งสองข้างตามแบบของครู

- 2) ครูตั้งคำถาม นักเรียนเคยเห็นเขาเล่นพิณพื้นบ้านไหม นักเรียนคิดว่าเขาขยับมือก็ข้างนักเรียนคิดว่ามีความจำเป็นไหมที่ต้องขยับมือสองข้างให้สัมพันธ์กัน นักเรียนช่วยกันตอบ
- 3) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยให้ร่วมกันฝึกไล่ตัวโน้ตพิณ แล้วนำมาแสดงหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนดู
- 4) ครูสังเกตการณ์การฝึกไล่ตัวโน้ตของนักเรียนและให้คำแนะนำเพิ่มเติม หากมีข้อบกพร่องหรือเสนอแนะหลักการวางนิ้วที่ถูกต้อง
- 5) นักเรียนร่วมกันอภิปรายความสำคัญของการไล่ตัวโน้ตและวางนิ้วมือบนตำแหน่งตัวโน้ต

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการไล่ตัวโน้ตพิณให้ครบทั้ง 7 เสียง คือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที โดยครูอธิบายสรุปประโยชน์การไล่ตัวโน้ต และการวางนิ้วให้ถูกตำแหน่ง นำมาใช้กับนักเรียน พร้อมกับให้ใช้นิ้วมือตรงกับตัวโน้ตทุกครั้ง

4. การวัดและการประเมินผล

- แบบวัดทักษะปฏิบัติในการไล่ตัวโน้ต

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	รวมคะแนน
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(5)

หมายเหตุ ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการไล่ตัวโน้ตด้วยการประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนนแล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับคะแนน
เกณฑ์การให้คะแนน

ทักษะปฏิบัติ	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
การไล่ตัวโน้ต ดนตรี ที่บ้าน อีสาน(พิณ)	1. การวางนิ้ว มือถูก ตำแหน่ง 2. การใช้นิ้ว ถูกต้องกับ โน้ต 3. ไล่ตัวโน้ต อย่างคล่อง แคล่ว 4. ความสัมพันธ์ของมือ ทั้งสองข้าง	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ ระดับดีเยี่ยม จำนวน 3 ข้อ	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ ระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ ระดับดี จำนวน 1 ข้อ	ไม่มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ ระดับดีเยี่ยม

5. สื่อ/อุปกรณ์

- แบบฝึกไล่ตัวโน้ตดนตรีที่บ้าน
- แบบจำลองตัวพิณ

6. ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

ชั่วโมงที่ 5 เรื่อง การตีตพิณที่บ้านอีสาน
ตัวชี้วัด ศ 2.1 ป.4/4 อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล ใช้เวลาจำนวน 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การเรียนดนตรีที่บ้านอีสาน(พิณ) จำเป็นต้องให้นักเรียนเข้าใจในการขยับและวาง
นิ้วมือ ประกอบกับการตีตพิณให้ถูกต้องตามเทคนิคครูภูมิปัญญาไทย

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

2.1.1 เพื่อให้นักเรียนสามารถตีตพิณได้อย่างถูกต้อง

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	จับปิ๊กติด		การวางนิ้ว	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการจับปิ๊กและการติดตามตัวโน้ตด้วยการประเมินตามเกณฑ์การพิจารณา แล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับการพิจารณา

เกณฑ์การพิจารณา

ผ่าน = การจับปิ๊กติดถูกตำแหน่งติดตรงตามสายพิณที่กำหนดและการขยับนิ้วเปลี่ยนตัวโน้ตถูกต้อง

ไม่ผ่าน = การจับปิ๊กติดไม่ถูกตำแหน่งติดตรงตามสายพิณที่กำหนดและการขยับนิ้วเปลี่ยนตัวโน้ตไม่ถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 6)

ขั้นนำ

1) ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การตีพิณพื้นบ้านอีสานลายเพลงเต้ยโขง นักเรียนคิดว่าท่อนที่ 3 และ 4 อยาใหม่ ต้องตีอย่างไร

2) นักเรียนร่วมกันสนทนา และร่วมกันสรุป การตีพิณพื้นบ้านอีสานลายเต้ย โขง ท่อนที่ 1 และ 2 แล้วศึกษาท่อนที่ 3 และ 4 ด้วยการฝึกอ่านจำตัวโน้ตลายเพลงเต้ยโขง และการวางนิ้วมีอบนตำแหน่งคอพิณ

ขั้นสอน

1) ครูนำเสนอการวางนิ้วมีอบนตำแหน่งของตัวโน้ตพิณพื้นบ้านอีสานที่ฝึกติดด้วยลายเพลงเต้ยโขงท่อนที่ 3 และ 4 ให้นักเรียนดู แล้วครูสาธิตการตีตัวโน้ตลายเต้ยโขงทั้ง 4 ท่อน จากนั้นให้นักเรียนตีพิณแล้วขยับพร้อมกันตามครู อธิบายหลักการตีพิณของครู

2) ครูตั้งคำถาม นักเรียนคิดว่าการตีพิณลายเพลงเต้ยโขงท่อนที่ 3 และ 4 อยาใหม่ แล้วระหว่างท่อน 1 และท่อน 2 กับ ท่อน 3 กับ 4 อันไหนยากกว่ากัน นักเรียนช่วยกันตอบ

3) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยให้ร่วมกันฝึกตีตัวโน้ตลายเพลงเต้ยโขงท่อน 3 และ 4 แล้วนำมาแสดงหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนดู

4) ครูสังเกตการณ์การตีพิณของนักเรียนและให้คำแนะนำเพิ่มเติม หากมีข้อบกพร่องหรือเสนอแนะหลักการตีที่ถูกต้อง

5) นักเรียนร่วมกันอภิปรายความสำคัญของวงนั้วมือกับการตีตพินบนตำแหน่งตัวโน้ต

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการตีตพินลายเพลงเดี่ยวโขง ท่อนที่ 1 ถึง 4 โดยครูอธิบายสรุปตัวโน้ตที่ปรากฏและการวงนั้ว เพื่อการตีตที่ถูกต้อง พร้อมกับให้นักเรียนฝึกบ่อยๆถ้ามีเวลาว่าง

4. การวัดและการประเมินผล

- แบบวัดทักษะปฏิบัติในการตีตพินพื้นบ้านอีสาน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	รวมคะแนน
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(5)

หมายเหตุ ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการตีตพินพื้นบ้านอีสานด้วยการประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนน แล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับคะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ทักษะปฏิบัติ	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
การตีตดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิน)	1. การจับปิ๊กถูกตำแหน่ง 2. การวงนั้วถูกต้องตามเพลง 3. การตีตตัวโน้ตอย่างคล่องแคล่ว 4. ความชัดเจนของเสียงตัวโน้ต	มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม จำนวน 3 ข้อ	มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ	มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ระดับดี จำนวน 1 ข้อ	ไม่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม

5. สื่อ/อุปกรณ์

- แบบฝึกฉายเพลงเต๋ยโขง
- พินพื้นบ้านอีสาน ประเภทโปรง
- พินพื้นบ้านอีสาน ประเภทไฟฟ้า
- ตู้ขยายเสียง พร้อมสายต่อ

6. ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4...	ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ภาคเรียนที่ 2 / 2559	
เรื่อง การเข้าจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)	วันที่ 2560
จำนวน...1...ชั่วโมง	

ตัวชี้วัด ศ 2.1 ป.4/3 ระบุทิศทางการเคลื่อนที่ขึ้น - ลงง่าย ๆ ของทำนอง รูปแบบจังหวะและความเร็วของจังหวะในเพลงที่ฟัง

1. สาระสำคัญ

การเรียนดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) จำเป็นต้องให้นักเรียนเรียนรู้จังหวะพื้นฐาน เพื่อนำไปปฏิบัติในการเข้าจังหวะดนตรีพื้นบ้านได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

2.1.1 เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าใจจังหวะพื้นฐานดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

2.2 จุดประสงค์นำทาง

2.2.1 นักเรียนสามารถนับจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)และปฏิบัติได้ถูกต้อง

3. กระบวนการจัดกิจกรรม

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนฟังจังหวะกลองที่ครูตี ครูตั้งคำถามว่านักเรียนรู้ไหมว่ากลองที่ครูตีมีกี่เสียง แล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตอบคำถาม โดยครูไม่ได้บอกว่าจะถูกหรือผิด เพื่อให้เด็กกล้าที่จะตอบ

ขั้นฝึก

- เมื่อเด็กนักเรียนตอบคำถามสักพัก ให้แจกสื่อการสอนจังหวะดนตรีพื้นบ้าน แล้วเฉลยคำถามของครูโดยให้นักเรียนดูเอกสารประกอบ ครูเริ่มสอนวิธีการนับจังหวะ ฝึกท่องจำให้เข้าใจ พร้อมให้นักเรียนฝึกใช้มือตีสองพื้นเบาๆ เพื่อแยกเสียงตามครูสอน

- เปิดโอกาสให้นักเรียนตอบคำถามและซักถามข้อข้องใจ

ขั้นสรุป

- เมื่อครูฟังเด็กนักเรียนฝึกการท่อง และตีพื้นแทนกลอง ครูก็ตีกลองให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนมาทดสอบทีละคน ครูให้แบบวัดทักษะการเข้าจังหวะบันทึก

4. การประเมินผล

1) แบบประเมินการนับจังหวะดนตรีที่บ้านอีสาน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	จังหวะช้า		จังหวะปานกลาง		จังหวะเร็ว	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในนับจังหวะตามตัวโน้ตด้วยการประเมินตามเกณฑ์การพิจารณา แล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับการพิจารณา

เกณฑ์การพิจารณา

ผ่าน = การนับจังหวะถูกต้อง และการใช้มือฝ่ามือแทนเสียงกลองตีลงพื้นชัดเจนแม่นยำ

ไม่ผ่าน = การนับจังหวะไม่ถูกต้อง และการใช้มือฝ่ามือแทนเสียงกลองตีลงพื้นไม่ชัดเจน

2) แบบวัดทักษะปฏิบัติในการเข้าจังหวะดนตรีที่บ้านอีสาน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	รวมคะแนน
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(5)

หมายเหตุ ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการเข้าจังหวะดนตรีที่บ้านอีสานด้วยการประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนน แล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับคะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ทักษะปฏิบัติ	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
การเข้า จังหวะดนตรี ที่บ้าน อีสาน	1. การอ่านตัว โน้ตสัมพันธ์ กับจังหวะ 2. การวางฝ่า มือถูกต้อง ตามจังหวะ 3. การตีฝ่ามือ อย่าง	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ ระดับดีเยี่ยม จำนวน 3 ข้อ	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ ระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ ระดับดี จำนวน 1 ข้อ	ไม่มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ ระดับดีเยี่ยม

ทักษะปฏิบัติ	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
	คล่องแคล่ว 4. ความ ชัดเจนของ จังหวะกับตัว โน้ต				

5. สื่อ/อุปกรณ์

- เครื่องเล่น VCD
- กลางยาวอีสาน
- ตู้ขยายเสียง พร้อมสายต่อ
- แผ่น VCD จังหวะกลอง

6. ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

สื่อการสอนการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน

เรื่อง ตัวโน้ตและการอ่านโน้ต

1. การเขียนโน้ต มี 4 รูปแบบ

โด้	เร	มี	ฟา	ซอล	ลา	ที
ด	ร	ม	ฟ	ช	ล	ท
C	D	E	F	G	A	B
1	2	3	4	5	6	7

2. การออกเสียงอ่านตัวโน้ตดนตรีพื้นบ้าน

1) เสียงต่ำ

ตัวโน้ต	ม	ช	ล
การอ่านออกเสียง	หมี่	ช่อน	หล่า
สัญลักษณ์	ม	ช	ล

2) เสียงกลาง

ตัวโน้ต	ด	ร	ม	ฟ	ช	ล	ท
การอ่านออกเสียง	โด้	เร	มี	ฟา	ซอล	ลา	ที
สัญลักษณ์	ด	ร	ม	ฟ	ช	ล	ท

3) เสียงสูง

ตัวโน้ต	ด	ร	ม
การอ่านออกเสียง	โด้	เร	มี
สัญลักษณ์	ด	ร	ม

3. โน้ตเพลงและการอ่านโน้ตเพลง

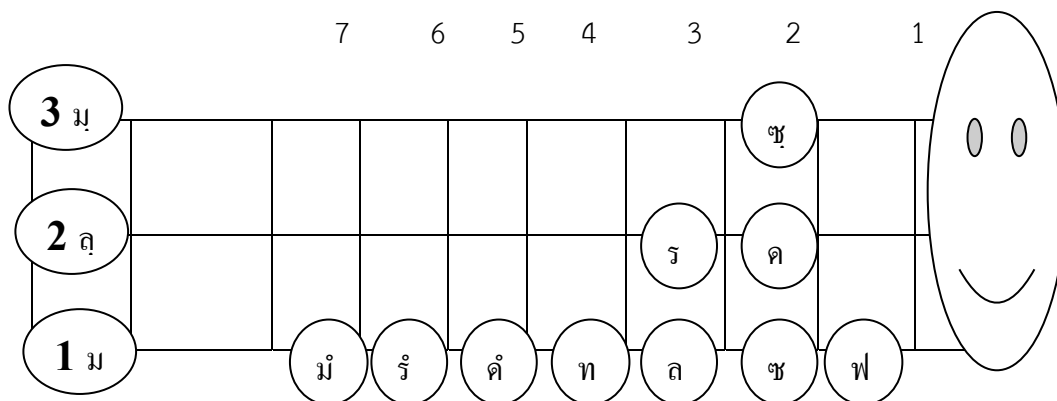
ลายเต้ยโขง (ในตาราง)

โน้ตเพลง	___ ล/_ซมล/_ซดล/_ซมล	___ ล/_ซมล/_ซดล/_ซมล	2
1			
การอ่านโน้ตเพลง	--- ลา/-ซอลมีลา/-ซอลโด้ลา/-ซอลมีลา	--- ลา/-ซอลมีลา/-ซอลโด้ลา/-ซอลมีลา	
โน้ตเพลง	_ _ ซม/_รตม/_รชม/_รดล	_ ตรม/รดชล/_ ตรม/รดชล	3 4
การอ่านโน้ตเพลง	--ซอลมี/-เรโด้มี/-เรซอลมี/-เรโด้หล่า	-โด้เรมี/เรโด้ช่อนลา/-โด้เรมี/เรโด้ช่อนลา	

สื่อการสอนการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

เรื่อง โน้ตพิณและการไล่ตัวโน้ตพิณ

1. ตัวโน้ตพิณ(แบบสายใหญ่/แบบสากล)

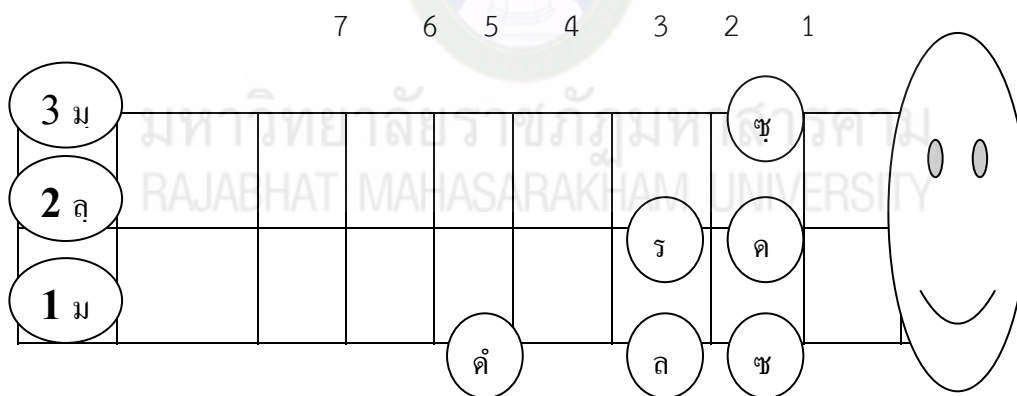

สายที่ 1 สายเปล่า เสียง มี (มี)

สายที่ 2 สายเปล่า เสียง หล่า (ล)

สายที่ 3 สายเปล่า เสียง หมี่ (ม)

2. การไล่โน้ตพิณ (ใช้โน้ตสายเดี่ยวโขง)

การไล่ คือ การฝึกให้ตาสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวของนิ้วมือ

วิธีการ คือ ใช้นิ้วหัวแม่มือจับกับนิ้วชี้(มือขวาที่จับปิ๊ก) กดพร้อมนิ้วขวาทุกครั้ง

นิ้วชี้ซ้ายกดที่ขึ้นเสียง = ช ด ช

นิ้วกลางซ้ายกดที่ขึ้นเสียง = ร ล

นิ้วนางซ้ายกดที่ขึ้นเสียง = ค

สื่อการสอนการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

เรื่อง การฝึกตีคอร์ดพิณตามตัวโน้ต

การฝึกตีคอร์ดเบื้องต้น (ลายเต้ยโขง)

ท่อนที่ 1 ___ ล/ ชมล/ ชคัล/ ชมล

6 5 4 3 2 1

ท่อนที่ 2 ___ ล/ ชมล/ ชคัล/ ชมล

ท่อนที่ 3 ___ ชม/ รดม/ รชม/ รดล

ท่อนที่ 4 ___ ดรม/รดชล/ _ดรม/รดชล

คำชี้แจง ครูผู้สอนต้องทำเป็นตัวอย่างให้นักเรียนทำตาม

สื่อการสอนการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

เรื่อง การเข้าจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน

1. การเข้าจังหวะในดนตรีพื้นบ้านอีสานมี 3 จังหวะพื้นฐาน ได้แก่

- 1.1 จังหวะภูไท (จังหวะช้า)
- 1.2 จังหวะเซ็ง (จังหวะปานกลาง)
- 1.3 จังหวะลำเพลิน/ลำซิ่ง/สามช่า (จังหวะเร็ว)

2. การนับจังหวะ ด้วยการใช้เสียงกลอง ปะ เป็ง ได้แก่

- 2.1 จังหวะภูไท (จังหวะช้า)

ปะ	ปะ	เป็ง	เป็ง	เป็ง	ปะ
----	----	------	------	------	----

มือซ้ายตี เสียง ปะ

มือขวาตี เสียง เป็ง

- 2.2 จังหวะเซ็ง (จังหวะปานกลาง) เล่นกับลายเต้ยโขง

ปะ	เป็ง	เป็ง	ปะ	เป็ง	เป็ง	เป็ง	ปะ	เป็ง	เป็ง
----	------	------	----	------	------	------	----	------	------

มือซ้ายตี เสียง ปะ

มือขวาตี เสียง เป็ง

- 2.3 จังหวะลำเพลิน (จังหวะเร็ว)

เป็ง	ปะ	เป็ง	เป็ง	เป็ง	ปะ	เป็ง	เป็ง	ปะ	เป็ง	เป็ง	ปะ	เป็ง	เป็ง
------	----	------	------	------	----	------	------	----	------	------	----	------	------

มือซ้ายตี เสียง ปะ

มือขวาตี เสียง เป็ง

คำชี้แจง เวลาสอนให้นักเรียนตีฝ่ามือลงพื้นแทนหน้ากลอง

2.แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามรูปแบบปกติ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านและการอ่านจำโน้ต

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) เพื่อให้นักเรียนรู้จักตัวโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)
- 2) เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงของตัวโน้ตได้
- 3) เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านจำตัวโน้ตได้

ชั่วโมงที่ 1 เรื่อง การอ่านตัวโน้ต

ตัวชี้วัด ศ 2.1 ป.4/4 อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล

ใช้เวลาจำนวน 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

มุ่งเน้นทักษะปฏิบัติ คือ

- 1) เพื่อให้นักเรียนรู้จักตัวโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)
- 2) เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงของตัวโน้ตได้

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 1)

ขั้นนำ

1) ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง ตัวโน้ตสากล ตัวโน้ตดนตรีไทย นักเรียนเคยรู้หรือไม่ ว่าตัวโน้ตมีกี่ตัว มีตัวอะไรบ้างเอ่ย

2) นักเรียนร่วมกันสนทนา และร่วมกันสรุป ตัวโน้ตสากลที่เราใช้ในดนตรีไทย มี 7 ตัว ประกอบไปด้วย ตัวที่ 1 คือ โด, ตัวที่ 2 คือ เร, ตัวที่ 3 คือ มี,ตัวที่ 4 คือ ฟา,ตัวที่ 5 คือ ซอล , ตัวที่ 6 คือ ลา และตัวที่ 7 คือ ที

ขั้นสอน

1) ครูนำเสนอรูปแบบการเขียนโน้ตให้นักเรียนดู แล้วครูอ่านออกเสียงให้นักเรียน ฟังครบทั้ง 4 รูปแบบ 3 รอบ จากนั้นให้นักเรียนอ่านตามครู อธิบายหลักการอ่านออกเสียงตามแบบ ของครู

2) ครูตั้งคำถาม ถ้าเราจะเอาตัวโน้ตทั้ง 4 รูปแบบ มาใช้กับดนตรีพื้นบ้านนักเรียน คิดว่าจะต้องใช้รูปแบบอะไรน่าจะเข้าใจง่าย นักเรียนเคยเห็นบ้างไหม นักเรียนช่วยกันตอบ

3) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยให้ร่วมกันเลือกรูปแบบการเขียนและอ่านตัวโน้ต ที่ นักเรียนชอบ แล้วนำมาอ่านหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนฟัง

4) ครูสังเกตการณ์อ่านออกเสียงของนักเรียนและให้คำแนะนำเพิ่มเติม หากมี ข้อบกพร่องหรือเสนอแนะหลักการอ่านที่ถูกต้อง

5) นักเรียนร่วมกันอภิปรายความสำคัญของการอ่านตัวโน้ตทั้ง 4 รูปแบบ และการออกเสียงของตัวโน้ต

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปหลักการอ่านตัวโน้ต โดยครูอธิบายสรุปประโยชน์ของการอ่านตัวโน้ต และการเขียนตัวโน้ตรูปแบบที่ 2 นำมาใช้กับนักเรียน เพราะมีความเหมาะสมที่จะ นำมาเขียนเป็นตัวโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน ทำให้สะดวกในการเขียนและนักเรียนเข้าใจง่าย และการออกเสียงต้องให้มีระดับเสียง ที่ถูกต้องด้วย

สื่อ/อุปกรณ์

-แบบฝึกการอ่านตัวโน้ตดนตรีพื้นบ้าน

การวัดและการประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
จุดประสงค์การเรียนรู้ มุ่งเน้นทักษะปฏิบัติ คือ 1) เพื่อให้นักเรียนรู้จักตัวโน้ตดนตรีพื้นฐานอีสาน(พิณ) 2) เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงของตัวโน้ตได้	พิจารณาจากความมั่นใจในการอ่านตัวโน้ต พิจารณาจากการออกเสียงอ่านตัวโน้ตตามเกณฑ์พิจารณา	แบบประเมิน แบบประเมิน

เครื่องมือ

-แบบประเมินการอ่านตัวโน้ต

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	เสียงต่ำ		เสียงกลาง		เสียงสูง	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการอ่านตัวโน้ตด้วยการประเมินตามเกณฑ์การพิจารณาแล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับผลการพิจารณา

เกณฑ์การพิจารณา

ผ่าน = การใช้น้ำเสียง และการออกเสียงชัดเจน

ไม่ผ่าน = การใช้น้ำเสียงไม่ถูกต้อง และการออกเสียงไม่ชัดเจน

ชั่วโมงที่ 2 เรื่อง การอ่านจำโน้ต

ตัวชี้วัด ศ 2.1 ป.4/4 อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล

ใช้เวลาจำนวน 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

มุ่งเน้นทักษะปฏิบัติ

- เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านจำตัวโน้ตได้

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 2)

ขั้นนำ

1) ครูถามนักเรียน ตัวโน้ตสากลที่เราใช้ในดนตรีพื้นบ้าน มี 7 ตัว และการออกเสียงระดับเสียงของตัวโน้ตมีความจำเป็นหรือไม่ ที่ต้องรู้เทคนิควิธีการท่องจำตัวโน้ต

2) ครูสนทนาเรื่อง การท่องจำตัวโน้ต มีความจำเป็นมากในดนตรีพื้นบ้านอีสาน เพราะต้องมีการนำไปใช้ในการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ต้องมีการจำและเข้าใจในตัวโน้ตถึงจะนำไปใช้ได้

ขั้นสอน

1) ครูนำเสนอรูปแบบฝึกอ่านจำโน้ตอย่างง่าย ใช้ลายเพลงเต้ยโขงให้นักเรียนดู แล้วครูอ่านออกเสียงให้นักเรียนฟัง 5 รอบ จากนั้นให้นักเรียนท่องตามครู แล้วนักเรียนท่องพร้อมกัน อธิบายหลักการท่องการออกเสียง ท่วงทำนอง ตามแบบของครู

2) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยให้ร่วมกันฝึกอ่านจำตัวโน้ตลายเพลงเต้ยโขงที่นักเรียนเข้าใจ ให้เพื่อนที่ท่องได้แล้วร่วมกันออกเสียงพร้อมๆกัน

4) ครูสังเกตการณ์ท่องออกเสียงของนักเรียนและให้คำแนะนำเพิ่มเติม หากมีข้อบกพร่องหรือเสนอแนะหลักการท่องที่ถูกต้อง

5) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอการอ่านจำตัวโน้ตลายเพลงเต้ยโขงหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนฟัง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปหลักการอ่านจำตัวโน้ต โดยครูอธิบายสรุปประโยชน์ของการท่องจำ ที่นำมาใช้กับนักเรียน เพราะหลักการอ่านจำมีความจำเป็นมากสำหรับผู้ที่จะเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน

สื่อ/อุปกรณ์

-แบบฝึกการอ่านจำตัวโน้ตลายเพลงเต้ยโขง

การวัดและการประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
จุดประสงค์การเรียนรู้ มุ่งเน้นทักษะปฏิบัติ คือ - เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านจำ ตัวโน้ตได้	สังเกตจากการอ่านตัวโน้ตตาม เกณฑ์คะแนน	แบบวัดทักษะปฏิบัติ

เครื่องมือ

- แบบวัดทักษะปฏิบัติในการอ่านตัวโน้ต

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	รวมคะแนน
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(5)

หมายเหตุ ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการอ่านตัวโน้ตด้วยการประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนน
แล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับคะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ทักษะปฏิบัติ	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
การท่องตัว โน้ตลาย เต๋ยโขง	1. จำตัวโน้ต ได้ทั้ง 4 ท่อน 2. มีความ มั่นใจอ่านได้ อย่างราบรื่น 3. การออก เสียงถูกต้อง 4. การอ่านถูก ท่วงทำนอง	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ ระดับดีเยี่ยม จำนวน 3 ข้อ	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ ระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ ระดับดี จำนวน 1 ข้อ	ไม่มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ ระดับดีเยี่ยม

ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การไล่ตัวโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกตำแหน่งของตัวโน้ตได้
- 2) เพื่อให้นักเรียนวางนิ้วมือบนตำแหน่งของตัวโน้ตได้อย่างถูกต้อง
- 3) เพื่อให้นักเรียนขยับนิ้วมือตามเสียงของตัวโน้ตได้อย่างถูกต้อง

ชั่วโมงที่ 1 เรื่อง การวางนิ้วมือ

ตัวชี้วัด ศ 2.1 ป.4/4 อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล

ใช้เวลาจำนวน 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

มุ่งเน้นทักษะปฏิบัติ คือ

- 1) เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกตำแหน่งของตัวโน้ตได้
- 2) เพื่อให้นักเรียนวางนิ้วมือบนตำแหน่งตัวโน้ตได้อย่างถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 1)

ขั้นนำ

1) ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง ตำแหน่งของตัวโน้ตพิณพื้นบ้านอีสาน นักเรียนอยากรู้ไหม ว่าตำแหน่งตัวโน้ตของพิณอยู่บริเวณใดบ้างเอ่ย

2) นักเรียนร่วมกันสนทนา และร่วมกันสรุป ตำแหน่งของตัวโน้ตพิณพื้นบ้านอีสาน มี 7 ตัว ประกอบไปด้วย ตัวที่ 1 คือ โด, ตัวที่ 2 คือ เร, ตัวที่ 3 คือ มี, ตัวที่ 4 คือ ฟา, ตัวที่ 5 คือ ซอล, ตัวที่ 6 คือ ลา และตัวที่ 7 คือ ที

ขั้นสอน

1) ครูนำเสนอรูปแบบการเขียนตำแหน่งของตัวโน้ตพิณพื้นบ้านอีสาน ให้นักเรียนดู แล้วครูชี้บอกตำแหน่งของตัวโน้ต จากนั้นให้นักเรียนลองใช้นิ้วมือทั้งสองข้างขยับพร้อมกันตามครู อธิบายหลักการขยับมือทั้งสองข้างตามแบบของครู

2) ครูตั้งคำถาม นักเรียนเคยเห็นเขาเล่นพิณพื้นบ้านไหม นักเรียนคิดว่าเขาขยับมือที่ข้างนักเรียนคิดว่ามีความจำเป็นไหมที่ต้องขยับมือสองข้างให้สัมพันธ์กัน นักเรียนช่วยกันตอบ

3) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยให้ร่วมกันฝึกการวางนิ้วมือและการขยับนิ้วมือทั้งสองข้างให้สัมพันธ์กัน แล้วนำมาแสดงหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนชม

4) ครูสังเกตการณ์ความสัมพันธ์ของมือทั้งสองข้างและขยับนิ้วมือของนักเรียนและให้คำแนะนำเพิ่มเติม หากมีข้อบกพร่องหรือเสนอแนะหลักการวางนิ้วที่ถูกต้อง

5) นักเรียนร่วมกันอภิปรายความสำคัญของตำแหน่งของตัวโน้ตและวางนิ้วมือบนตำแหน่งตัวโน้ต

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการวางนิ้วมือบนตำแหน่งตัวโน้ต โดยครูอธิบายสรุปประโยชน์ของการวางนิ้วมือบนตำแหน่งตัวโน้ต และการทำงานการทำงานร่วมกันระหว่างมือซ้ายและมือขวา นำมาใช้กับนักเรียน พร้อมกับให้ใช้นิ้วมือตรงกับตัวโน้ต โดยใช้นิ้วด้านใช้สามนิ้วมือ ด้านซ้ายและด้านขวาจับนิ้วมือติดไปพร้อมกับการเปลี่ยนตัวโน้ตทุกครั้ง

สื่อ/อุปกรณ์

- แบบฝึกไล่ตัวโน้ตดนตรีพื้นฐาน
- แบบจำลองตัวพิณ

การวัดและการประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
จุดประสงค์การเรียนรู้ มุ่งเน้นทักษะปฏิบัติ คือ 1) เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกตำแหน่งของตัวโน้ตได้ 2) เพื่อให้นักเรียนวางนิ้วมือบนตำแหน่งตัวโน้ตได้อย่างถูกต้อง	พิจารณาจากความมั่นใจในการบอกตำแหน่งของตัวโน้ต พิจารณาจากการทำงานร่วมกันระหว่างมือซ้ายและมือขวา	แบบประเมิน แบบประเมิน

เครื่องมือ

- แบบประเมินการทำงานร่วมกันระหว่างมือซ้ายและมือขวา

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	มือซ้าย		มือขวา	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการทำงานร่วมกันระหว่างมือซ้ายและมือขวาด้วยการประเมินตามเกณฑ์การพิจารณา แล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับผลการพิจารณา

เกณฑ์การพิจารณา

ผ่าน = การใช้นิ้วมือด้านซ้ายนิ้วจิบเข้าหานิ้วโป้งตรงตามตัวโน้ต และมีมือขวาขยับสัมพันธ์กัน

ไม่ผ่าน = การใช้นิ้วมือด้านซ้ายนิ้วจิบเข้าหานิ้วโป้งไม่ตรงตามตัวโน้ต และมีมือขวาขยับไม่สัมพันธ์กัน

ชั่วโมงที่ 2 เรื่อง การไล่ตัวโน้ต

ตัวชี้วัด ศ 2.1 ป.4/4 อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล

ใช้เวลาจำนวน 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

มุ่งเน้นทักษะปฏิบัติ คือ

- เพื่อให้นักเรียนขยับนิ้วมือตามเสียงของตัวโน้ตได้อย่างถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 2)

ขั้นนำ

1) ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การไล่ตัวโน้ตพิณพื้นบ้านอีสาน นักเรียนอยากรู้ไหม ว่าตำแหน่งตัวโน้ตของพิณอยู่บริเวณใดบ้างเอ่ย

2) นักเรียนร่วมกันสนทนา และร่วมกันสรุป ตำแหน่งของตัวโน้ตพิณพื้นบ้านอีสาน มี 7 ตัว ประกอบไปด้วย ตัวที่ 1 คือ โด, ตัวที่ 2 คือ เร, ตัวที่ 3 คือ มี, ตัวที่ 4 คือ ฟา, ตัวที่ 5 คือ ซอล, ตัวที่ 6 คือ ลา และตัวที่ 7 คือ ที และการไล่ระดับเสียงให้ตรงตามตัวโน้ต

ขั้นสอน

1) ครูนำเสนอวางนิ้วมือบนตำแหน่งของตัวโน้ตพิณพื้นบ้านอีสาน ให้นักเรียนดู แล้วครูสาธิตการไล่ตัวโน้ตบนตำแหน่งของตัวโน้ต จากนั้นให้นักเรียนลองใช้นิ้วมือซ้ายวางบนตำแหน่งพิณจำลองขยับพร้อมกันตามครู อธิบายหลักการขยับมือทั้งสองข้างตามแบบของครู

2) ครูตั้งคำถาม นักเรียนเคยเห็นเขาเล่นพิณพื้นบ้านไหม นักเรียนคิดว่าเขาขยับมือที่ข้างนักเรียนคิดว่าเป็นใหม่ที่ต้องขยับมือสองข้างให้สัมพันธ์กัน นักเรียนช่วยกันตอบ

3) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยให้ร่วมกันฝึกไล่ตัวโน้ตพิณ แล้วนำมาแสดงหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนดู

4) ครูสังเกตการณ์การฝึกไล่ตัวโน้ตของนักเรียนและให้คำแนะนำเพิ่มเติม หากมีข้อบกพร่องหรือเสนอแนะหลักการวางนิ้วที่ถูกต้อง

5) นักเรียนร่วมกันอภิปรายความสำคัญของการไล่ตัวโน้ตและวางนิ้วมือบนตำแหน่งตัวโน้ต

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการไล่ตัวโน้ตพัฒนาให้ครบทั้ง 7 เสียง คือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที โดยครูอธิบายสรุปประโยชน์การไล่ตัวโน้ต และการวางนิ้วให้ถูกตำแหน่ง นำมาใช้กับนักเรียน พร้อมกับให้ใช้นิ้วมือตรงกับตัวโน้ตทุกครั้ง

สื่อ/อุปกรณ์

- แบบฝึกไล่ตัวโน้ตดนตรีพื้นบ้าน
- แบบจำลองตัวพัฒนา

การวัดและการประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
จุดประสงค์การเรียนรู้ มุ่งเน้นทักษะปฏิบัติ คือ -เพื่อให้นักเรียนขยับนิ้วมือตามเสียงของตัวโน้ตได้อย่างถูกต้อง	พิจารณาจากการวางนิ้วมือตรงกับตำแหน่งของการไล่ตัวโน้ต	แบบประเมิน

เครื่องมือ

- แบบวัดทักษะปฏิบัติในการไล่ตัวโน้ต

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	รวมคะแนน
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(5)

หมายเหตุ ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการไล่ตัวโน้ตด้วยการประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนนแล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับคะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ทักษะปฏิบัติ	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
การไล่อัดตัวโน้ต ดนตรี พื้นบ้าน อีสาน(พิณ) อีสาน(พิณ)	1. การวางนิ้ว มือถูก ตำแหน่ง 2. การใช้นิ้ว ถูกต้องกับ โน้ต 3. ไล่อัดตัวโน้ต อย่างคล่อง แคล่ว 4. ความสัมพันธ์ของมือ ทั้งสองข้าง	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ ระดับดีเยี่ยม จำนวน 3 ข้อ	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ ระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ	มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ ระดับดี จำนวน 1 ข้อ	ไม่มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ ระดับดีเยี่ยม

ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การตีพิมพ์นบ้านอีสาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) เพื่อให้นักเรียนจับและวางนิ้วมือได้อย่างถูกต้อง
- 2) เพื่อให้นักเรียนสามารถตีพิมพ์ได้อย่างถูกต้อง
- 3) นักเรียนสามารถจัดเก็บและดูแลรักษาพิมพ์ได้อย่างถูกต้อง

ระยะที่ 1 เรื่อง การตีพิมพ์นบ้านอีสาน

ตัวชี้วัด ศ 2.1 ป.4/4 อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล
ใช้เวลาจำนวน 3 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

มุ่งเน้นทักษะปฏิบัติ คือ

- 1) เพื่อให้นักเรียนจับและวางนิ้วมือได้อย่างถูกต้อง
- 2) เพื่อให้นักเรียนสามารถตีพิมพ์ได้อย่างถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 1)

ขั้นนำ

1) ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การจับและการวางนิ้วมือบนตำแหน่งคอปิณ
พื้นบ้านอีสาน นักเรียนอยากรู้ไหม ว่าวิธีที่ถูกต้องจะทำอย่างไร

2) นักเรียนร่วมกันสนทนา และร่วมกันสรุป ตำแหน่งของตัวโน้ตพิมพ์นบ้านอีสาน
ด้วยการฝึกอ่านจำตัวโน้ตลายเพลงเต้ยโขง และการจับและการวางนิ้วมือบนตำแหน่งคอปิณ

ขั้นสอน

1) ครูนำเสนอวางนิ้วมือบนตำแหน่งของตัวโน้ตพิมพ์นบ้านอีสานที่ฝึกตีด้วยลาย
เพลงเต้ยโขงให้นักเรียนดู แล้วครูสาธิตการตีบนตำแหน่งของตัวโน้ต จากนั้นให้นักเรียนตีพิมพ์แล้ว
ขยับพร้อมกันตามครู อธิบายหลักการตีพิมพ์ของครู

2) ครูตั้งคำถาม นักเรียนเคยเห็นเขาเล่นพิมพ์นบ้านไหม นักเรียนคิดว่าเขาตี
อย่างไร นักเรียนช่วยกันตอบ

3) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยให้ร่วมกันฝึกตีตัวโน้ตลายเพลงเต้ยโขง แล้วนำมา
แสดงหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนดู

4) ครูสังเกตการณ์การตีพิมพ์ของนักเรียนและให้คำแนะนำเพิ่มเติม หากมี
ข้อบกพร่องหรือเสนอแนะหลักการตีพิมพ์ที่ถูกต้อง

5) นักเรียนร่วมกันอภิปรายความสำคัญของการจับและวางนิ้วมือกับการตีพิมพ์น
ตำแหน่งตัวโน้ต

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการตีตพินลายเพลงเตัยโจง ท่อนที่ 1 โดยครูอธิบายสรุปตัวโน้ตที่ปรากฏและการวางนิ้ว เพื่อการตีตที่ถูกต้อง พร้อมกับให้นักเรียนฝึกบ่อยๆถ้ามีเวลาว่าง

สื่อ/อุปกรณ์

- แบบฝึกลายเพลงเตัยโจง
- พินพื้นบ้านอีสาน ประเภทโปรง
- พินพื้นบ้านอีสาน ประเภทไฟฟ้า
- ตู้ขยายเสียง พร้อมสายต่อ

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 2)

ขั้นนำ

1) ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การตีตพินพื้นบ้านอีสานลายเพลงเตัยโจง นักเรียนทำอย่างไรท่อนที่ 2 มาฝึกทักษะปฏิบัติพร้อมกันดีไหม

2) นักเรียนร่วมกันสนทนา และร่วมกันสรุป การตีตพินพื้นบ้านอีสานลายเพลงเตัยโจงในท่อนที่ 1 ทบทวนพร้อมๆกัน

ขั้นสอน

1) ครูนำเสนอวางนิ้วมือบนตำแหน่งของตัวโน้ตพินพื้นบ้านอีสานที่ฝึกตีตด้วยลายเพลงเตัยโจงให้นักเรียนดู แล้วครูสาธิตการตีตบนตำแหน่งของตัวโน้ตในท่อนที่ 2 จากนั้นให้นักเรียนตีตพินแล้วขยับพร้อมกันตามครู อธิบายหลักการตีตพินของครู

2) ครูตั้งคำถาม นักเรียนคิดว่าเล่นพินพื้นบ้านยากไหม นักเรียนคิดอย่างไร นักเรียนช่วยกันตอบ

3) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยให้ร่วมกันฝึกตีตตัวโน้ตลายเพลงเตัยโจงทั้งท่อนที่ 1 และ ท่อนที่ 2 แล้วนำมาแสดงหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนดู

4) ครูสังเกตการณ์การตีตพินของนักเรียนและให้คำแนะนำเพิ่มเติม หากมีข้อบกพร่องหรือเสนอแนะหลักการตีตที่ถูกต้อง

5) นักเรียนร่วมกันอภิปรายความสำคัญของการจับและวางนิ้วมือกับการตีตพินบนตำแหน่งตัวโน้ต

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการตีตพินลายเพลงเตัยโจง ท่อนที่ 1 และ 2 โดยครูอธิบายสรุปตัวโน้ตที่ปรากฏและการวางนิ้ว เพื่อการตีตที่ถูกต้อง พร้อมกับให้นักเรียนฝึกบ่อยๆถ้ามีเวลาว่าง

สื่อ/อุปกรณ์

- แบบฝึกกลายเพลงเต้ยโขง
 - พินพื้นบ้านอีสาน ประเภทโปรง
 - พินพื้นบ้านอีสาน ประเภทไฟฟ้า
 - ตู้ขยายเสียง พร้อมสายต่อ
- กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 3)

ขั้นนำ

- 1) ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การตีพิมพ์พื้นบ้านอีสานกลายเพลงเต้ยโขง นักเรียนคิดว่าท่อนที่ 3 และ 4 อยาไหม ต้องตีอย่างไร
- 2) นักเรียนร่วมกันสนทนา และร่วมกันสรุป การตีพิมพ์พื้นบ้านอีสานกลายเต้ยโขง ท่อนที่ 1 และ 2 แล้วศึกษาท่อนที่ 3 และ 4 ด้วยการฝึกอ่านจำตัวโน้ตกลายเพลงเต้ยโขง และการจับและการวางนิ้วมือบนตำแหน่งคอปิน

ขั้นสอน

- 1) ครูนำเสนอการวางนิ้วมือบนตำแหน่งของตัวโน้ตพิมพ์พื้นบ้านอีสานที่ฝึกตีด้วยกลายเพลงเต้ยโขงท่อนที่ 3 และ 4 ให้นักเรียนดู แล้วครูสาธิตการตีตัวโน้ตกลายเต้ยโขงทั้ง 4 ท่อน จากนั้นให้นักเรียนตีพิมพ์แล้วช่วยพร้อมกันตามครู อธิบายหลักการตีพิมพ์ของครู
- 2) ครูตั้งคำถาม นักเรียนคิดว่าตีพิมพ์กลายเพลงเต้ยโขงท่อนที่ 3 และ 4 อยาไหม แล้วระหว่างท่อน 1 และท่อน 2 กับ ท่อน 3 กับ 4 อันไหนยากกว่ากัน นักเรียนช่วยกันตอบ
- 3) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยให้ร่วมกันฝึกตีตัวโน้ตกลายเพลงเต้ยโขงท่อน 3 และ 4 แล้วนำมาแสดงหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนดู
- 4) ครูสังเกตการณ์การตีพิมพ์ของนักเรียนและให้คำแนะนำเพิ่มเติม หากมีข้อบกพร่องหรือเสนอแนะหลักการตีที่ถูกต้อง
- 5) นักเรียนร่วมกันอภิปรายความสำคัญของการวางนิ้วมือกับการตีพิมพ์บนตำแหน่งตัวโน้ต

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการตีพิมพ์กลายเพลงเต้ยโขง ท่อนที่ 1 ถึง 4 โดยครูอธิบายสรุปตัวโน้ตที่ปรากฏและการวางนิ้ว เพื่อการตีที่ถูกต้อง พร้อมกับให้นักเรียนฝึกบ่อยๆถ้ามีเวลาว่าง

สื่อ/อุปกรณ์

- แบบฝึกกลายเพลงเต้ยโขง
- พินพื้นบ้านอีสาน ประเภทโปรง

-พิณพื้นบ้านอีสาน ประเภทไฟฟ้า

-ผู้ขยายเสียง พร้อมสายต่อ

ระยะที่ 2 เรื่อง การจัดเก็บและดูแลรักษาพิณพื้นบ้านอีสาน

ตัวชี้วัด ศ 2.1 ป.4/4 อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล

ใช้เวลาจำนวน 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

- นักเรียนสามารถจัดเก็บและดูแลรักษาพิณได้อย่างถูกต้อง
- กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 1)

ขั้นนำ

1) ครูสนทนากับนักเรียน จัดเก็บและดูแลรักษาพิณพื้นบ้านอีสาน นักเรียนอยากรู้ไหม ว่าวิธีที่ถูกต้องจะอย่างไร

2) นักเรียนร่วมกันสนทนา และร่วมกันสรุป จัดเก็บและดูแลรักษาพิณพื้นบ้านอีสาน ด้วยการศึกษาข้อปฏิบัติ และการแนะนำของครู

ขั้นสอน

1) ครูนำเสนอการจัดเก็บและการดูแลรักษาพิณพื้นบ้านอีสาน จากนั้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติให้ถูกต้อง อธิบายหลักการปฏิบัติจัดเก็บและการดูแลรักษาของครู

2) ครูตั้งคำถาม นักเรียนเคยเห็นเขาจัดเก็บและการดูแลรักษาพิณพื้นบ้านไหม นักเรียนคิดว่าเขาดีอย่างไร นักเรียนช่วยกันตอบ

3) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยให้ร่วมกันฝึกตีต๋อโน้ตลายเพลงเต้ยโขง แล้วนำมาแสดงหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนดู

4) ครูสังเกตการณ์การจัดเก็บและการดูแลรักษาของนักเรียนและให้คำแนะนำเพิ่มเติม หากมีข้อบกพร่องหรือเสนอแนะหลักการจัดเก็บและการดูแลรักษาที่ถูกต้อง

5) นักเรียนร่วมกันอภิปรายความสำคัญของการจัดเก็บและการดูแลรักษาพิณพื้นบ้านอีสาน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการตีต๋อโน้ตลายเพลงเต้ยโขง ท่อนที่ 1 โดยครูอธิบายสรุปตัวโน้ตที่ปรากฏและการวางนิ้ว เพื่อการตีที่ถูกต้อง พร้อมกับให้นักเรียนฝึกบ่อยๆถ้ามีเวลาว่าง

สื่อ/อุปกรณ์

-พิณพื้นบ้านอีสาน ประเภทโปร่ง

หมายเหตุ ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการตีตัพณพื้นบ้านอีสานด้วยการประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนน แล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับคะแนน
เกณฑ์การให้คะแนน

ทักษะปฏิบัติ	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
การตีตดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)	1. การจับปิ๊กถูกตำแหน่ง 2. การวางนิ้วถูกต้องตามเพลง 3. การตีตตัวโน้ตอย่างคล่องแคล่ว 4. ความชัดเจนของเสียงตัวโน้ต	มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ระดับดีเยี่ยมจำนวน 3 ข้อ	มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ระดับดีมากจำนวน 2 ข้อ	มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ระดับดีจำนวน 1 ข้อ	ไม่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม

ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....
.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การเข้าจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) เพื่อให้ นักเรียนสามารถรู้จักจังหวะพื้นฐานดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)
- 2) เพื่อให้ นักเรียนสามารถนับจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)และปฏิบัติได้ถูกต้อง

ชั่วโมงที่ 1 เรื่อง จังหวะพื้นฐานดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

ตัวชี้วัด ศ 2.1 ป.4/3 ระบุทิศทาง การเคลื่อนที่ขึ้น – ลงง่าย ๆ ของทำนอง รูปแบบจังหวะและ ความเร็วของจังหวะในเพลงที่ฟัง ใช้เวลาจำนวน 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

มุ่งเน้นทักษะปฏิบัติ คือ

- เพื่อให้ นักเรียนสามารถรู้จักจังหวะพื้นฐานดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 1)

ขั้นนำ

- 1) ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง จังหวะพื้นฐานดนตรีพื้นบ้านอีสาน นักเรียนอยากรู้ไหม ว่ามีจังหวะอะไรบ้างที่นักเรียนเคยได้ยิน
- 2) นักเรียนร่วมกันสนทนา และร่วมกันสรุป จังหวะพื้นฐานดนตรีพื้นบ้านอีสาน ที่เคยเห็นคือจังหวะเร็ว ปานกลาง และช้า แต่ยังไม่รู้ว่าเขาฟังจังหวะอย่างไร

ขั้นสอน

- 1) ครูนำเสนอจังหวะพื้นฐานดนตรีพื้นบ้านอีสานให้นักเรียนดู แล้วครูสาธิตการตีฝ่ามือบนพื้น จากนั้นให้นักเรียนตีฝ่ามือลงพื้นขยับพร้อมกันตามครู อธิบายหลักการตีจังหวะของครู
- 2) ครูตั้งคำถาม นักเรียนเคยเห็นเขาดีกลองไหมบ้านใหม่ นักเรียนคิดว่าเขาตีอย่างไร นักเรียนช่วยกันตอบ
- 3) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยให้ร่วมกันฝึกจังหวะตามแบบฝึกจังหวะที่ครูแจกให้ แล้วนำมาแสดงหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนดู
- 4) ครูสังเกตการณ์การตีจังหวะพื้นฐานดนตรีพื้นบ้านของนักเรียนและให้คำแนะนำเพิ่มเติม หากมีข้อบกพร่องหรือเสนอแนะหลักการตีที่ถูกต้อง
- 5) นักเรียนร่วมกันอภิปรายความสำคัญของจังหวะพื้นฐานดนตรีพื้นบ้านอีสาน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปจังหวะพื้นฐานดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยครูอธิบายสรุปคือ จังหวะที่ใช้ในดนตรีพื้นบ้านอีสานมี 3 จังหวะคือ จังหวะช้า จังหวะปานกลาง และจังหวะเร็ว

โดยลายเพลงเดี่ยวของที่นักเรียนฝึกนั้นใช้จังหวะปานกลาง พร้อมกับตีจังหวะให้นักเรียนดูและอ่าน
ลายเพลงเดี่ยวของให้นักเรียนฟัง

สื่อ/อุปกรณ์

- เครื่องเล่น VCD
- กลางยาวอีสาน
- ตู้ขยายเสียง พร้อมสายต่อ
- แผ่น VCD จังหวะกลอง

การประเมินผล

- แบบประเมินการนับจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	จังหวะช้า		จังหวะปานกลาง		จังหวะเร็ว	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในนับจังหวะตามตัวโน้ตด้วยการประเมินตามเกณฑ์การ
พิจารณา แล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับผลการพิจารณา

เกณฑ์การพิจารณา

ผ่าน = การนับจังหวะถูกต้อง และการใช้มือฝ่ามือแทนเสียงกลองตีลงพื้นชัดเจนแม่นยำ

ไม่ผ่าน = การนับจังหวะไม่ถูกต้อง และการใช้มือฝ่ามือแทนเสียงกลองตีลงพื้นไม่ชัดเจน

ชั่วโมงที่ 2 เรื่อง การนับจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

ตัวชี้วัด ศ 2.1 ป.4/3 ระบุทิศทางการเคลื่อนที่ขึ้น – ลงง่าย ๆ ของทำนอง รูปแบบจังหวะและ
ความเร็วของจังหวะในเพลงที่ฟัง ใช้เวลาจำนวน 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

มุ่งเน้นทักษะปฏิบัติ คือ

- เพื่อให้นักเรียนสามารถนับจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)และปฏิบัติได้ถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 2)

ชั้นนำ

1) ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การนับจังหวะดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) นักเรียน
อยากรู้ไหม ว่าวิธีที่ถูกต้องจะทำอย่างไร

หมายเหตุ ให้ผู้สอนสังเกตทักษะปฏิบัติในการเข้าจังหวะดนตรีที่บ้านอีสานด้วยการประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนน แล้วขีด / ลงในช่องที่ตรงกับคะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ทักษะปฏิบัติ	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	5	4	3	2	1
การเข้าจังหวะดนตรีที่บ้านอีสาน	1. การอ่านตัวโน้ตสัมพันธ์กับจังหวะ 2. การวางฝ่ามือถูกต้องตามจังหวะ 3. การตีฝ่ามืออย่างคล่องแคล่ว 4. ความชัดเจนของจังหวะกับตัวโน้ต	มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม จำนวน 3 ข้อ	มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ	มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ระดับดี จำนวน 1 ข้อ	ไม่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม

ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

ภาคผนวก ง

เครื่องมือในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เครื่องมือในการวิจัย

1. แบบประเมินเอกสารประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

แบบประเมิน

เอกสารประกอบแผนการจัดการเรียนรู้สอนดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

ข้อมูลผู้ขอรับการประเมินเอกสารจากผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ-สกุล นายกฤษฏา วงศ์งาม นักศึกษาปริญญาโท รหัส 588210530128

สาขาวิชา วิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เอกสารที่เสนอเพื่อประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

คำจำกัดความ

แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้าน(พิณ)

ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) หมายถึง พิณเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานสำหรับตีนิยมทำจากไม้ขนุน ไม้มะหาด ไม้พะยุง

ผู้วิจัยได้กำหนดการประเมินเอกสารแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้าน(พิณ) ซึ่งสามารถนำมาสอนนักเรียนได้ โดยต้องมีระดับความเหมาะสมที่**ระดับความเหมาะสมดี** เพื่อให้การประเมินเอกสารมีความสะดวกและเป็นระบบ จึงได้สร้างการประเมินเสนอเอกสารแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างรายวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแผนการเรียนรู้ โดยแบ่งการประเมินเป็นสองส่วน คือ การประเมินโดยภาพรวม(ส่วนที่ 1) และการประเมินในรายละเอียดของแผน(ส่วนที่ 2) (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2557 : 153)

ส่วนที่ 1 ใช้พิจารณาภาพรวมของโครงสร้างรายวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

ด้านการพิจารณา	ระดับความเหมาะสม				
	ดี มาก	ดี	ปาน กลาง	น้อย	น้อย มาก
1. คุณค่าของรายวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)					
2. แผนการจัดการเรียนรู้มีความแจ่มชัด					
3. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจน					
4. เอกสารและสื่อการสอนมีความเพียงพอ เหมาะสม					
5. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชัดเจน เหมาะสม					
6. การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม					

 ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 2 รายละเอียดของแผน

ด้านการพิจารณา	ระดับความเหมาะสม				
	ดีมาก	ดี	ปาน กลาง	น้อย	น้อยมาก
เกี่ยวกับคุณค่าของแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ -เป็นแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณค่า และมีความสำคัญ					
เกี่ยวกับมาตรฐานและตัวชี้วัด -มีการจัดทำแผนการเรียนรู้มีความสอดคล้อง ชัดเจน					
เกี่ยวกับโครงสร้างรายวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิณ) 1. หัวข้อ/รายละเอียดมีความชัดเจน					

ด้านการพิจารณา	ระดับความเหมาะสม				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
2. จำนวนชั่วโมงสอนมีความเหมาะสม 3. มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดชัดเจน 4. ให้นักคะแนนมีความเหมาะสม					
เกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1. เนื้อหามีความเหมาะสม 2. จุดประสงค์มีความสอดคล้องกับเนื้อหา 3. สารการเรียนรู้มีความชัดเจน เหมาะสม 4. การจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม 5. สื่อ/อุปกรณ์มีความเหมาะสม					
เกี่ยวกับแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ 1. สำคัญแน่ชัด 2. สารการเรียนรู้มีเนื้อหาชัดเจน 3. คุณลักษณะและสมรรถนะมีความเหมาะสม 4. ขั้นตอนในการสอนมีความชัดเจนเหมาะสม 5. สื่อและเอกสารที่ใช้สอนมีความเพียงพอ เหมาะสม					
เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 1. วัดตรงตามวัตถุประสงค์ 2. มีค่าชี้แจงชัดเจน 3. เกณฑ์การให้คะแนนมีความเหมาะสม					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

เกณฑ์การประเมิน

คุณภาพของเอกสารชุดการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) สามารถนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินเทียบกับเกณฑ์ต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1.00 – 1.50	หมายถึง ระดับความเหมาะสมน้อยมาก
1.51 – 2.50	หมายถึง ระดับความเหมาะสมน้อย
2.51 – 3.50	หมายถึง ระดับความเหมาะสมปานกลาง
3.51 – 4.50	หมายถึง ระดับความเหมาะสมดี
4.51 – 5.00	หมายถึง ระดับความเหมาะสมดีมาก

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

วุฒิการศึกษา.....

หน่วยงาน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

2.แบบวัดทักษะการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

แบบวัดทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)ระหว่างเรียน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	การอ่าน โน้ต (๕)	การไล่ตัว โน้ต(๕)	การตีตพิน (๕)	การเข้า จังหวะ(๕)	รวมคะแนน (๒๐)

แบบวัดทักษะปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)หลังเรียน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	การอ่าน โน้ต (๓)	การไล่ตัว โน้ต(๓)	การตีตพิน (๓)	การเข้า จังหวะ(๓)	รวมคะแนน (๑๒)

3.แบบสัมภาษณ์

เรื่อง รูปแบบการสอนการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ หมายเลขโทรศัพท์

สถานที่

เริ่มการสัมภาษณ์เวลา น. สิ้นสุดการสัมภาษณ์เวลา น.

1. คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) คืออะไร

ตอบ

2. ทำอย่างไรเด็กสมัยนี้จึงจะให้ความสนใจและอยากอนุรักษ์การเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

ตอบ

3. ท่านใช้เทคนิคอะไรในการสอนการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

ตอบ

4. ผลของการสอนการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) เป็นอย่างไร

ตอบ

5. อุปสรรคของการสอนการเล่นดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ) ในปัจจุบันคืออะไร

ตอบ

4.แบบสั่งเกต

บันทึกการสังเกต

วัน เดือน ปี ที่สังเกต.....เวลาที่สังเกต..... น.....

สถานที่สังเกต

เหตุการณ์ที่สังเกต

ผู้สังเกต

ส่วนบันทึกพรรณนา

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5. แบบสอบถามความพึงพอใจ

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนชุมชนเทศบาล ๓ (พินิจพิทยานุสรณ์) สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม

คำชี้แจงให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย(/)ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงตามความคิดของนักเรียน

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					ผลคะแนน
		5	4	3	2	1	
1	บริเวณการจัดการเรียนมีความเหมาะสม						
2	สภาพการจัดให้บริการอย่างเหมาะสม						
3	มีพื้นที่นั่งเรียนเพียงพอ						
4	การจัดทำเอกสารการสอนเหมาะสม						
5	การจัดทำเนื้อหาสาระและกิจกรรมชัดเจน						
6	การเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย						
7	ใช้ภาษาและวิธีการสอนเข้าใจง่าย						
8	ห้องเรียนมีอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม						
9	ห้องเรียน มีอากาศถ่ายเทสะดวก ไม่แออัด						
10	การตกแต่งที่สวยงามมีบรรยากาศทางวิชาการด้านดนตรีพื้นบ้าน						
11	ห้องเรียน มีป้ายแสดงคำแนะนำการใช้ห้อง						
12	มีความเข้าใจในทักษะปฏิบัติที่ครูสอน						
13	มีอุปกรณ์เครื่องมือและสื่อการสอน						
14	เหมาะสม						
15	ครูดูแลรับผิดชอบนักเรียนได้ทั่วถึง ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการฝึกทักษะปฏิบัติจริง						
16	ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)เป็นเครื่องดนตรีที่เล่นได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง						
17	การเรียนพิณเหมาะกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4						

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		5	4	3	2	1	ผลคะแนน
18	การเรียนรู้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน(พิณ)ไม่น่าเบื่อ						
รวมคะแนน						

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

6. ข้อมูลในการวิจัย

ลำดับ ที่	กลุ่มทดลอง		ลำดับ ที่	กลุ่มควบคุม	
	ทักษะปฏิบัติฯ	ความพึงพอใจฯ		ทักษะปฏิบัติฯ	ความพึงพอใจฯ
1	12.00	4.78	1	8.00	3.33
2	12.00	4.89	2	9.00	3.39
3	12.00	4.83	3	10.00	3.72
4	12.00	4.56	4	7.00	3.83
5	12.00	4.89	5	9.00	4.00
6	12.00	4.67	6	8.00	3.72
7	10.00	4.28	7	9.00	4.67
8	12.00	4.78	8	10.00	3.72
9	12.00	4.56	9	6.00	3.94
10	10.00	3.44	10	7.00	3.72
11	9.00	3.39	11	7.00	3.61
12	12.00	4.72	12	7.00	3.89
13	10.00	4.56	13	8.00	3.00
14	12.00	4.67	14	9.00	3.00
15	11.00	4.89	15	8.00	4.00
16	9.00	3.17	16	10.00	3.00
17	12.00	4.94	17	10.00	4.00

ลำดับ ที่	กลุ่มทดลอง		ลำดับ ที่	กลุ่มควบคุม	
	ทักษะปฏิบัติฯ	ความพึงพอใจฯ		ทักษะปฏิบัติฯ	ความพึงพอใจฯ
18	12.00	4.56	18	10.00	4.00
19	12.00	4.78	19	9.00	4.00
20	12.00	4.89	20	8.00	3.00
21	12.00	4.72	21	7.00	4.00
22	12.00	4.89	22	8.00	4.00
23	12.00	4.78	23	9.00	4.00
24	12.00	4.94	24	8.00	4.00
25	12.00	5.00	25	7.00	3.00
26	12.00	4.83	26	8.00	3.28
27	11.00	4.67	27	8.00	4.00
28	11.00	4.61	28	8.00	4.00
29	8.00	3.17	29	7.00	4.28
30	12.00	4.78	30	9.00	4.00
31	12.00	4.89	31	8.00	4.00
32	12.00	5.00	32	8.00	3.11
33	11.00	4.39	33	6.00	2.67
34	12.00	4.83	34	9.00	3.44
35	12.00	4.78	35	10.00	3.50
			36	8.00	3.44
			37	7.00	3.44

7.แบบตรวจสอบรูปแบบการสอนจากครุภูมิปัญญาไทย

ชั้นที่	รูปแบบการสอน	ความคิดเห็นจากครุภูมิปัญญาไทย	
		ใช่	ไม่ใช่

คำชี้แจง ให้ / ลงในตารางที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายกฤษฎา วงศ์งาม
วันเกิด	15 พฤศจิกายน 2525
สถานที่เกิด	105 หมู่ 4 บ้านคำแม่นาง ต.หนองชน อ.นาทม จ.นครพนม
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) ถ.ศรีเทพ ต.ในเมือง อ.เมืองนครพนม จ.นครพนม
ผลงานด้านการสอน	
พ.ศ. 2559	ได้รับรางวัลชนะเลิศเดี่ยวพิน โป่งกลาง แคน โทหวด ระดับประถมศึกษา ในงาน กาชาดจังหวัดสกลนคร
พ.ศ. 2560	ได้รับรางวัลชนะเลิศเดี่ยวพิน โป่งกลาง แคน โทหวด ระดับประถมศึกษา ในงาน โอเพ่นเฮาส์โรงเรียนนครพนมวิทยาคม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนบ้านคำแม่นาง
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนบ้านคำแม่นาง
พ.ศ. 2544	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิชาเอกเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครพนม
พ.ศ. 2546	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิชาเอกสัตวศาสตร์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครพนม
พ.ศ. 2548	ปริญญาตรี วิชาเอกสัตวศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ
พ.ศ. 2562	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม